

Výroční zpráva 2016

Obsah

Zoologický útvar	3
Činnost zoologického útvaru	4
První úspěšný odchov supa himálajského	10
Etologie hnízdění supy himálajského	16
Prvoodchov u trnuchy skvrnitě	20
Vodní ptactvo v roce 2016	21
„1 st workshop on elephant foot care“ v Zoo Ústí nad Labem	23
Optimalizace krmné dávky slonů indických	25
Obměna druhů tapírů	27
Činnost Centra pro zvířata v nouzi	29
Stavy zvířat k 31. 12. 2016	32
Odchovy	43
Ochranářské projekty	44
Projekt Pesisir Balikpapan	45
Projekt Tarsius	48
Veterinární služba	50
Veterinární preventivní a léčebná péče v Zoo Ústí nad Labem a Centru pro zvířata v nouzi při Zoo Ústí nad Labem	51
Ekonomicko-personální útvar	53
Činnost ekonomicko-personálního útvaru	54
Útvar kontaktu s veřejností	58
Činnost útvaru kontaktu s veřejností	59
Návštěvnický servis	68
Adopce a patroni	71
Tučňáci jdou do zoo	75
Provozní útvar	80
Činnost provozního útvaru	81
Personální obsazení	84
Údaje o zoo	86
Členství v organizacích	88

**Zoologický
útvár**

Činnost zoologického útvaru

Ing. Petra Padalíková

K 31. 12. 2016 naše zoo chovala celkem 226 taxonů zvířat v celkovém počtu 1192 jedinců. V rámci mezinárodní spolupráce naše zoo participovala ve 35 evropských záchranných programech (EEP) a chovala 16 druhů, pro něž je vedena Evropská plemenná kniha. V letošním roce se rozmnožilo celkem 37 druhů zvířat.

Z ektotermních živočichů jsme v loňském roce zaznamenali historicky první odchov u sladkovodních rejnoků **trnuch skvrnitých** (*Potamotrygon motoro*). Jedna z mladých samic, které jsme získali v roce 2015, porodila dvě mláďata (**foto 1**), z nichž jedno bohužel uhynulo ve třetím měsíci stáří, ale druhé bylo úspěšně odchováno. Novinkou v kolekci chovaných ryb jsou **sumci skloviří** (*Kryptopterus bicirrhis*), pro které byla upravena jedna z malých expozičních nádrží. Novým druhem jsou

i **kančici přičnopruzí** (*Archocentrus nigrofasciatus*), kteří obývají horní část nádrže rejnoků.

Z chovaných druhů žab se do úspěšné metamorfózy podařilo přivést celkem čtyři druhy. Ve všech případech se jednalo o zástupce dendrobatidae – **pralesničky azurové** (*Den-*

drobates azureus), **pralesničky harlekýn** (*Dendrobates leucomelas*), **pralesničky barvířské** (*Dendrobates tinctorius*) a **pralesničky pruhované** (*Phyllobates vittatus*). Nově chovaným druhem jsou **rosnice šalamounské** (*Litoria thesaurensis*) (**foto 2**), které budou v budoucnu vystaveny

v jedné z větších nádrží expozi-
ce tropických žabek.

Kolekci plazů jsme rozšířili o dva
druhy asijských agam – **agamu
moluckou** (*Hydrosaurus amboi-
nensis*) - **foto 3** a **agamu Webe-
rovu** (*Hydrosaurus weberi*), oba
taxony doplnily expozici agam
kočinčinských. Dalším novým
druhem jsou **želvy hvězdná-
té** (*Geochelone elegans*), pro
které bude upravena část pří-
kopu v pavilonu slonů.

Úspěšnou reprodukci jsme tra-
dičně zaznamenali u **leguánků
ostnitých** (*Sceloporus magis-
ter*), nově i u **leiocefalů kýlná-
tých** (*Leiocephalus carinatus*),
které jsme pořídili teprve v loň-
ském roce. Celkem 12 mláďat
se vylíhlo z vajec **ještěrek perlo-
vých** (*Timon lepidus*). Z chova-
ných druhů hadů se rozmnožily
korálovky mexické (*Lapropeltis
mexicana greeri*) a **užovky ten-
kocasé** (*Orthriophis taeniurus
ridleyi*).

Letošní hnízdní sezona se opě-
tovně vydařila u našich **zobo-**

ročců vrásčitých (*Aceros corru-
gatus*), zkušený pár odchoval
tři mláďata (**foto 4**). Mláďě od-
chované v loňském roce zamí-
řilo do Zoo Lourosa v Portugalsku.

Nejvýznamnějším odchovem
letošního roku je mláďě **supa
himalájského** (*Gyps hima-
layensis*). Po osmi neúspěšných

hnízdnic sezónách se ve spo-
lupráci s libereckou zoo podaři-
lo vylíhnutí dvou mláďat. Mláďě
z prvního vejce bylo podloženo
pod libereckou náhradní matku
– samici supa hnědého. Mláďě
z druhé snůšky se vylíhlo v naší
zoo a bylo odchováno uměle
speciální metodikou, která za-
bránila nežádoucímu imprintin-

gu na člověka.

U sov byla sezona úspěšná u **sýčků obecných** (*Athene noctua*) a po delší přestávce také u **sovic sněžních** (*Nyctea scandiaca*).

V odchovně papoušků se vylíhli dva **žakové šedí** (*Psittacus erithacus*). Po roce organizování transportu se podařilo dovézt samici **ary zeleného** (*Ara ambigua*), která byla spárována s naším samcem.

V chovu papoušků jsme zaznamenali v loňském roce dva velké problémy. Prvním z nich byl záchyt pozitivita na virové choroby u několika jedinců. Ani jedno ze zvířat nevykazovalo klinické projevy onemocnění, ale obnovení chovu prostého nákaz bylo naší hlavní prioritou. Z tohoto důvodu jsme zrušili chov aratingů slunečních, papoušků vlnkovaných a eutanazie proběhla u dvou zástupců velkých arů. Ostatní ptáky, jejichž titry byly pozitivní, ale kvantitativně nesvědčily o aktivní nákaze, jsme přesunuli do karantény (**foto 5**). Na odchovně jsme zahájili ozdravování prostředí intenzivní desinfekcí. Po třech měsících jsme otestovali všechny ptáky, kteří byli původně pozitivní, a po dalších třech měsících kompletně všechny papoušky. U žádného z testovaných ptáků se pozitivita již neprokázala a negativní byly i stěry z prostředí, čímž považujeme tuto záležitost za vyřešenou.

Druhý problém nastal v expoziční voliére u exotária. Arové zelenokřídlí začali devastovat sponky pletiva a postupně se tento zlovyk naučily i ostatní druhy arů. Z klece se podařilo uprchnout samici ary zelenokřídlého, která se postupně přesunula až do 20 km vzdálené lokality, kde byl odchyt zcela nemožný. Tato samice se však zázračným způsobem vrátila po dvou měsících pobytu ve volné přírodě zpět do zoo a byla nalákána do klece a od-

chycena. Expoziční voliéru však již nebude možné pro velké ary využívat.

Ve výběhu kachen se tradičně rozmnožily **kachničky mandarínské** (*Aix galericulata*) a **kachničky šedoboké** (*Callonetta leucophrys*). Poprvé také odchovali potomstvo **poláci malí** (*Aythya nyroca*), neboť vylíhnutá mláďata jsme přesunuli do vnitřních prostor, abychom zabránili predaci (**foto 6**). U **morčáků bílých** (*Mergus albellus*) mláďata jako v minulých letech uhynula do pěti dnů po vylíhnutí. Potýkáme se pravděpodobně se sníženým fitness z tohoto spojení a bude nutné ptáky co nejdříve přepárovat. Dvě mláďata vyse-

děly **bernešky rudokrké** (*Brantha rufficollis*), jedno však padlo za oběť predaci, druhé jsme se pokusili zachránit přesunem páru na zimoviště, ale do tří dnů bohužel uhynulo. Nově chovanými druhy jsou **sojkovec lesní** (*Ianthocincla ocellata artemisiae*) a **špaček holohlavý** (*Sarcops calvus*), se kterými počítáme do plánované expozice ptactva jihovýchodní Asie v místě zbořené bažantnice.

Druhovú skladbu chovaných savců se oproti loňskému roku zásadně neměnila. Nově chovaným druhem je **nosál bělohubý** (*Nasua narica*), jenž má do budoucna v expozici nahradit nosály červené, kteří se dostali na seznam invazních druhů.

Mladý samec k nám přicestoval ze Zoo Halle a na konci roku jsme jej dopárovali samicí odchovanou v Zoo Magdeburg. Tento druh se chová jen v několika evropských zoo. Další novinkou je **tapír čabrákový** (*Tapirus indicus*), který má v budoucnu nahradit tapíry jihoamerické, u nichž je momentálně v Evropě tlumena reprodukce z důvodu nadbytku mláďat a problémů s jejich umístěním. Nový samec Mekong byl dovezen ze Zoo Edinburgh a dočasně umístěn v pavilonu nosorožců. Po odsunu tapírů jihoamerických mu bude upraven stávající pavilon tapírů. Na tuto rekonstrukci jsme již obdrželi příspěvek od Nadace ČEZ i od našeho zřizovatele. Posledním nově chovaným druhem je **morče uruguayské** (*Cavia magna*), tři samce jsme získali z jihlavské zoo.

V pavilonu exotária jsme sestavili druhou chovnou skupinu u **lenochodů dvouprstých** (*Choloepus didactylus*). Nový samec byl přivezen ze Zoo Halle, do konce roku stihla jedna z jeho samic porodit, ale mládě odchováno nebylo.

Lemuři kata (*Lemur catta*) odchovávali šest mláďat (**foto 7**), což je v historii naší zoo nejvyšší počet. Skupinu stále rozšiřujeme, takže dcery si ponecháváme. Nosná kapacita prostředí neby-

la prozatím naplněna. Na sklonku léta jsme provedli výměnu samců se Zoo Hluboká nad Vltavou.

Chov drápkatých opic již druhým rokem stagnuje. U **kosmanů zakrslých** (*Callithrix pygmaea niveiventris*) jsme sestavili nový chovný pár z naší samice a samce ze Zoo Bojnice, ale do konce roku jsme reprodukci nezaznamenali. U **lvíčků zlatých** (*Leontopithecus rosalia*) je reprodukce utlumena doporučením chovného programu. Chovný pár se i tak již delší čas nerozmnožil, což jsme přičítali vysokému věku samce. Letos však uhynula samice po těžkém porodu a z neznámých příčin i její dcera. Momentálně chováme dvě dvojice samců

a čekáme na doporučení na jejich umístění. Do postreprodukčního věku se dostal i pár **tamarinů bělohubých** (*Saguinus labiatus*), momentálně jednáme s novou koordinátorkou o sestavení nového páru. Jedna ze samic také odcestovala do Batu Zoo na Jávě v Indonésii. Zbytek drápkatých opic chováme pouze expozičně.

V pavilonu starosvětských primátů se opětovně rozmnožily všechny tři samice **mandrila rýholícího** (*Mandrillus sphinx*), ke konci roku tak skupina čítala celkem dvanáct jedinců. Úspěšný byl rok i u **gueréz plášťkových** (*Colobus guereza*), skupina se rozrostla o další tři mláďata. U **hulmanů jávských** (*Trachypithecus auratus*) došlo v letošním roce k přebarvení mladšího mláděte do tmavého zbarvení. Je to poprvé, ostatní mláďata, která se dosud narodila, jsou rezavá (**foto 8**). Další mládě se narodilo i **makakům kápoým** (*Macaca radiata*) a **kočkodanům Brazzovým** (*Cercopithecus neglectus*).

Na konci roku se narodilo mládě **orangutanům bornejským** (*Pongo pygmaeus*), naše radost byla o to větší, že se opět jednalo o samici. V době psaní tohoto příspěvku je však známo, že se mládě nedožilo dvou měsíců a uhynulo na úraz hlavy. Příčinu úrazu se nepodařilo objasnit, ale domníváme se, že

se tak stalo nešťastnou náhodou během sexuálního chování našeho samce. Úhyn mláděte vyvolal opětovnou kritiku chovných podmínek ze strany veřejnosti a chov orangutanů se dostává do kritického období. Další problém se objevil u našeho samce Ňuňáka, jenž projevuje časté teritoriální chování, které je potenciálně nebezpečné pro zbytek rodiny. Budoucnost chovu a momentální stav diskutujeme s koordinátorem chovu. Jediným uspokojivým řešením by byla výstavba nového pavilonu v horní části zoo.

Významnými exporty zvířat z naší zoo byl transport mladého samečka **pandy červené** (*Ailurus fulgens*) do Zoo Ebeltoft a odsun mladého **šakala čabrakového** (*Canis mesomelas*) do Batu Zoo na Jávě.

Celkem tři vrhy mláďat zvládly v tomto roce naše **surikaty** (*Suricata suricatta*), ale odchována byla jen dvě mláďata. Vzhledem k tomu, že jsme tento trend pozorovali i v loňském roce, rozhodli jsme se založit nové chovné trio a k našim dvěma samicím jsme dovezli mladého samečka ze Zoo Liberec (**foto 9**).

V případě malých koček nadále pokračovalo tlumení chovu této taxonomické skupiny. Hned po úhynu starého samce **kočky rybářské** (*Prionailurus viverrinus*) byl zdemolován chátrající objekt tzv. „bažantnice“, který v posledních letech sloužil k chovu malých koček. Nadále tak zůstává pouze jediný druh – **kočka slaništní** (*Leopardus geoffroyi*). Loňského kocourka jsme přesunuli k soukromému chovateli.

Dvě samice **tuleně obecného** (*Phoca vittulina*) se letos dočkaly nového samce. Dvouletý Casper k nám dorazil ze Zoo Leerwarden.

V pavilonu šelem v letošním roce uhynula stará samice **medvěda malajského** (*Helarctos malayanus*) a staré-

ho samce jsme umístili do děčínské zoo, což nám umožnilo odstavit mladou samici Babu od matky a začít se spojováním chovného páru. Chov tohoto druhu se v Evropě dostal do kritické situace, zbývá posledních pět párů schopných reprodukce.

U **levhartů obláčkových** (*Pardofelis nebulosa*) jsme transportovali dvě samice do Zoo Lisabon, poslední mladá samice stále zůstává a reprodukce páru je pozastavena. Velmi nepříjemné období jsme zaznamenali v chovu našich irbisů a gepardů.

U **irbisů** (*Panthera uncia*) jsme byli nuceni utratit obě naše zvířata. Samice Nima dlouhodobě trpěla zdravotními problémy a tento rok se její stav zhoršil natolik, že jsme museli zabránit dalšímu utrpení. Pitva prokázala amyloidózu ledvin a jater. Salwin byl naopak doposud bez problémů, během měsíce však začal trpět zažívacími problémy a výsledky krevních testů prokázaly kolaps ledvin. Postmortálně byla i u něho prokázána amyloidóza. Třetím zvířetem, které letos v důsledku amyloidózy uhynulo, byla samice **geparda** (*Acinonyx j. jubatus*) Suna. Problematiku amyloidózy jsme podrobně řešili. U gepardů je toto onemocnění hojně rozšířeno, u irbisů nikoliv. Několik zdrojů potvrzuje i infekční přenos podobně jako v případě prionového onemocnění (například nemoc

šilných krav). Z tohoto důvodu jsme z krmné dávky vyřadili všechny druhy masa, u nichž byla prokázána kontaminace priony. Zdali bude toto opatření účinné, ukáže až čas. V chovu gepardů jsme zaznamenali i další ztrátu v podobě úhynu samice Bonnie, které selhaly ledviny, ovšem bez nálezu amyloidní degenerace. Nutno podotknout, že tato samice k nám přišla s reprodukčními problémy a na první pohled se jednalo o slabší zvíře. K chovu irbisů se v příštím roce vrátíme. Koordinátor nám doporučil dva samce, bratry narozené v Zoo Karlsruhe, kteří u nás budou do věku pohlavní dospělosti a následně bude jeden z nich vyměněn za samici.

Na úseku kopytníků se stádo **zeber Hartmannové** (*Equus zebra hartmannae*) rozrostlo o další mládě a jedna z mladých samic byla transportována do rakouského Herbersteinu. V chovu jelenovitých se dařilo u **siků vietnamských** (*Cervus nippon pseudaxis*), kde bylo úspěšně odchováno deset mláďat. Tento druh je pro nás perspektivní z hlediska plánovaného projektu reintrodukce. Rozhodli jsme se vytvořit záložní stádo u soukromého chovatele, kam bylo prozatím odesláno pět laní. **Muntžáci malí** (*Muntiacus r. reevesi*) se dle nové legislativy stali invazním druhem, jehož chov má být utlumen. Tři odchovaná

mláďata tak zůstávají prozatím k expozičním účelům. **Jelenům bělohubým** (*Cervus albirostris*) se v letošním roce narodila dvě mláďata (**foto 10**).

U **žiraf Rothschildových** (*Girafa camelopardalis rothschildi*) se neplánovaně narodilo jedno mládě samici Syrence, a to i přesto, že našemu samci aplikujeme antikoncepci.

U chovaných antilop se dařilo u **nilgau** (*Boselaphus tragocamelus*), které přivedly na svět dvě mláďata. Zároveň se podařilo umístit i všechna mláďata z minulých let. Tři mláďata odchovaly **antilopy jelení** (*Antilope cervicapra*). V průběhu roku jsme ukončili chov

adaxů (*Addax nasomaculatus*) – jeden ze starých samců zemřel v důsledku kolapsu zažívacího traktu a druhého jsme utratili pro celkovou sešlost.

V neposlední řadě se rozmnožily i domestikované druhy chovaných zvířat. Tři mláďata jsme zaznamenali u **alpak** (*Vicugna pacos*). Odchovy proběhly i u **ovcí kamerunských** (*Ovis a. aries*) ve Venkovském dvorku. Nového samce **lamy krotké** (*Lama glama*) jsme dovezli ze Zoo Hluboká nad Vltavou.

V rámci odborné činnosti se pracovníci zoologického útvaru v roce 2016 zúčastnili jednání odborných komisí UCSZOO pro

primáty a kočkovité šelmy v Zoo Jihlava, pro papoušky v Zoo Ostrava, komise pro obojživelníky a plazy v Zoo Praha, pro slony v Zoo Ostrava, pro kočky v Zoo Jihlava a jeleny v Zoo Liberec. Dva ze zoologů se zúčastnili výroční konference EAZA, která se letos konala v irském Belfastu.

Zoologický útvar ve spolupráci se Zoo Ostrava zorganizoval v naší zoo workshop, který se týkal problematiky péče o sloní končetiny. Zúčastnili se ho téměř všichni chovatelé slonů v ČR a prezentace měli i tři zahraniční hosté.

První úspěšný odchov supa himálajského (*Gyps himalayensis*) v ústecké zoo

Ing. Petra Padalíková, Andrea Gruntová

Pár supů himálajských je chován v ústecké zoo od roku 2003. Oba ptáci pocházejí z odchyty ve volné přírodě (Myanmar), do České republiky byli dovezeni v roce 2002 jako adultní jedinci. Supi obývají rovinatý travnatý výběh společně s nilgau pestřími. Soužití obou druhů probíhá bez problémů, nedochází k žádným interakcím. Pro supy je výběh vybaven parkosy a hnízdem, které tvoří dřevěná plošina ve výšce přibližně 160 cm. Tato plošina je zčásti zakryta dřevěnou stříškou se závětrím. Prostor hnízda je od roku 2012 monitorován kamerou s infračerveným přísvitem. Přibližně čtyřikrát ročně je nutné ptákům zastříhávat letky jednoho křídla, abychom zabránili jejich úletu. Krmnou dávku tvoří převážně hovězí žebra, která jsou předkládána v nadbytku, neboť na supí potravě hojně parazitují krkavcovití ptáci. Měsíc před hnízděním je podáván pro stimulaci reprodukce vitamínový doplněk Ferti-vit.

Historie hnízdění páru

První snůška páru proběhla v roce 2007 (**foto 1**). Supi snášejí v předjaří, během hnízdních sezon 2007–2016 bylo první vejce sneseno v termínu od 23. února do 23. března. Od roku 2012 standardně odebíráme první vejce, abychom dosáhli náhradní snůšky. Náhradní snůška je snesena vždy po 26–28 dnech po odebrání vejce. V uplynulých devíti hnízdních sezonách (2007–2015) bylo sneseno celkem 13 vajec, přičemž v devíti případech zárodek uhybnul během inkubace (z toho sedmkrát při inkubaci v líhni), třikrát bylo vejce poškozeno na hnízdě a v jednom případě se

po umělé inkubaci vylíhlo mládě, které bylo po podložení zpět na hnízdo zabito samcem. Teprve v hnízdní sezoně 2016 jsme zaznamenali průlom v odchovu tohoto vzácného druhu, neboť ze dvou snesených vajec se vylíhla dvě mláďata, která se podařilo odchovat. Zásadní byla v tomto směru spolupráce v rámci pracovní skupiny pro supy při UCSZOO, zejména se Zoo Liberec.

Průběh inkubace vajec v roce 2016

První vejce bylo sneseno 5. března 2016. Druhý den bylo vejce bez náhrady odebráno a převezeno do Zoo Liberec, kde bylo umístěno do líhně a po 57 dnech inkubace se vylíhlo mládě. Mládě bylo rozkrmeno uměle a po týdnu podlo-

ženo pod náhradní matku supa hnědého, která mládě přijala a odchovala.

Náhradní snůška byla snesena 2. dubna 2016 mezi 20.–21. hodinou. Vejce jsme se rozhodli ponechat pod rodiči na hnízdě, neboť pár v minulých letech při hnízděním dobře harmonizoval. Navíc hrozilo riziko, že samice snůšku ke konci inkubace opustí, protože nebude stimulována životními projevy mláděte ve vejci. Dle předchozích zkušeností samice nevydržela sedět déle než 57 dní.

Vejce jsme každých 10 dní vážili, abychom měli přehled o jeho úbytcích. Již po druhém vážení bylo patrné, že vejce řádně neubývá (úbytek do 9%), proto bylo 47. den inkubace odebráno do líhně v naší zoo, neboť pravděpodobnost přirozeného

líhnutí byla již velmi nízká. Samec byl podložen umělý podkladek. Vejce bylo prosvíceno a stav vzduchové komůrky odpovídal poslední fázi inkubace. Liberečtí kolegové prorazili do vzduchové komůrky malý otvor, aby byl zvýšen odpar. Teplota v líhni byla udržována mezi 37,1–37,2 °C, vlhkost přibližně na 40 % a otáčení bylo prováděno každé dvě hodiny. Úbytek se při umělé inkubaci podařilo zvýšit, v den posledního vážení (53. den inkubace) odpovídal celkovému teoretickému úbytku za inkubaci v hodnotě 9,7 %. V 55. den inkubace se mládě naklubalo, vlhkost v líhni byla zvýšena na 70 %, teplota snížena na 36,8 °C a bylo vypnuto otáčení. Ve večerních hodinách byl otvor zvětšen přibližně na 1 x 1 cm. V 56. den inkubace mládě zvětšilo otvor na 3 x 1,5 cm (**foto 2**), vlhkost byla zvýšena na 80–85 %. V 57. den inkubace (29. května 2016) se vylíhlo životaschopné mládě o hmotnosti 199,2 g. Žloutkový váček byl zcela zatažený, jizva byla ošetřena Framykoinem.

Umělý odchov mláděte

V době líhnutí mláděte matka opustila podkladek a na hnízdě nadále zůstával pouze samec. Neosvědčilo se ani vložení druhého podkladku do hnízda, kterým jsme chtěli podpořit hnízdní pud. V rámci UCSZOO se již nikde nenacházel žádný

jiný vhodný pár náhradních rodičů, museli jsme tedy přistoupit k umělému odchovu. Odchov jsme se snažili provádět s co nejmenším kontaktem, aby nedošlo k nežádoucímu imprintingu na člověka. Inspirovali jsme se metodikou umělých odchovů mládat kondorů kalifornských – takto odchovaní ptáci se využívají i pro reintrodukce.

Metodika odchovu

V den vylíhnutí bylo mládě ponecháno v líhni při teplotě 36,7 °C. Umístěno bylo do plastové misky o průměru cca 15 cm, která byla vystlána buničinou (**foto 3**). Miska udržovala nohy mláděte pod tělem, aby nehrozilo jejich rozjetí, zároveň bylo nutné ohlídat, aby krk mláděte nevisel přes její okraj. Teplota v líhni byla postupně snižována dle projevů mláděte zhruba o 1 °C denně.

Ve třetí den stáří bylo mládě přesunuto do odchovného boxu Jager, který se nacházel v samostatné místnosti. Při kr-

mení a manipulaci byl dodržován maximální klid. Teplotu jsme nadále postupně snižovali z 33 na 27 °C.

V devátý den stáří bylo mládě přesunuto do umělého hnízda a odchov nadále pokračoval zcela bez přímého kontaktu s člověkem. V literatuře je doporučeno učinit tak nejpozději do 72 hodin stáří. Umělé hnízdo bylo vytvořeno ze spodního dílu přepravky Vari Kennel. Přepravka byla vystlána vrstvou borky a pokryta klacíky a doplněna peřím rodičů. Hnízdo bylo umístěno na stůl o výšce zhruba 100 cm, který se nacházel asi 1,5 m od okna. Na delší stranu hnízda navazovala plenta ze šedivé geotextilie, která oddělovala zbytek místnosti včetně přístupových dveří. Do plenty byl vystřižen otvor pro vkládání krmiva a ruky s atrapou. Ve výšce očí bylo vystřiženo pozorovací okénko, zakryté maskovací sítí. Sup tak nemohl chovatele přinášejícího krmení vidět. Ke hnízdu byl v místě otvoru pro dvířka přepravky přiložen monitor, na kterém byly přes den promítány záběry rodičů na hnízdě. Místnost byla ozvučena přírodními zvuky (zpěv ptactva), aby byly zamaskovány provozní zvuky v pavilonu. Celé hnízdo bylo snímáno kamerou a záběry byly přenášeny do manipulační místnosti pavilonu, aby bylo možné supa na hnízdě nepřetržitě sledovat. Nad hnízdo byla umístěna výhřevná keramická žárovka pro zajištění tepelného komfortu, teplota pod lampou

se pohybovala mezi 25–27 °C. Sup měl možnost se dle potřeby přesouvat z teplejší do chladnější části hnízda. Do hnízda byl umístěn teploměr a vlhkoměr. Veškerá manipulace s mládětem byla prováděna pomocí atrapy (**foto 4**). Krmení bylo supovi předkládáno na misce světlé barvy, která byla vkládána na hnízdo krmným otvorem v zobáku atrapy. Atrapa supovi při krmení asistovala a po krmení jsme mládě stimulovali probíráním peří na těle nebo přerovnáváním materiálu na hnízdě. Nedostatek UV záření měl být kompenzován přímým osluněním při otevření okna. Bohužel, v této fázi odchovu bylo deštivo a chladno. Z tohoto důvodu byla 18. den instalována nad hnízdo UV lampa, která byla zapínána na 30 minut. Výchřevná lampa byla v tomto období vypnuta a sup byl ponechán v pokojové teplotě (20–22 °C). Sup byl vážen denně vždy před prvním krmením. Od 31. dne byl z důvodu obtížnější manipulace vážen pouze třikrát týdně. Před vážením byl přes supu pomocí atrapy přehozen ručník, aby nemohl vidět chovatele. Následně byl přesunut na váhu. Ve věku 50 dní již stimulace atra-

pou nebyla pro supa dostačující. Bylo nezbytné poskytnout mu kontakt s ostatními supy a umožnit pobyt ve venkovním prostředí. Mládě bylo v 52. den stáří přesunuto do Zoo Liberec. Zde byla upravena jedna z komor v zázemí odchovny dravců, která se nacházela přibližně 15 metrů od voliéry s mládětem vylíhnutým z prvního vejce a jeho náhradní matkou (sup hnědý). Mládě mělo možnost pozorovat oba přes pletivové okénko v přední stěně komory. Krmení i nadále probíhalo nekontaktně – potrava byla vhažována do plastové roury, která ústila na hnízdo mláděte.

Krmení a vývoj mláděte

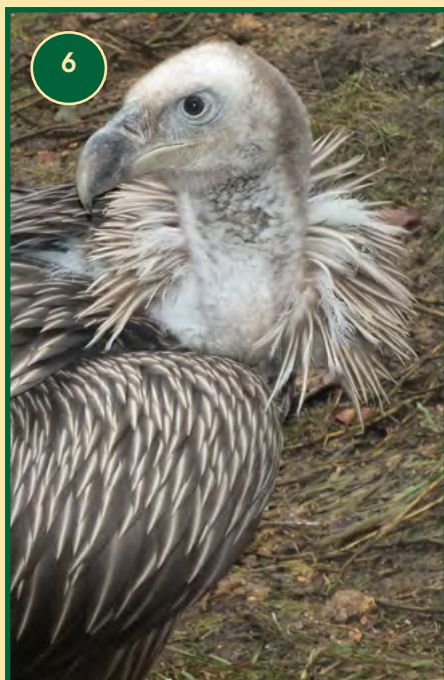
První tři dny rozkrmování jsou z hlediska úspěšnosti odchovu nejdůležitější. Je třeba, aby se trávicí trakt osídlil žádoucí mikroflórou a podpořila se produkce trávicích enzymů. Množství krmiva se musí opatrně navyšovat a nikdy se nesmí krmit při nevytráveném voletí. Celkový přehled o množství a druhu přijaté potravy v jednotlivých dnech a o přírůstcích hmotnosti mláděte je uveden **v tabulce č. 1. na str. 14–15.**

V den vylíhnutí tráví ptáci žlutkový vak. Mládě bylo poprvé nakrmeno v jednom dni stáří v ranních hodinách třemi sousty naporcovaného myšího holátka, které bylo natráveno 30 min. v roztoku Pancreolanu forte (1/2 tablety rozpuštěné ve 2 dcl převařené vody; natravování probíhalo v líhni při

teplotě 37 °C). Sousta byla podávána pinzetou do zobáku mláděte. V tento den bylo nakrmeno celkem pětkrát ve tří- až čtyřhodinových odstupech. Množství soust se postupně zvyšovalo. Druhý den stáří bylo krmeno také pětkrát, v nočních hodinách však sup nebyl aktivní a nechtěl přijímat potravu. Postupně jsme se snažili, aby mládě samo přijímalo potravu z misky (**foto 5**), což by bylo v případě podložení pod matku zásadní. V první den mládě kálelo zelený trus, což odpovídalo trávení žlutkového vaku. Druhý den stáří se barva trusu postupně měnila na hnědou. Od třetího dne stáří se četnost krmení snížila na čtyřikrát denně po 4 hodinách. V následujících dnech byla předkládána i holátka potkanů, od 8. dne stáří pak holátka, která byla již částečně osrstěna. Množství předkládané potravy bylo od 10. dne stanovováno na základě hmotnosti při ranním vážení – denní krmná dávka tvořila 35 % ranní hmotnosti (potrava byla vážena po natrávení). Jednotlivé dávky krmiva v daný den nebyly stejné – největší část byla zkrmena dopoledne a večer, nejméně při odpoledním krmení.

Od 10. dne jsme postupně přecházeli na malé myši a potkany, kteří byli staženi a vyvrženi, část srsti z myši byla přidána do krmení, abychom podpořili tvorbu vývržků. Od 15. dne bylo třetí krmení podáváno nenatrávené. Postupně tvořili většinu krmné dávky potkani,

neboť obsahují více kostí (minerálů) pro zdárný vývoj kosterního aparátu supa. Od 24. dne se četnost krmení snížila na třikrát denně se šestihodinovým odstupem, přičemž poslední krmení bylo podáváno nenatrávené. V tomto období také panovaly tropické teploty, což se projevovalo snížením příjmu potravy – několikrát bylo vynecháno večerní krmení, protože vole nebylo vytráveno. Od 31. dne stáří byl sup krmen dvakrát denně s dvanáctihodinovým odstupem, večerní

krmení nebylo natráveno. V tomto období se začal zpomalovat růst mláděte a zároveň klesalo množství přijaté potravy vzhledem k hmotnosti mláděte. Ve 43. dni stáří jsme zaznamenali první vývržek. Od 48. dne jsme supa začali připravovat na přesun, při krmení mu nebylo atrapou pomáháno, potravu z misky konzumoval sám. Denní přírůstky hmotnosti se postupně zvyšovaly od druhého dne stáří. Mezi 7.–31. dnem byl růst nejintenzivnější – denní přírůstek činil průměrně 10,3 %, přičemž mezi 25.–29. dnem stáří panovalo tropické klima, což se výrazně projevilo snížením příjmu potravy, a tím i zpomalením růstu. Mezi 33.–41. dnem stáří byl průměrný denní přírůstek hmotnosti 6,4 % a od 42. dne se snížil na průměrných 2,5 %. Růstová křivka a množství přijaté potravy v jednotlivých dnech jsou zobrazeny v **grafu č. 1**.

Závěr a zhodnocení odchovu
Mládě supa odchované výše popsaným způsobem nevykazuje žádné projevy nežádoucí vazby na člověka. Při spatření chovatele se chová bázlívě a nežadoní o potravu. Abychom i dále podpořili normál-

ní sociální vývoj, byl mladý sup ve věku pěti měsíců spojen ve voliére v Zoo Liberec se starším mládětem, které se vylíhlo z prvního vejce. Analýza DNA získané z podskořápečných blan potvrdila, že se jedná o pár, přičemž starší mládě je samice a mladší, odchované v ústecké zoo, pak samec (**foto 6**). Obě zvířata budou chována společně do dovršení věku pohlavní dospělosti.

Použité zdroje pro metodiku odchovu

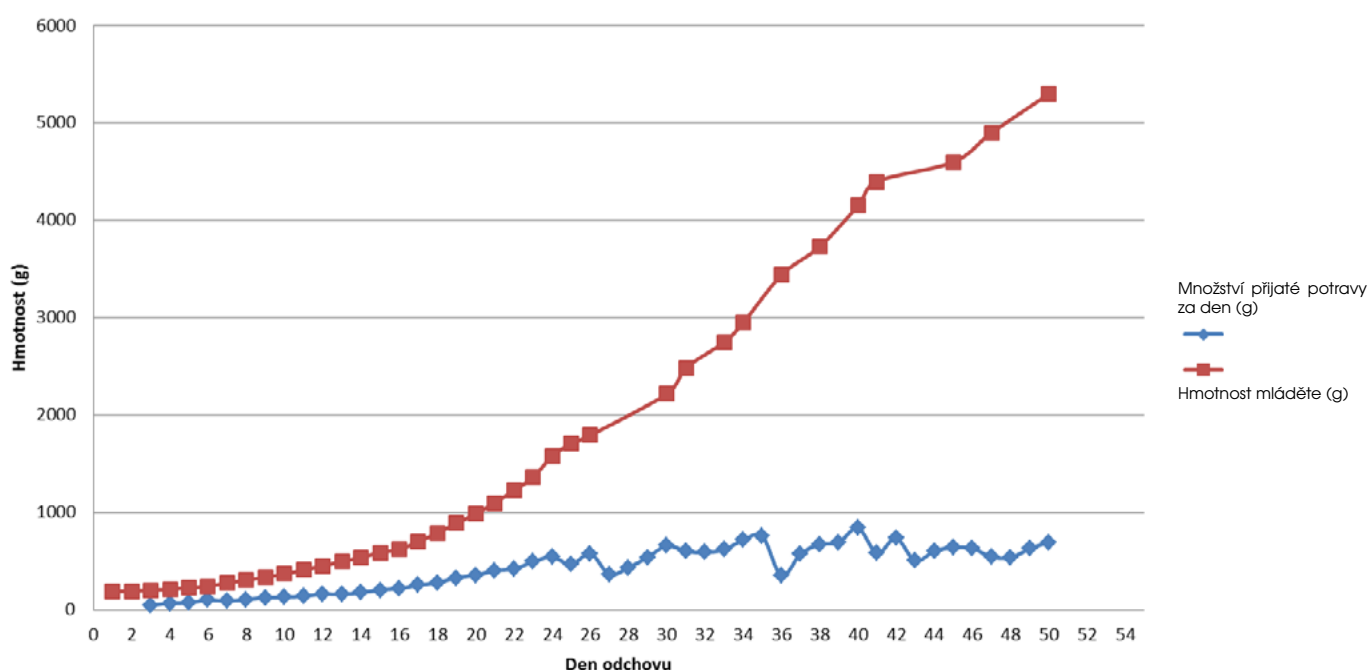
Gage, L., Duerr, R.: Hand-rearing birds, Blackwell Publishing 2007, 2121 State Avenue, Ames, Iowa 50014, USA, str. 177–186, kapitola o umělém odchovu kondora kalifornského

Výroční zpráva Zoo Olomouc 2009: Odchov kondora královského (*Sarcorhampus papa*)

Poznámky z chovatelského deníku Zoo Liberec a Zoo Lešná

Incubation & Hand Rearing Protocol for Griffon Vulture (*Gyps fulvus*) Jerusalem Zoo – dostupné na webu EAZA

Graf č. 1: Růstová křivka a množství přijaté potravy v jednotlivých dnech

Tabulka č. 1:
Množství přijaté potravy a hmotnostní přírůstky v jednotlivých dnech odchovu mláděte supa himálajského

Datum	Stáří ve dnech	Hmotnost mláděte (g)	Denní přírůstek (%)	Hmotnost přijaté potravy za den (g) *	Podíl přijaté potravy z ranní hmotnosti (%)	Četnost krmení	Druh potravy	Poznámka
29. 5.	0	199,2	0,0	0,0	0,0	0	nekrmeno	57. den inkubace
30. 5.	1	191,2	-4,0	x	x	9.00	holátka myši natrávená v roztoku Pancreolanu	3 sousta
						12.00		7 soust
						15.00		8 soust
						19.00		12 soust
						23.45		12 soust
31. 5.	2	195,5	2,2	x	x	8.00		3 ks holátek
						12.00		4 ks holátek
						15.00		5 ks holátek
						19.00		3 ks holátek
						22.00		nevytrávené vole, 5 soust
1. 6.	3	204,2	4,5	46,4	22,7	8.00		4 ks holátek, málo aktivní, snížena KD
						12.30		3 ks holátek, přemístění do odchovny Jager
						16.30		3 ks holátek
						20.30		4 ks holátek
2. 6.	4	212,6	4,1	70,9	33,3	4x denně (8.00, 12.00, 16.00, 20.00)	holátka myši a potkanů natrávená v roztoku Pancreolanu	
3. 6.	5	228,7	7,6	76,9	33,6			
4. 6.	6	244,4	6,9	101,5	41,5			
5. 6.	7	278,0	13,7	94,5	34,0			
6. 6.	8	305,5	9,9	107,9	35,3		holátka myši a potkanů, část i osrstěná, natrávená v roztoku Pancreolanu	
7. 6.	9	336,8	10,2	128,2	38,1			přesun do hnízda, nekontaktní odchov
8. 6.	10	370,0	9,9	133,0	35,9		myši a menší potkani (vyvržení, stažení), postupně přidávána i část kůže se srstí z myši; vše natráveno roztokem Pancreolanu	
9. 6.	11	410,2	10,9	141,2	34,4			
10. 6.	12	454,1	10,7	163,8	36,1			
11. 6.	13	497,0	9,4	161,3	32,5			
12. 6.	14	540,3	8,7	178,5	33,0			
13. 6.	15	590,5	9,3	x	x		myši a potkani (vyvržení a stažení); část KD tvoří i kůže se srstí; postupně převažují potkani kvůli většímu obsahu Ca; třetí krmení není natráveno Pancreolanem	
14. 6.	16	624,5	5,8	220,6	35,3			
15. 6.	17	700,0	12,1	255,2	36,5			
16. 6.	18	792,5	13,2	282,4	35,6			
17. 6.	19	890,3	12,3	330,5	37,1			instalována UV lampa (osvit 30 min. denně)
18. 6.	20	989,9	11,2	357,2	36,1			
19. 6.	21	1 100,7	11,2	402,2	36,5			
20. 6.	22	1 228,0	11,6	422,2	34,4			
21. 6.	23	1 362,7	11,0	495,6	36,4			

Datum	Stáří ve dnech	Hmotnost mláděte (g)	Denní přírůstek (%)	Hmotnost přijaté potravy za den (g) *	Podíl přijaté potravy z ranní hmotnosti (%)	Četnost krmení	Druh potravy	Poznámka
22. 6.	24	1 578,2	15,8	544,6	34,5	3x denně (8.00, 14.00, 20.00)	převážně potkani (vyvržení a stažení), přidána část kůže se srstí; večerní krmení není natráveno Pancreolanem	
23. 6.	25	1 708,1	8,2	467,1	27,3			25.-29. den vynecháno večerní krmení z důvodu plného volete; pomalé trávení během tropických teplot
24. 6.	26	1 795,0	5,1	578,1	32,2			
25. 6.	27	x	x	367,2	x			
26. 6.	28	x	x	436,8	x			
27. 6.	29	x	x	542,2	x			
28. 6.	30	2 220,0	5,0	660,8	29,8			
29. 6.	31	2 485,0	11,9	604,6	24,3	2x denně (8.00, 18.00)		vážení pouze 3x týdně
30. 6.	32	x	x	592,2	x			
1. 7.	33	2 750,0	5,6	620,0	22,5			
2. 7.	34	2 950,0	7,3	718,0	24,3			
3. 7.	35	x	x	756,3	x			
4. 7.	36	3 440,0	9,1	x	x			
5. 7.	37	x	x	576,3	x			
6. 7.	38	3 730,0	4,4	673,8	18,1			
7. 7.	39	x	x	695,7	x			
8. 7.	40	4 150,0	6,0	842,2	20,3			
9. 7.	41	4 400,0	6,0	586,3	13,3			
10. 7.	42	x	x	735,3	x			začínají růst letky na křídlech
11. 7.	43	x	x	507,4	x			1. vývržek
12. 7.	44	x	x	605,9	x			2. vývržek
13. 7.	45	4 600,0	1,2	641,6	13,9			
14. 7.	46	x	x	632,8	x			
15. 7.	47	4 900,0	3,4	544,7	11,1			
16. 7.	48	x	x	539,8	x		potkani (vyvržení a stažení), přidána část kůže se srstí; večerní krmení není natráveno Pancreolanem; předloženo krmení bez asistence atrapy	
17. 7.	49	x	x	631,0	x			
18. 7.	50	5 300,0	2,9	695,8	13,1			
19. 7.	51	x	x	855,6	x			
20. 7.	52	x	x	0,0	x	0	nekrmeno	transport do Zoo Liberec

Pozn.: * Potrava vážena v natráveném stavu; pokud nebylo krmení natrávováno, bylo váženo ve stavu syrovém

Etologie hnízdění supa himálajského (*Gyps himalayensis*)

Ing. Lukáš Štěřba

Úvod

Sup himálajský je mohutný jestřábovitý dravec, který má dlouhý, zdánlivě holý krk s jemným prachovým peřím a nápadným límcem z bílých per (**foto 1**). Absence dlouhých per na krku mu dovoluje dosahovat hluboko dovnitř těl zdechlin, aniž by se příliš znečistil. Nohy supů jsou relativně slabé a tupé drápy ptákům pomáhají jen při chůzi, nikoliv při lovu kořisti. Nejdůležitějším smyslem je vynikající zrak (Brown a Amadon, 1989; Ferguson-Lees a Christie, 2001). Sup himálajský váží 8 až 12 kg (Ferguson-Lees a Christie, 2001), délka jeho těla se pohybuje mezi 95 až 130 cm (Clark, 1994; Ferguson-Lees a Christie, 2001) a rozpětí křídel dosahuje 270–310 cm (Clark, 1994; Ferguson-Lees a Christie, 2001; Rasmussen a Anderton, 2005). Vyskytuje se hlavně v oblasti Himálaje, v Nepálu, Pákistánu, Indii, Barmě a v Číně (Li a Kasorn-dorkbua, 2008). Obývá horské oblasti ve výškách mezi 1200 až 4500 m n. m., ale byl zaznamenán i jeho výskyt ve výškách až 6000 m n. m. (Ferguson-Lees a Christie, 2001). Živí se hlavně mřšinami velkých savců, ojedinele mláďaty a menšími zesláblými zvířaty. U zdrojů potravy se nezdržuje ve větším počtu jedinců (Brown a Amadon, 1989). Například Lu et al. (2009) uvádějí, že na Tibetské náhorní plošině tvoří potravu supů ze 64 % mrtvolý domáciho jaka (*Bos grunniens*). Sup himálajský navíc pohrdá vnitřnostmi a živí se většinou jen masitými částmi (Brown a Amadon, 1989). Obvykle v lednu si ptáci začínají stavět hnízda na skalních

římách a výbězcích tak, aby byla kryta skálou i shora. Hnízda v severovýchodní Indii byla zaznamenána ve výšce mezi 1215 až 1820 m n. m., ale v Tibetu byla dokonce až ve výškách 4245 m n. m. (Brown a Amadon, 1989). Mezi únorem a dubnem kladou obvykle pouze jedno vejce, na jehož sezení se střídají oba partneři (Clark, 1994; Ferguson-Lees a Christie, 2001). Brown a Amadon (1989) uvádějí, že v severní Indii kla-

dou supí vejce od 25. prosince až do 7. března. Vejce je bílé a může měřit od 87 do 103,6 mm na výšku a 65 až 74 mm na šířku. Inkubace trvá 55 dní. Například Schlee (1989) uvádí, že délka inkubační doby v zajetí byla 54 až 58 dnů. Ming et al. (2013) ve své práci uvádějí, že vylíhlé mládě váží kolem 164 g, tedy asi 77 % z hmotnosti vejce. Mláďata zůstávají většinou s rodiči 4 až 5 měsíců (Ming et al., 2013), nejdelší zazname-

naná doba mláděte s rodiči však byla 6 až 7 měsíců (Schlee, 1989; Ming et al., 2013).

Tento druh zatím nepatří mezi příliš ohrožené (podle IUCN spadá do kategorie NT – téměř ohrožený druh), nicméně stejně jako u ostatních příbuzných i u něj se začíná projevovat pokles početnosti. Na vině je především používání veterinárního léku Diclofenac u hovězího dobytka. U supů, kteří pozřou maso uhynulého zvířete léčeného tímto preparátem, totiž během několika dnů dochází k selhání ledvin a následnému úhynu (Das et al., 2011; Birdlife International, 2014). Podle Birdlife International (2014) by mohla populace tohoto druhu poklesnout o 25–29 % v průběhu příštích tří generací právě kvůli užívání Diclofenacu u hospodářských zvířat.

Zoo Ústí nad Labem chová pár těchto jestřábovitých dravců již od roku 2003. Oba jedinci pocházejí z volné přírody, konkrétně z Myanmaru, a jejich věk tedy nelze přesně určit. Supi obývají výběh spolu s indickými antilopami nilgau pestrými, a musí se jim tedy pravidelně zastírhávat křídlo, aby neuletěli **(foto 2)**. Ve výběhu mají ptáci k dispozici dva parkosy, na nichž se oba zdržují nejčastěji, a hnízdo, které využívají především v období hnízdění. A právě tomuto období, které začíná během února každého roku, se budu podrobně věnovat v následující části článku.

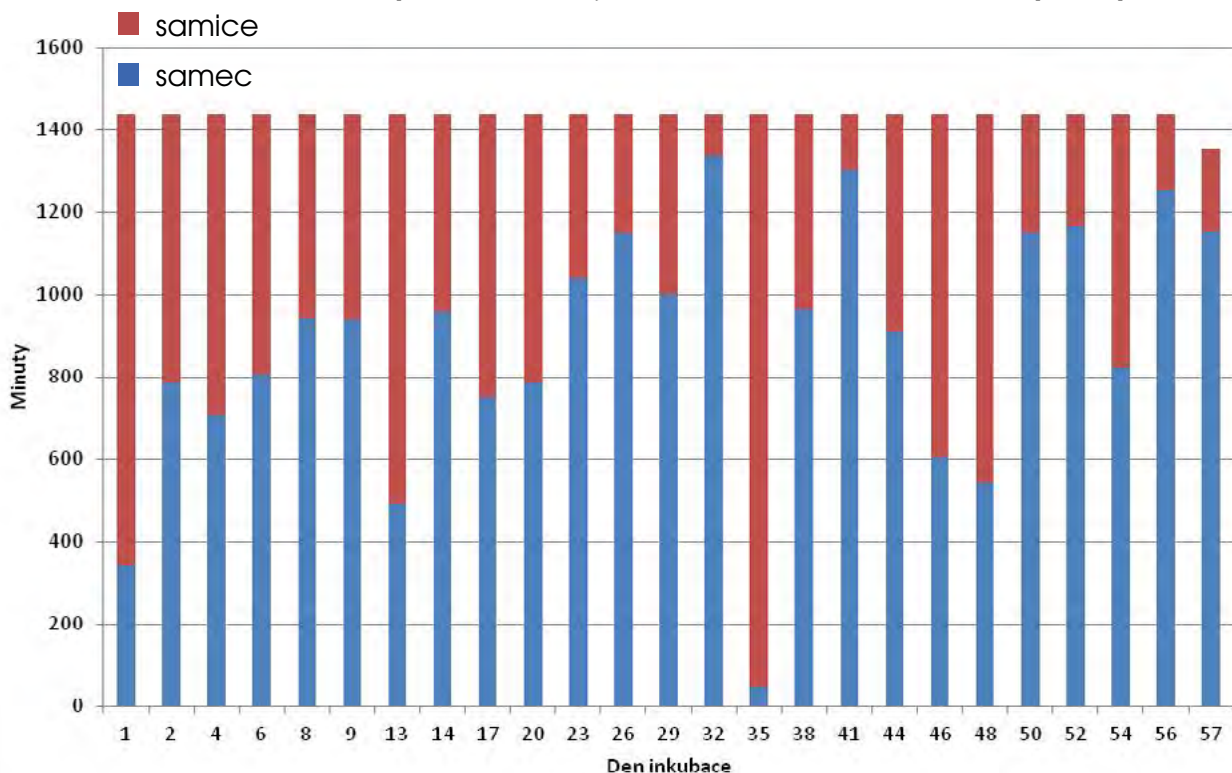
V polovině února roku 2016 jsme supům připravili základ hnízda (piliny a různé větvičky, které jsme i rozházeli po výběhu, aby si je mohli podle potřeby nanosít do hnízda sami). Oba supi věnovali nošení větviček a vy-

lepšování hnízda spoustu času. Postupně jsme u nich zaznamenávali páření a 5. března 2016 samice snesla první vejce. Toto vejce jsme odebrali a odvezli do Zoo Liberec. Náhradní snůšku pak samice snesla 2. dubna 2016. Druhé vejce jsme již nechali pod samicí. Abychom zjistili, zda je vůbec vejce oplozené, a případně pak měli vývoj zárodku pod kontrolou, pravidelně jsme vejce na hnízdě vážili. Nakonec jsme je museli 19. května 2016 odebrat a vložit do líhně. Místo vejce pak byl do hnízda vložen podkladek, na kterém supi seděli i nadále.

Etologie hnízdění

Data pro vyhodnocení etologie hnízdění byla získána sledováním 24hodinových záznamů z kamerového systému umístěného na hnízdě. Sledování záznamů probíhalo v těchto

Graf č. 1: Porovnání délky sezení na vejci mezi samcem a samicí ve vybraných dnech

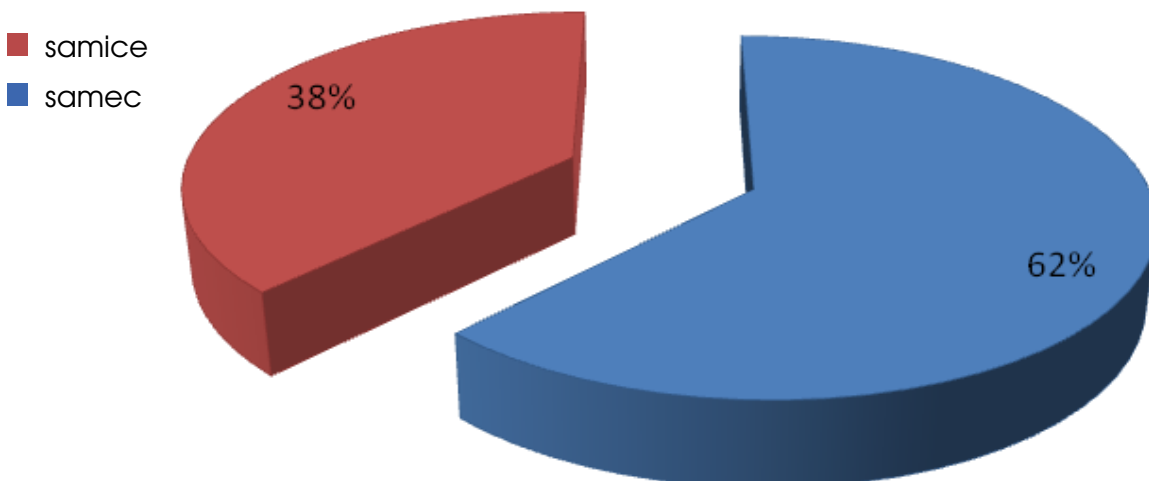
vybraných dnech inkubace (1., 2., 4., 6., 8., 9., 13., 14., 17., 20., 23., 26., 29., 32., 35., 38., 41., 44., 46., 48., 50., 52., 54., 56. a 57. den). V každém z těchto dnů bylo vypočítáno, kolik minut strávila sezením na vejci samice a kolik samec (**viz graf 1**). Během prvních 14 dnů bylo pozorováno, že když se samec nebo samice vraceli do hnízda vystřídat druhého partnera, přinesli mu v zobáku dar (klacek, peří). V dalších dnech již toto chování nebylo pozorováno.

Během těchto 14 dnů byly také zpozorovány jakési náznaky opětovného páření, což u supů bývá časté. Ovšem je to velmi nebezpečné pro vejce, které by mohlo být nějakým neopatrným pohybem zničeno. Stejně jako nošení daru partnerovi do hnízda nebylo ani páření v dalších dnech pozorováno.

Jak je vidět v grafu 1, samice od snesení vykazovala pouze 6 dnů, ve kterých seděla na vejci déle než samec. Důležitý

by ale mohl být 35. den inkubace, kdy samice strávila na vejci 1391 minut. Pokud by se totiž v budoucnu podkládalo pod samici mládě vylíhnuté z prvního vejce, byl by právě tento den ideální. Mláděti by bylo 6–7 dní a bylo by již rozkrmené. Takto motivovaná samice by ho mohla snadněji přijmout. Ve zbylých dnech tedy seděl na vejci spíše samec. Celkový čas samce a samice strávený zahříváním vejce je znázorněn v **grafu 2**.

Graf č. 2: Porovnání celkového času stráveného sezením na vejci

Tabulka č. 1: Intervaly střídání partnerů na vejci

	Samec	Samice
Počet hodnot	67	47
Průměr	328*	284*
MIN.	4*	6*
MAX.	1068*	896*
* Hodnoty jsou uvedeny v minutách		

Takováto veliká časová převaha u samce je způsobena i tím, že samec seděl na vejci téměř každou noc. Z celkových 56 pozorovaných nocí seděl totiž samec na vejci 48krát (86 %), naopak samice seděla pouze 8 nocí (14 %).

Rozdílné byly i intervaly střídání partnerů (**viz tabulku 1**). Minimální doba, kterou samice seděla na vejci, je 6 minut. U samce to byly pouze 4 minuty. Takto krátkou dobu seděli oba ve stejný den, konkrétně 13. den inkubace. Nejdéle vydržela samice sedět na vejci 48. den inkubace, samec ji přišel vystřídat až po 896 minutách. U samce byla tato maximální doba ještě větší (1068 minut). Takto dlouho v kuse vydržel samec sedět na vejci 32. den inkubace.

I po vložení podkladku (19. května 2016, 47. den inkubace) oba jedinci pokračovali v sezení. Kolem 56. dne inkubace již byl ale pozorován menší zájem samice sedět na podkladku. Poslední den inkubace (57.) pak došlo k tomu, že celkem 84 minut na vejci nikdo neseděl. Tento den byla také zjištěna největší četnost (11) střídání partnerů v sezení na vejci (**foto 3**). Mládě supy se v líhni vylíhlo 29. května 2016 (57. den). Jelikož jsme mládě chtěli později podložit zpět pod samici, bylo zapotřebí, aby samice měla motivaci nadále sedět na podkladku. Samice však jako by přesně věděla, kdy se mělo mládě líhnout, a tak 30. května 2016 již na vejci neseděla. Samec vykazoval mnohem větší vytrvalost a v sezení na podkladku dále pokračoval. Chtěli jsme se ještě

pokusit přimět samici, aby pokračovala v sezení, a tak jsme 31. května 2016 vložili do hnízda ještě druhý podkladek. Bohužel ani to samici nestimulovalo k dalšímu sezení. V sezení stále pokračoval pouze samec a vydržel to ještě několik dní. Mezi 4. až 5. červnem již ani samec nevykazoval chuť sedět na podkladcích a 6. června 2016 jsme je odebrali z hnízda. Odchov mláděte tak musel pokračovat v lidské péči.

Toto sledování nám tedy potvrdilo, že samec supy je vytrvalý a má velikou motivaci v sezení na vejci. Oba partneři se sice v sezení střídali, v celkovém součtu se ale zahřívání vejce věnoval více samec. Zajímavé je i to, že přes noc seděl na vejci většinou samec. Samice naopak dokázala určit přesnou délku inkubace (57 dní) a na podkladku již pak neseděla ani o den déle. V příštích letech je tak ideálním řešením podkládat pod matku první vylíhlé mládě, neboť v této době bude samice ještě sedět na druhém snešeném vejci.

Použitá literatura

BIRDLIFE INTERNATIONAL. *Gyps himalayensis*. *The IUCN Red List of Threatened Species 2014*: e.T22695215A61539706, 2014 (cit. 17. 4. 2016). Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2014-2.RLTS.T22695215A61539706.en>.
BROWN L., AMADON D.: *Eagles, Hawks and Falcons of the World*. NJ: Wellfleet Press, 1989, 945 s. ISBN 978-1555214722.
CLARK W. S.: *Himalayan Griff-*

on Gyps himalayensis species account. In: DEL HOYO J., ELLIOTT A., SARGATAL J.: *Handbook of the Birds of the World*, 2. Barcelona: Lynx Edicions, 1994, s. 11–127.

DAS D., CUTHBERT R. J., JAKATI R. D., PRAKASH V.: Diclofenac is toxic to the Himalayan Vulture *Gyps himalayensis*. *Bird Conservation International*, 2011, 21 (1): 72–75.

FERGUSON-LEES J., CHRISTIE D.: *Raptors of the World*. London: Christopher Helm, 2001, 872 s. ISBN 978-0618127627.

LI D. L., KASORNDORKBUA C.: *The status of the Himalayan Griffon Gyps himalayensis in South-East Asia*. Forktail, 2008, 24: 57–62.

LU X., KE D. H., ZENG X. H.: Status, ecology and conservation of the Himalayan griffon *Gyps himalayensis* (Aves, Accipitridae) in the Tibetan Plateau. *Ambio*, 2009, 38: 166–173.

MING M., CAIWUJIAP D., GUOHUA X., JIAP S., XUMAO Z., AIZIJIANG M., RUI X., BIAO L.: Why are juvenile Himalayan Vultures *Gyps himalayensis* in the Xinjiang Tien Shan still at the nest in October? *BirdingASIA*, 2013, 20: 84–89.

RASMUSSEN P. C., ANDERTON J. C.: *Birds of South Asia. The Ripley Guide, Volume 2*. Washington DC and Barcelona: Smithsonian Institution and Lynx Edicions, 2005, 688 s. ISBN: 978-84-96553-85-9.

SCHLEE M. A.: Breeding the Himalayan griffon *Gyps himalayensis* at the Paris Menagerie. *International Zoo Yearbook*, 1989, 28: 234–240.

Prvoodchov u trnuchy skvrnité

Dagmar Toušová

V naší zoologické zahradě chováme trnuchy skvrnité (*Potamotrygon motoro*) od roku 2012. Skupinu tvoří samec, který k nám přišel jako asi roční 2. února 2012, a dvě samičky, které přišly 12. března 2015 jako tříměsíční. Nejdříve byly samičky chovány zvlášť, ke spojení se samcem došlo 18. května 2015. Nádrž dále obývá osm jedinců kančičků pruhovaných.

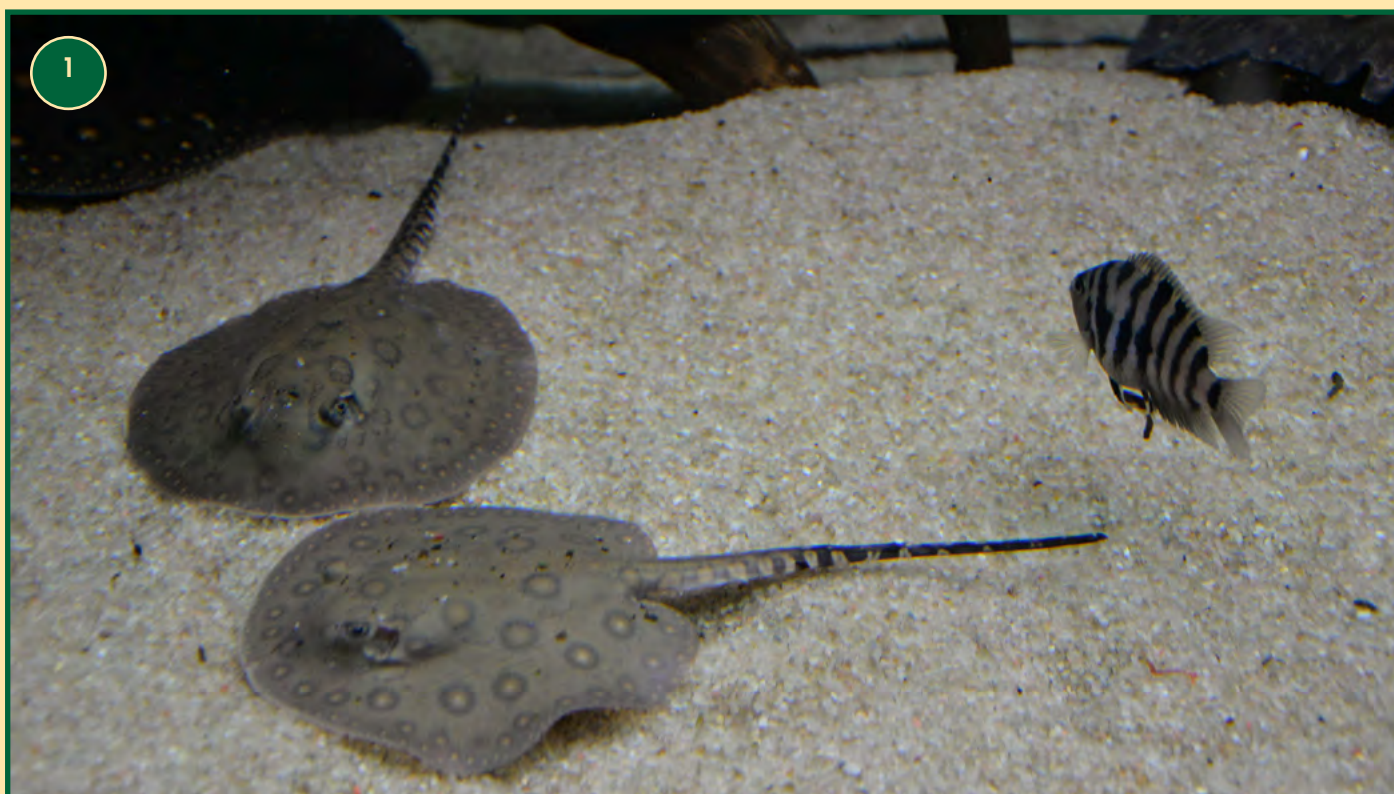
Dne 27. dubna 2016 jsem zaznamenala páření samce s menší samicí, větší samice si nevšímal. Páření probíhalo bouřlivě jeden týden. Zhruba jeden měsíc po páření se gravidní samici začaly tvořit v oblasti beder po obou

stranách páteře podélné hrbole. V té době začala samice přijímat hodně potravy (pstruhy, krevety, grundle) a byla při krmení poměrně agresivní. Odháněla samce i druhou samici. V polovině gravidity, kolem 20. června 2016, začala samice měnit svou odpočinkovou polohu na břiše na polohu na boku, opřená kolmo ke zdi nádrže, z důvodu rostoucího břicha. Již byly i zřetelně vidět pohyby mláďat v hrbolech.

Dne 6. srpna 2016 samice v noci za naprosté tmy porodila dvě zdravá, asi 8 cm velká mláďata. Mláďata jsem zpozorovala ráno při rozsvícení akvárií. Po-

rod pravděpodobně probíhal v klidu, vše se zdálo být v pořádku, samec ani druhá samice na mláďata neútočili a kančiči jen zvědavě pokukovali (**foto 1**). Již druhý den po porodu začala mláďata projevovat zájem o potravu. Střídavě dostávala mražené červené patentky, na kousky nakrájené pstruhy, grundle a krevety, dále potom živé žížaly a nitěnky.

Mláďata byla od rodičů oddělena 3. října 2016 do samostatné nádrže pro lepší kontrolu nad příjmem potravy, nicméně samička po měsíci uhynula. Odchovali jsme tedy jednoho samce.

Vodní ptactvo v roce 2016

Lukáš Ševcovic

Začátkem roku proběhla vakcinace všech ptáků (Ornipest) a v polovině února následovalo odčervení (Panacur).

Na začátku března (4. 3. 2016) jsme museli nechat utratit jeden pár bernešek rudokrkých, který trpěl jakousi demencí.

Dne 11. března byli ptáci po zimování vypuštěni do venkovního výběhu, kde mají k dispozici dva menší bazény. Jeden bazén je vybetonovaný s odtokem a musí se pravidelně čistit, druhý bazén je přírodní, kde mají ptáci možnost hledat si potravu přirozeně.

Začátkem března se kachny začaly pářit, šlo především o kachničky mandarínské, bernešky, kachničky šedoboké, morčáky a jeden pár polácků. První, kdo začal klást vajíčka do budek, byly kachničky mandarínské. Jedna samice snesla 18 vajec do budky, druhá samice snesla do budky svých 9 vajec a pod sebou zahřívala i tři vajíčka od samice kachničky šedoboké (jedná se o samici, která klade vajíčka do cizích budek a nejeví žádný zájem o zahřívání). Letos byla u kachniček mandarínských 100% líhivost – z 27 vajíček se vylíhlo 27 kachňat (**foto 1**).

Samice morčáka bílého zahřívala v budce 6 svých vajec a opět dvě vajíčka již zmiňované kachničky šedoboké. Vylíhla se obě kachňata šedobočky a čtyři malí morčáci. Dvě zbylá mláďata zemřela před vylíhnutím. Tři malí morčáci byli spolu se dvěma mláďaty šedoboček zavřeni do vnitřního prostoru kvůli zabránění predaci, která hrozí z důvodu nezasířovaného výběhu. Jedno kachně bylo samici morčáka ponecháno (**foto 2**), ale třetí den bylo nalezeno mrtvé. Po několika dnech

Stav ptáků k 1. 1. 2016:	
morčák malý (<i>Mergellus albellus</i>)	1,1
kachnička mandarínská (<i>Aix galericulata</i>)	2,2
polák malý (<i>Aythya nyroca</i>)	2,2
kachnička šedoboká (<i>Callonetta leucophrys</i>)	3,2
čírka modrozobá (<i>Anas versicolor</i>)	0,1
husička vdovka (<i>Dendrocygna viduata</i>)	1,2
čírka diamantová (<i>Anas hottentota</i>)	1,0
berneška rudokrká (<i>Branta ruficollis</i>)	2,2
čírka bajkalská (<i>Anas formosa</i>)	1,1

zemřela i zbylá mláďata morčáků a jedna šedobočka, druhá dospěla v krásnou samici.

U polácků malých jsme byli nuceni řešit problém s predací stejným způsobem jako u morčáků. Samice zahřívala 9 vajec v hnízdě v rákosí; vylíhlo se

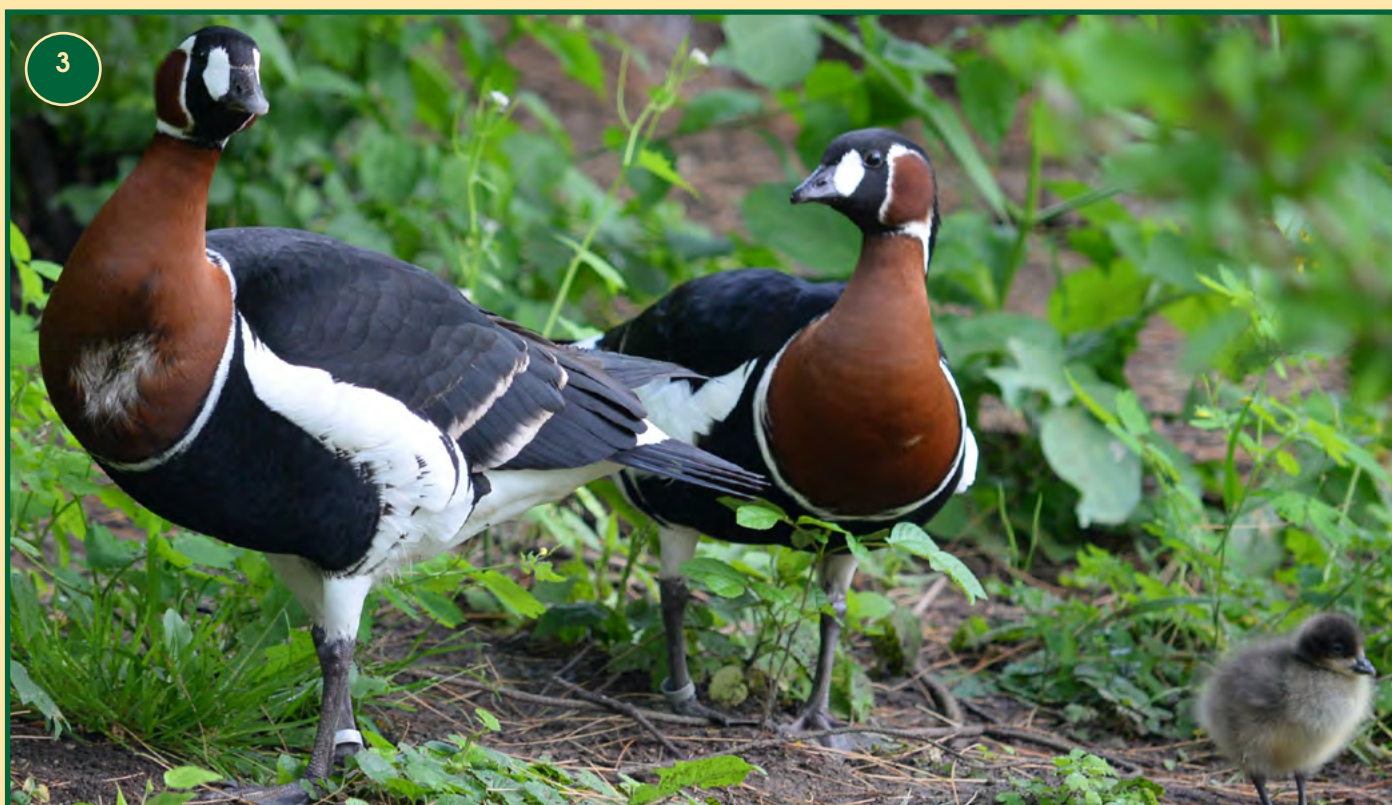
6 mláďat, která byla spolu se samicí odchycena a zavřena do menší bedny uvnitř pavilonu. V bedně se podařilo odchovat tři mladé poláky, ze kterých jsou krásní samci.

Druhá samice kachničky šedoboké, která si svá vajíčka zahří-

vá sama, zasedla do budky na 11 vajec a stejný počet kachňat vyskáká po vylíhnutí ven. Z této snůšky samice odchovala čtyři kachňata, ze kterých se vybravili dva samci a dvě samice. Tato samice měla ještě druhou snůšku, při níž snesla 10 vajec, ze kterých se vyklubalo šest mláďat. Protože se ale samice starala o první mláďata, tak mladší sourozenci všichni uhynuli. Posledním druhem, který ve výběhu snášel vajíčka, byla berneška rudokrká. Jejich páření začalo probíhat 12. března, tedy druhý den po jejich vypuštění do venkovního výběhu. První vajíčko samice snesla 2. dubna na menší ostrůvek ve vybetonovaném bazénu. Následující den bylo vajíčko vyklouvané predátory (straka či vrána; druhá zmiňovaná dokonce

zahnízдила na smrku přímo ve výběhu vodního ptactva). Dne 5. dubna se na ostrůvku objevilo druhé vajíčko, které bylo berneškám odebráno a zaměněno za podkladek. Jejich velice primitivní hnízdo jsem se snažil zakrýt větvemi, protože kolem podkladku opět slídila vrána. Třetí vajíčko berneška snesla 8. dubna mimo hnízdo a jeho budoucnost byla velice krátká – opět bylo vyklouváno. Dne 14. dubna začala samice bernešky hrabat opět jednoduché hnízdo na ostrůvku, necelý metr od podkladků. Ještě téhož večera snesla své čtvrté vajíčko, které bylo opět zaměněno za podkladek. Dne 19. dubna se vedle podkladku objevilo vajíčko, páté v řadě, které už bylo samici ponecháno. Šesté vajíčko se objevilo 21. dubna,

sedmé snesla 23. dubna, osmé 25. dubna a poslední vajíčko 27. dubna, kdy si z prachového peří vytvořila podestýlku a začala zahřívát. Samec bránil samici před ostatními ptáky, a dokonce i před chovateli. Dne 20. května se vylíhlo první mládě a následující den i druhé. Toho večera pár bernešek i se dvěma mláďaty opustil ostrůvek (**foto 3**) i svá tři zbylá vajíčka. Vajíčka byla otevřena – ve dvou byly mrtvé mladé bernešky těsně před vylíhnutím a ve třetím vajíčku došlo k úhynu na začátku inkubace. Bohužel, 24. května zmizelo z výběhu jedno mládě bernešky, a tak byl pár s posledním mláďetem odchycen a umístěn do uzavřeného prostoru. Špatná zpráva přišla 27. května, kdy uhynulo i poslední mládě bernešky.

„1st workshop on elephant foot care“ v Zoo Ústí nad Labem

Ing. Ilona Pšenková, Ph.D.

Ve dnech 25.–27. 10. 2016 proběhl v Zoologické zahradě Ústí nad Labem první mezinárodní workshop zaměřený na problematiku pohybového aparátu slonů a praktické ukázky manipulace, ošetřování a korekcí kopyt slonů v chráněném a nechráněném kontaktu. Cílem workshopu byla konzultace současných trendů a přístupů v léčbě a prevenci onemocnění pohybového aparátu, sjednocení daných postupů a vzdělávání chovatelů v této oblasti. Součástí workshopu byly přednášky pozvaných zahraničních hostů k dané problematice (Dr. Thomas Hildebrandt – IZW Berlin, Con Mul – Zoo Rhenen **(foto 1)**, Nicolas Ertl a Pauline Wendler – Univerzita Curych), ale i přednášky českých zástupců. Celé akce se vedle zahraničních hostů (Německo, Ho-

landsko) zúčastnili také zástupci českých zoologických zahrad a Veterinární a farmaceutické univerzity Brno.

S problémy pohybového aparátu slonů se potýká většina chovatelských zařízení, a přestože se jednotlivé přístupy k řešení dané problematiky s postupem času značně posunuly, nejsou jednotné. Problematika onemocnění sloních kopyt je komplexní záležitost, kterou ovlivňuje mnoho faktorů, jako vliv povrchu ustájení a venkovního výběhu, svažitost terénu, enrichment ve výběhu (omezení stereotypního chování), problematika onemocnění pohybového aparátu a v neposlední řadě výživa.

Je nutné si uvědomit, že majoritní problémy se sloními kopyty u slonů chovaných v lidské péči (štěrbiny na nehtech, po-

malý růst nehtů a lůžka, lámaivé nehty, laminitidy spojené s překrmováním) přímo souvisejí s nevhodně sestavenou krmnou dávkou (KD) a obezitou, popř. podvýživou. Proto bychom neměli zapomínat na principy fyziologie trávení a poskytovat našim svěřencům dostatečné množství kvalitní a vyvážené potravy. Vycházet bychom měli z faktu, že sloni tráví ve volné přírodě příjem potravy 16–20 hodin denně, a přestože jsou schopni přijmout jí v krátkém čase velký objem, rychlost jejího průchodu trávicím traktem závisí na druhu přijímané potravy. Nejčastější chybou KD slonů v lidské péči u nás je vysoký obsah rychle stravitelných sacharidů (ovoce, zelenina, pečivo), nízký obsah strukturální vlákniny (okus, sláma, seno) a nevyvážený (většinou vysoký) poměr

bílkovin. Výsledkem je, že až 40 % populace slonů v chovech má problémy s nadváhou. Základem krmné dávky by měla být nízkonutriční objemná krmiva (seno, sláma, větve, okus) a jejich variabilita, pelety doplněné o minerály (ne na bázi zrnin!) a absence pečiva, obilovin a ovoce. Množství vlákniny v potravě limituje množství přijatého krmiva. Pouze vysokovlákninová potrava snižuje schopnost absorpce bílkovin a tuků. Doporučení potřeby bílkovin v KD slonů se liší dle věkových kategorií, průměrná hodnota se ovšem pohybuje mezi 8–10 % ve 100 g sušiny. Zajímavým aspektem v potravě slonů je potřeba přijímání poměrně vysokého množství minerálů,

jako jsou sodík, zinek, hořčík, vápník a fosfor, a tak bychom na tyto prvky v KD neměli zapomínat. Přidávání Ca do KD by mělo být standardem. Z vitamínů by neměl v krmivu chybět zejména vitamín E, který je spojen s metabolismem selenu (Se). Naše půdy a to, co na nich vyroste (tráva, seno), jsou na tento prvek chudé, proto bychom měli do KD zařadit pelety, které jsou o tento prvek obohaceny. Samozřejmostí by měl být pravidelný monitoring tělesné kondice a hmotnosti. Odborné prezentace pozvaných hostů byly cíleny nejen na problematiku výživy slonů, ale i na anatomickou stavbu sloního kopyta a pohybového aparátu a s tím související logické

přístupy k úpravám sloních kopyt. V prostorách chovatelského zařízení Zoo Ústí nad Labem **(foto 2)** a Zoo Praha probíhaly praktické ukázky korekcí kopyt s následnou konzultací a diskuzí všech zúčastněných zástupců zoologických zahrad. Pevně věříme, že proběhnuvší workshop byl pro všechny zúčastněné přínosný! Organizačně a finančně se na celé akci podílely Zoo Ústí nad Labem a Zoo Ostrava. Partneři a sponzory akce byly Coca Cola, Easypoint, online-textil.cz, W-logistics CZ, s. r. o., hotel Clarion a pivovar Velké Březno. Všem zúčastněným patří náš dík za aktivní přístup a přátelskou atmosféru!

Optimalizace krmné dávky slonů indických

Bc. Iveta Myšková

Kvůli zhoršené výživové a zdravotní kondici obou samic slonů indických jsme podle veterinárních a chovatelských doporučení a moderních přístupů ve výživě slonů přistoupili ke změně krmení. Postupná optimalizace, během níž však docházelo k dalším komplikacím, probíhala tři roky.

V roce 2014 trpěli oba sloni častými abscesy na nohou a obezitou, jež představuje vážná zdravotní rizika (**foto 1**). Krmná dávka (**tab. 1**) obsahovala oproti přirozené potravě slonů velmi vysoké množství sacharidů, zvláště pak jednoduchých cukrů, a nízký podíl vlákniny. Nevyhovující byla i komplikovaná dotace vitamíny. Krmení bylo předkládáno

tříkrát denně.

V průběhu roku 2015 došlo nejprve k postupné eliminaci ovoce a vařené rýže a navýšení množství okusu a vybraných druhů zeleniny. Náhradou za

dotaci jednotlivých vitamínů se stal nově sestavený, na míru vyrobený granulát pro slony s kompletním vitamino-minerálním premixem (**tab. 2**).

Tabulka č. 1: Archivní krmná dávka – slon indický

jed./den									
Složka	j.	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle	KD/týden
Kořenová zelenina	kg	30	30	30	30	30	30	30	210
Ovoce	kg	10	10	10	10	10	10	10	70
Rýže vařená	kg	8	8	8	8	8	8	8	56
Zelená píče LO (tráva)	kg	35	35	35	35	35	35	35	245
Seno ZO	kg	10	10	10	10	10	10	10	70
Okus	kg	5	5	5	5	5	5	5	35
vitamíny denně: vit. C – 20 g, B-komplex – 20 g, AD2 – 10 ml, Selevit – 5 ml, Combindal E – 50 ml									
vitamíny 2x týdně: Plastin – 100 g, Farmafer – 50 g, Vitamix – 100 g									

Tabulka č. 2: Krmná dávka – slon indický, rok 2015

jed./den									
Složka	j.	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle	KD/týden
Zelenina kořenová	kg	20	20	20	20	20	20	20	140
Zelenina plodová	kg	5	5	5	5	5	5	5	35
Zelenina listová	kg	10	10	10	10	10	10	10	70
Granulát SLON	kg	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	24,5
Zelená píče LO (tráva, vojtěška)	kg	35	35	35	35	35	35	35	245
Seno ZO	kg	15	15	15	15	15	15	15	105
Okus	kg	10	10	10	10	10	10	10	70
vitamíny a doplňky: Alavis, Biotin									

Tabulka č. 3: Krmná dávka pro období 2016–2017

Slon indický, Delhi

jed./den

Složka	j.	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle	KD/týden
Zelenina mix	kg	2	2	2	2	2	2	2	14
Granulát SLON	kg	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	24,5
Zelená píce LO (tráva, vojtěška, kukuřice)	kg	80	80	80	80	80	80	80	560
Sláma	kg	15	15	15	15	15	15	15	105
Seno ZO	kg	40	40	40	40	40	40	40	280
Okus	kg	10	10	10	10	10	10	10	70

doplňěk: Alavis

Slon indický, Kala

Složka	j.	pondělí	úterý	středa	čtvrtek	pátek	sobota	neděle	KD/týden
Zelenina kořenová	kg	10	10	10	10	10	10	10	70
Zelenina plodová	kg	5	5	5	5	5	5	5	35
Zelenina listová	kg	5	5	5	5	5	5	5	35
Granulát SLON	kg	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	24,5
Zelená píce LO (tráva, vojtěška, kukuřice)	kg	50	50	50	50	50	50	50	350
Seno ZO	kg	28	28	28	28	28	28	28	196
Okus	kg	10	10	10	10	10	10	10	70
Banány	kg	2	2	2	2	2	2	2	14
Obilné vločky	kg	2	2	2	2	2	2	2	14

doplňěk: Alavis

Pro další období bylo v plánu navýšit objemové krmení (seno, zelená píce), avšak zvířata jej ze začátku odmítala přijímat v dostatečném množství.

I přesto, že začátkem roku 2016 u obou slonic přetrvávaly abscesy, Delhi se dostala do přijatelné kondice. Problém nastal u Kaly, která začala velmi rychle hubnout a veterinář u ní po jednom z odběrů krve konstatoval hypoglykémii.

Začali jsme ke zvířatům přistupovat jednotlivě a sestavovat individuální krmnou dávku. Bylo potřeba udržovat hladinu glukózy v konstantním rozmezí, tudíž začít krmit častěji (minimálně pětkrát denně), předkládat část krmné dávky již brzo ráno a Kala vzhledem k celoživotně zhoršenému zdravotnímu stavu organismu a neochotě přijímat více sena a zeleného krmení přidat polysacharidy i v jiné formě. Další vzorek krve, odebraný zhruba po měsíci, již

potvrdil normální stav glykémie. Před koncem roku 2016 bylo v krmné dávce již navýšeno i maximální množství objemového krmiva, pro každou slonici jiné (**tab. 3**).

Koncem roku 2016 začaly obě slonice přibírat na váze. U Delhi to ovšem nebylo žádoucí. Opět měla viditelnou nadváhu, a tak pro ni bylo podstatné část sena nahradit energeticky chudší slámou a ještě více rozložit dávkování krmiva použitím hůře dostupné krmné bedny naplňované na noc (**foto 2**).

Při přechodu na přirozenější krmení slonů v Zoo Ústí nad Labem byla navíc chovateli vyzorována výrazná změna chování. Úplně vymizely některé negativní prvky tzv. stereotypií (přešlapování, kývání hlavou) v průkazné souvislosti s navýšením podílu vlákniny a objemového krmiva v krmných dávkách. Je tomu tak i u mnoha jiných druhů zvířat.

Obměna druhů tapírů

Ing. Ilona Pšenková, Ph.D.

V roce 2015 se vedení zoo rozhodlo pro obměnu druhu tapírů jihoamerických (*Tapirus terrestris*) za druh tapírů čabrákových (*Tapirus indicus*). Ve druhé polovině ledna odcestoval náš pár tapírů jihoamerických (samec narozený 28. 8. 1998 a samice narozená 15. 7. 2006) do italské zoo Parco Faunistico Le Cornelle. Tento pár tapírů odchoval historicky pouze jediné mládě (samici Tiru narozenou 25. 7. 2010).

V květnu 2016 přicestoval do naší zoo mladý samec tapíra čabrákového (narozený 31. 12. 2014) ze Zoo Edinburgh (foto 1). Samec byl po příjezdu umístěn v horní části zoo v pavilonu nosorožců. Jednání s koordinátorem trvala déle než rok. Nadále probíhá aktivní jednání s koordinátorem o možnosti dopárovat v dohledné době na-

šeho samce vhodnou samicí. Bohužel, za poslední dva roky se v evropských zoologických zahradách narodila pouze jedna samice.

K samotné změně nás vedlo mnoho důvodů a několik zásadních faktů. Náš starý pár tapírů jihoamerických byl chovatelsky neperspektivní a bohužel neměl od koordinátorky EEP povolení se dále množit. V současné době je tento druh zastoupen v evropských chovech 336 jedinci (173 samců, 163 samic) ve 136 institucích (k 31. 12. 2016). V porovnání s tím čítá evropská populace tapírů čabrákových (EEP) v lidské péči 55 zvířat (32 samců, 23 samic) ve 25 zoologických zahradách (k 31. 12. 2016). Populace má rodokmen známý ze 100 % a má celkově 37 zakladatelů. Ačkoli se pohlaví rodí

v poměru zhruba 50 : 50, úmrtnost samic do jednoho roku je výrazně větší, a to dvojnásobně. Populace je proto velmi citlivá k vnějším vlivům a není demograficky stabilní. V posledních pěti letech se daří odchovat zhruba 4–5 mláďat ročně, což postačuje na zachování populace ve stávajícím počtu. K tomu, aby se populace stala robustnější a odolnější, by bylo nutné zvýšit reprodukci zvířat, a to nejméně na dvojnásobný počet. Meziporodní interval samic je tři roky a při počtu pouhých 20 samic v reprodukčním věku by se ročně mohlo narodit maximálně 6–7 mláďat. Proto je nutné zapojit každou samici do reprodukce. V tuto chvíli se jich množí pouze 12. Celkově populace od roku 1992 poklesla o 1,9 % ročně, za posledních pět let naopak vzrostla o 2 % ročně.

Tento ohrožený druh se vyskytuje na Sumatře, Malajském poloostrově a na pomezí Barmy a Thajska. Dle loňských dat IUCN je počet tapírů čabrakových odhadován na méně než 2500 jedinců! Hlavní příčiny ohrožení jsou destrukce a fragmentace původního biotopu, jeho rozsáhlé přeměny na plantáže palmy olejné a v nepo-

slední řadě lov.

Stávající pavilon tapírů jihoamerických byl EEP koordinátorem tapírů čabrakových vyhodnocen a schválen jako vyhovující chovatelské zařízení. V současné době čekáme na zahájení nutných úprav pavilonu pro tzv. chov v chráněném kontaktu, protože pravidla a doporučení pro chov jsou pro oba druhy

odlišná. Největší zásahy se budou týkat úprav, které by měly primárně zajistit bezpečnost ošetřovatelů. Finanční pomoc nám již v květnu loňského roku poskytla Nadace ČEZ, která věnovala částku 300 000 Kč určenou právě na tuto přestavbu **(foto 2)**.

Činnost Centra pro zvířata v nouzi

Jaroslava Ježková

V roce 2016 prošlo Centrem pro zvířata v nouzi celkem 591 psů a 294 koček. Stejně jako v posledních dvou letech jsme sledovali trend, že větší část nalezených psů jsme schopni vrátit zpět majitelům (v roce 2016 to bylo celkem 356 psů). Úspěšnost vracení psů zpět původním majitelům se zvýšila hlavně proto, že od roku 2008 je povinností čipovat psy v katastru města Ústí nad Labem. Informace o čipovaných psech se zakládají do registru majitelů psů, ve kterém je možné při nálezu zvířete majitele dohledat. Všechny kočky, které byly odchyceny,

byly umístěny do adopce, popřípadě vypuštěny po kastraci či léčbě zpět do lokality. Mimo jiné byly v centru umístěny i dvě andulky, čtyři fretky a jeden kozel, kterým byli též nalezeni noví majitelé.

Psi, kteří byli určeni do adopce, byli umísťováni do adopce v průběhu celého roku. Bohužel se jich část opakovaně vracela zpět do útulku, a protože se jednalo o velká plemena psů, věnovali jsme se hlavně jejich převýchově a výcviku, aby byli lépe umísťitelní. Odměnou nám bylo 265 psů, které se nám podařilo umístit do adopce.

Úspěšné bylo centrum i na různých výstavách voříšků, kterých se opakovaně účastníme. Posláním účasti na těchto výstavách je nejen odměna za případné umístění pejska v soutěži, ale hlavně propagace centra a výchova našich dobrovolníků k lásce ke zvířatům a péči o ně. Doprovodnou akcí většinou také bývá umístěvací výstava, kde získávají naši svěřenci další šanci dostat se co nejrychleji k novým majitelům. Jako každoročně jsme se i letos zúčastnili Útulku Festu, jehož část výtěžku je každoročně věnována našemu centru. Výtěžek v roce 2016 činil 16 000 Kč, za něž nám bylo nakoupeno krmivo Calibra pro naše svěřence.

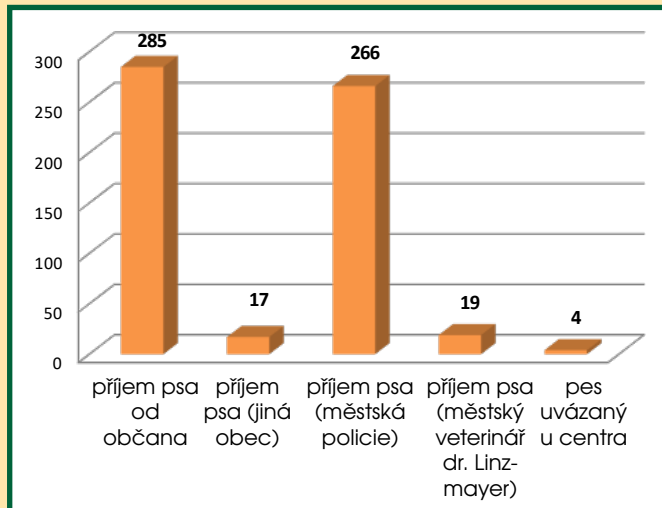
Nadace na ochranu zvířat nás letos zahrnula do projektu Naplňte misky v útulcích. Prostřednictvím firmy MARS nám předala krmení pro naše kočky na půl roku, což je pro nás velmi hodnotná pomoc, neboť se jednalo o 27 pytlů krmiva Whiskas. Handicapovaných zvířat nebylo do našeho centra umístěno mnoho, přesně se jednalo o 58 jedinců, z nichž většina byla vypuštěna zpět do přírody. Ježci byli umístěni do zimoviště, kde přečkali zimu, a v měsíci dubnu byli vypuštěni. Větší skupinu handicapovaných zvířat dále představují ptáci, hlavně rováci či poštolky. Většinou se jednalo o ptáky, kteří byli pouze ořeseni či unaveni a po odpočinku ve voliére byli též vypuštěni zpět do přírody.

Foto: Případ týraného psa (před ošetřením a po něm)

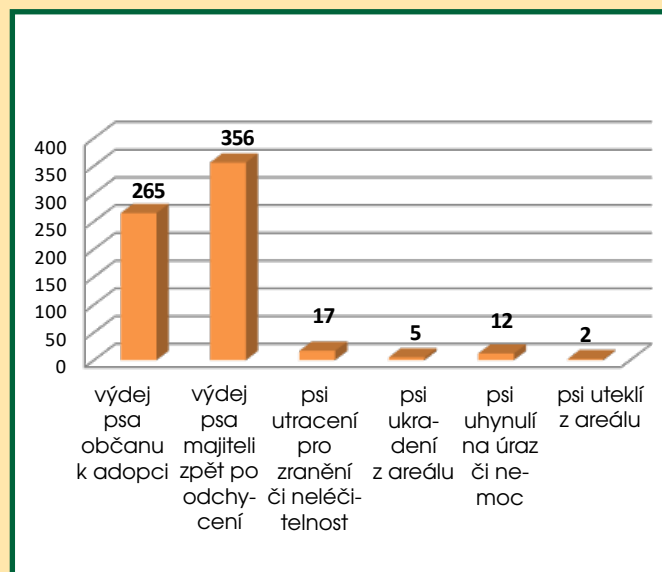
Příjem psů do péče od 1. 1. do 31. 12. 2016

příjem psa od občana	285
příjem psa (jiná obec)	17
příjem psa (městská policie)	266
příjem psa (městský veterinář dr. Linzmayer)	19
pes uvázaný u centra	4
celkem psů	591

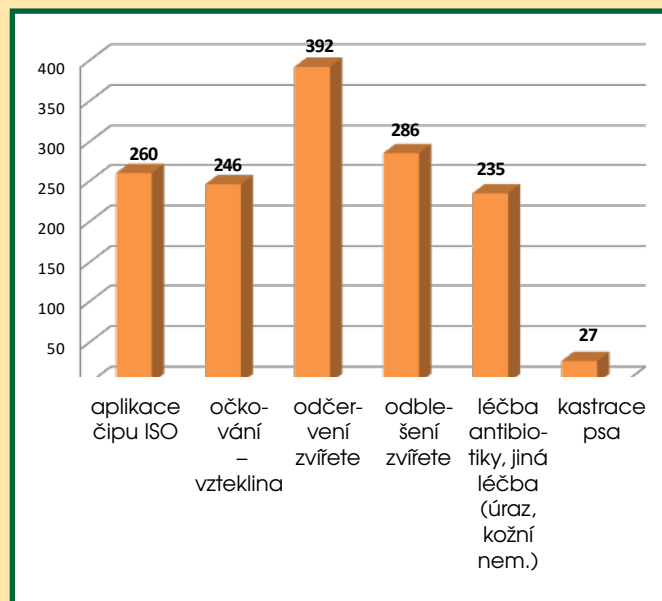
Výdej psů z péče od 1. 1. do 31. 12. 2016

výdej psa občanu k adopci	265
výdej psa majiteli zpět po odchycení	356
psi utracení pro zranění či neléčitelnost	17
psi ukradení z areálu	5
psi uhynulí na úraz či nemoc	12
psi uteklí z areálu	2
celkem psů	657

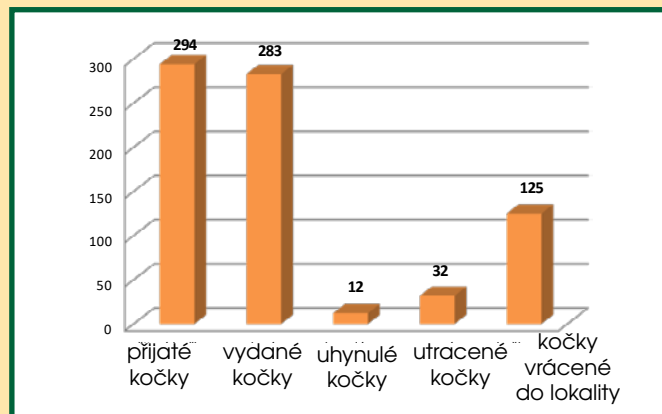
Léčba psů po dobu jejich pobytu a vakcinace od 1. 1. do 31. 12. 2016

aplikace čipu ISO	260
očkování – vzteklina	246
odčervení zvířete	392
odblešení zvířete	286
léčba antibiotiky, jiná léčba (úraz, kožní nem.)	235
kastrace psa	27
výkonů celkem	1446

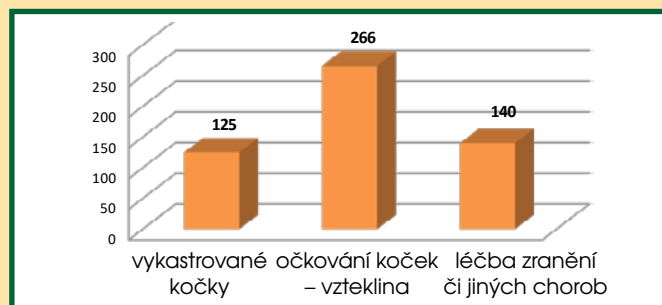
Kočky přijaté a ošetřené od 1. 1. do 31. 12. 2016

přijaté kočky	294
vydané kočky	283
uhynulé kočky	12
utracené kočky	32
kočky vrácené do lokality	125

Přehled léčby koček od 1. 1. do 31. 12. 2016

vykastované kočky	125
očkování koček – vzteklina	266
léčba zranění či jiných chorob	140

Náklady centra v roce 2016 (v Kč)

platba za vydaného psa (očkován, čipován)	300
platba za vydaného psa (očkován, čipován) mimo město Ústí nad Labem	400
poplatek za 1 den pobytu psa	60
poplatek za převoz psa do centra	100
paušální platba za pobyt psa (pes do 30 cm)	1500
paušální platba za pobyt psa (pes nad 30 cm)	2000
platba za kadáver	22 Kč/kg

Financování centra v roce 2016

Výdaje		Příjmy	
spotřeba materiálu	446 795 Kč	příjmy centra (adopční popl., sponz. dary)	705 460 Kč
spotřeba energie	116 632 Kč	dotace za rok 2016	1 477 871 Kč
opravy a údržba	176 959 Kč		
ostatní služby	599 255 Kč		
ostatní náklady	461 440 Kč		
mzdové náklady	1 097 004 Kč		
zdrav. a soc. pojištění	364 292 Kč		
výdaje celkem	3 262 377 Kč	příjmy celkem	2 183 331 Kč
		ztráta	1 079 046 Kč

Stavy zvířat 2016

	Stav k 1. 1. 2016	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2016
savci (Mammalia)						
adax	2.0			2.0		
<i>Addax nasomaculatus</i>	<i>EEP, ISB, RDB = CR, CITES = I</i>					
alpaka	2.10	1.2		0.1	0.4	3.7
<i>Vicugna pacos</i>						
anoa nížinný	2.1					2.1
<i>Bubalus depressicornis</i>	<i>EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I</i>					
antilopa jelení	4.7	1.2		0.1	3.4	2.4
<i>Antilope cervicapra</i>	<i>RDB = NT</i>					
dikobraz srstnatonosý	1.1	0.0.1				1.1.1
<i>Hystrix indica</i>	<i>RDB = LC</i>					
gepard štíhlý	1.3			0.2		1.1
<i>Acinonyx jubatus</i>	<i>EEP, ISB, RDB = VU, CITES = I</i>					
gibon bělolící	1.2.1					1.2.1
<i>Nomascus leucogenys</i>	<i>EEP, ISB, RDB = CR, CITES = I</i>					
guanako	1.1			0.1		1.0
<i>Lama guanicoe</i>	<i>RDB = LC</i>					
gueréza plášťiková	5.6	2.0.1			1.2	6.4.1
<i>Colobus guereza caudatus</i>	<i>ESB, RDB = LC</i>					
hulman jávský	4.3					4.3
<i>Trachypithecus auratus</i>	<i>RDB = VU</i>					
hulman stříbrný	0.2			0.1		0.1
<i>Trachypithecus cristatus</i>	<i>RDB = NT</i>					
chvostan bělolící	2.1					2.1
<i>Pithecia pithecia</i>	<i>EEP, RDB = LC</i>					
irbis	1.1			1.1		
<i>Uncia uncia</i>	<i>EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I</i>					
jelen bělohubý	3.7	0.0.2		0.1		3.6.2
<i>Cervus albirostris</i>	<i>ESB, RDB = VU</i>					
kabar pižmový	1.0					1.0
<i>Moschus moschiferus</i>	<i>RDB = VU, CITES = I</i>					
kaloň pobřežní	2.2					2.2
<i>Pteropus hypomelanus</i>	<i>RDB = LC</i>					
kočka rybářská	1.0			1.0		
<i>Prionailurus viverrinus</i>	<i>EEP, ISB, RDB = EN</i>					
kočka slaništní	2.1				1.0	1.1
<i>Oncifelis geoffroyi</i>	<i>EEP, RDB = NT, CITES = I</i>					
kočkodan – hybrid	0.1					0.1
<i>Cercopithecus mitis x albogularis</i>	<i>RDB = LC</i>					
kočkodan bělohřdlý	1.0					1.0
<i>Cercopithecus albogularis</i>	<i>RDB = LC</i>					

	Stav k 1. 1. 2016	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2016
savci (Mammalia)						
kočkodan Brazzův	3.2	1.0			0.1	4.1
<i>Cercopithecus neglectus</i>	<i>EEP, RDB = LC</i>					
kosman zakrslý	3.2		1.0	1.0	2.0	1.2
<i>Callithrix pygmaea niveiventris</i>	<i>RDB = LC</i>					
kotul veverovitý	4.0					4.0
<i>Saimiri sciureus</i>	<i>EEP, RDB = LC</i>					
koza domácí	1.6			1.2		0.4
<i>Capra hircus</i>						
králík domácí – český strakáč	1.2		1.5	2.2		0.5
<i>Oryctolagus cuniculus v. edulis</i>						
kuandu obecný	1.0					1.0
<i>Coendou prehensilis</i>	<i>ESB, RDB = LC</i>					
kůň domácí – pony	1.4					1.4
<i>Equus caballus</i>						
lama krotká	0.1		1.0			1.1
<i>Lama glama</i>						
lemur kata	2.6	3.3	1.0		5.0	1.9
<i>Lemur catta</i>	<i>ESB, RDB = EN, CITES = I</i>					
lenochod dvouprstý	1.4.1		1.0			2.4.1
<i>Choloepus didactylus</i>	<i>ESB, RDB = LC</i>					
lev konžský	1.2					1.2
<i>Panthera leo bleyenberghi</i>	<i>RDB = VU</i>					
levhart mandžuský	1.1					1.1
<i>Panthera pardus orientalis</i>	<i>EEP, ISB, RDB = CR, CITES = I</i>					
levhart obláčkový	1.4				0.2	1.2
<i>Pardofelis nebulosa</i>	<i>EEP, ISB, RDB = VU, CITES = I</i>					
lvíček zlatý	4.2			0.2		4.0
<i>Leontopithecus rosalia</i>	<i>EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I</i>					
makak kápový	2.3	1.0				3.3
<i>Macaca radiata</i>	<i>RDB = LC</i>					
mandril	3.7	1.2		0.1		4.8
<i>Mandrillus sphinx</i>	<i>EEP, RDB = VU, CITES = I</i>					
mara stepní	2.0				2.0	
<i>Dolichotis patagonum</i>	<i>RDB = NT</i>					
medvěd malajský	2.3			0.1	1.0	1.2
<i>Helarctos malayanus</i>	<i>ESB, RDB = VU, CITES = I</i>					
mirikina bolivijská	0.1					0.1
<i>Aotus azarai boliviensis</i>	<i>ESB, RDB = LC</i>					
morče uruguayské			3.0			3.0
<i>Cavia magna</i>	<i>RDB = LC</i>					
muntžak malý	2.2	0.1.2			1.1	1.2.2
<i>Muntiacus reevesi</i>	<i>RDB = LC</i>					
nilgau	3.6	2.0		1.0	2.4	2.2
<i>Boselaphus tragocamelus</i>	<i>RDB = LC</i>					
nosál bělohubý			1.1			1.1
<i>Nasua narica</i>	<i>RDB = LC</i>					

	Stav k 1. 1. 2016	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2016
savci (Mammalia)						
nosál červený	3.0			1.0		2.0
<i>Nasua nasua</i>	<i>RDB = LC</i>					
nosorožec tuponosý jižní	0.1					0.1
<i>Ceratotherium simum simum</i>	<i>EEP, ISB, RDB = NT</i>					
orangutan	1.0					1.0
<i>Pongo sp.</i>	<i>RDB = EN, CITES = I</i>					
orangutan bornejský	1.2	0.0.1				1.2.1
<i>Pongo pygmaeus</i>	<i>EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I</i>					
osel somálský	2.4					2.4
<i>Equus africanus somalicus</i>	<i>EEP, ISB, RDB = CR, CITES = I</i>					
ovce domácí – kamerunská	3.20	0.1	1.0	2.9	1.3	1.9
<i>Ovis aries aries</i>						
panda červená	2.1				1.0	1.1
<i>Ailurus fulgens fulgens</i>	<i>EEP, ISB, RDB = VU, CITES = I</i>					
pekari páskovaný	0.3					0.3
<i>Pecari tajacu</i>	<i>RDB = LC</i>					
prase domácí – göttingenské	0.2					0.2
<i>Sus domesticus</i>						
rosomák sibiřský	1.1					1.1
<i>Gulo gulo sibirica</i>	<i>EEP, RDB = LC</i>					
serau malý	0.1					0.1
<i>Naemorhedus crispus</i>	<i>ISB, RDB = LC</i>					
sika vietnamský	5.16	4.5		1.1	1.5	7.15
<i>Cervus nippon pseudaxis</i>	<i>EEP, ISB, RDB = LC</i>					
slon indický	0.2					0.2
<i>Elephas maximus bengalensis</i>	<i>EEP, RDB = EN, CITES = I</i>					
surikata	9.4	1.1	1.0		6.1	5.4
<i>Suricata suricatta</i>	<i>RDB = LC</i>					
šakal čabrákový	2.1				1.0	1.1
<i>Canis mesomelas</i>	<i>RDB = LC</i>					
tamarín bělohubý	2.3					2.3
<i>Saguinus labiatus</i>	<i>ESB, RDB = LC</i>					
tamarín pinčí	1.3					1.3
<i>Saguinus oedipus</i>	<i>EEP, ISB, RDB = CR, CITES = I</i>					
tamarín žltoruký	2.0					2.0
<i>Saguinus midas</i>	<i>ESB, RDB = LC</i>					
tana severní	1.1					1.1
<i>Tupaia belangeri</i>	<i>RDB = LC</i>					
tapír čabrákový			1.0			1.0
<i>Tapirus indicus</i>	<i>EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I</i>					
tapír jihoamerický	1.1					1.1
<i>Tapirus terrestris</i>	<i>EEP, RDB = VU</i>					
tuleň obecný	0.2		1.0			1.2
<i>Phoca vitulina</i>	<i>RDB = LC</i>					
tygr malajský	0.1					0.1
<i>Panthera tigris jacksonii</i>	<i>ISB, RDB = CR, CITES = I</i>					

	Stav k 1. 1. 2016	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2016
savci (Mammalia)						
vari černobílý	3.0					3.0
<i>Varecia variegata</i>	<i>EEP, ISB, RDB = CR, CITES = I</i>					
velbloud dvouhrbý – domácí	1.4					1.4
<i>Camelus bactrianus</i>	<i>RDB = CR</i>					
velemyš obláčková	1.1		0.1		0.1	1.1
<i>Phloeomys pallidus</i>	<i>ESB, RDB = LC</i>					
vlk hřivnatý	0.1					0.1
<i>Chrysocyon brachyurus</i>	<i>EEP, ISB, RDB = NT</i>					
voduška červená	2.3					2.3
<i>Kobus leche káfuensis</i>	<i>ESB, ISB, RDB = VU</i>					
voduška jelenovitá	1.3	0.1				1.4
<i>Kobus ellipsiprymnus defassa</i>	<i>RDB = NT</i>					
vydra malá	1.1		1.0	1.0		1.1
<i>Amblonyx cinerea</i>	<i>ISB, RDB = VU</i>					
zebra Hartmannové	3.12	1.0			0.1	4.11
<i>Equus zebra hartmannae</i>	<i>EEP, ISB, RDB = VU</i>					
žirafa Rothschildova	2.3	1.0				3.3
<i>Giraffa camelopardalis rothschildi</i>	<i>EEP, RDB = EN</i>					

	Stav k 1. 1. 2016	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2016
ptáci (Aves)						
amazonan modročelý	1.0					1.0
<i>Amazona aestiva</i>	<i>RDB = LC</i>					
ara arakanga	1.1			0.1		1.0
<i>Ara macao</i>	<i>RDB = LC, CITES = I</i>					
ara ararauna	1.1					1.1
<i>Ara ararauna</i>	<i>RDB = LC</i>					
ara červenouchý	1.1					1.1
<i>Ara rubrogenys</i>	<i>EEP, RDB = EN, CITES = I</i>					
ara hyacintový	1.1					1.1
<i>Anodorhynchus hyacinthinus</i>	<i>EEP, RDB = VU, CITES = I</i>					
ara kaninda	1.1					1.1
<i>Ara glaucogularis</i>	<i>EEP, ISB, RDB = CR, CITES = I</i>					
ara vojenský	1.1					1.1
<i>Ara militaris mexicana</i>	<i>ESB, RDB = VU, CITES = I</i>					
ara vojenský	1.1					1.1
<i>Ara militaris</i>	<i>RDB = VU, CITES = I</i>					
ara zelenokřídlý	3.1			1.0	2.1	
<i>Ara chloroptera</i>	<i>RDB = LC</i>					
ara zelený	1.0		0.1			1.1
<i>Ara ambigua</i>	<i>EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I</i>					
aratinga sluneční	1.1			1.1		
<i>Aratinga solstitialis</i>	<i>RDB = EN</i>					

	Stav k 1. 1. 2016	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2016
ptáci (Aves)						
berneška rudokrká	2.2			1.1		1.1
<i>Branta ruficollis</i>	RDB = EN					
čírka dvouskvrnná	1.1					1.1
<i>Anas formosa</i>	RDB = VU					
čírka hottentotská	1.0					1.0
<i>Anas hottentota</i>						
čírka kropenatá	0.1					0.1
<i>Anas versicolor</i>	RDB = LC					
emu hnědý	1.1					1.1
<i>Dromaius novaehollandiae</i>	RDB = LC					
holub domácí	0.0.8			0.0.4		0.0.4
<i>Columba livia f. domestica</i>						
holub chocholatý	1.1			1.0		0.1
<i>Ocyphaps lophotes</i>	RDB = LC					
holub zelenokřídlý	0.0.1					0.0.1
<i>Chalcophaps indica indica</i>	RDB = LC					
husička vdovka	1.2					1.2
<i>Dendrocygna viduata</i>	RDB = LC					
jeřáb mandžuský	1.1					1.1
<i>Grus japonensis</i>	EEP, ISB, RDB = EN, CITES = I					
jeřáb panenský	1.1					1.1
<i>Anthropoides virgo</i>	RDB = LC					
kachna domácí – smaragdová	1.1					1.1
<i>Anas platyrhynchos f. domestica</i>						
kachna domácí – zakrslá	1.1					1.1
<i>Anas platyrhynchos f. domestica</i>						
kachnička mandarínská	3.1	0.0.10			1.0.10	2.1
<i>Aix galericulata</i>	RDB = LC					
kachnička šedoboká	3.2	0.0.6		0.1	2.0.6	1.1
<i>Callonetta leucophrys</i>	RDB = LC					
kakadu molucký	2.1			0.1		2.0
<i>Cacatua moluccensis</i>	EEP, RDB = VU, CITES = I					
kakadu palmový	2.1					2.1
<i>Probosciger aterrimus</i>	EEP, RDB = LC, CITES = I					
korunáč vějířový	1.1					1.1
<i>Goura victoria</i>	ESB, RDB = NT					
krkavec velký	1.1				1.1	
<i>Corvus corax</i>	CROH = OH, RDB = LC					
křepelka korunkatá	2.2					2.2
<i>Rollulus rouloul</i>	RDB = NT					
kur domácí – hedvábnička			1.0			1.0
<i>Gallus gallus f. domestica</i>						

	Stav k 1. 1. 2016	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2016
ptáci (Aves)						
kur domácí – velsumka	0.2			0.1		0.1
<i>Gallus gallus f. domestica</i>						
kur domácí – vyandotka	2.7			1.1		1.6
<i>Gallus gallus f. domestica</i>						
lori zelenoocasý	1.1					1.1
<i>Lorius chlorocercus</i>	RDB = LC					
loskuták posvátný	1.0		0.1		1.0	0.1
<i>Gracula religiosa</i>	RDB = LC					
majna Rothschildova	2.1		0.1			2.2
<i>Leucopsar rothschildi</i>	EEP, RDB = CR, CITES = I					
morčák bílý	1.1					1.1
<i>Mergus albellus</i>	RDB = LC					
nandu pampový	3.1					3.1
<i>Rhea americana</i>	RDB = NT					
papoušek senegalský	2.0				1.0	1.0
<i>Poicephalus senegalus</i>	RDB = LC					
papoušek vlnkovaný	0.0.47	1.7.45		0.0.27	1.7.65	
<i>Melopsittacus undulatus</i>	RDB = LC					
páv korunkatý	2.3.1				0.1.1	2.2
<i>Pavo cristatus</i>	RDB = LC					
polák malý	2.2	3.0				5.2
<i>Aythya nyroca</i>	CROH = KOH, RDB = NT					
pušfík bělavý pobaltský	1.0					1.0
<i>Strix uralensis liturata</i>	CROH = KOH, RDB = LC					
raroh velký	1.1					1.1
<i>Falco cherrug</i>	CROH = KOH, RDB = VU					
sojkovec lesní			2.0			2.0
<i>Ianthocincla ocellata artemisiae</i>	RDB = LC					
sova pálená	1.1					1.1
<i>Tyto alba</i>	CROH = SOH, RDB = LC					
sovice sněžní	2.2	1.1			0.1	3.2
<i>Nyctea scandiaca</i>	RDB = LC					
sup himálajský	1.1	1.1			1.1	1.1
<i>Gyps himalayensis</i>	RDB = LC					
sýček obecný	1.1.1	0.0.1			0.0.2	1.1
<i>Athene noctua</i>	CROH = SOH, RDB = LC					
špaček holohlavý			1.0			1.0
<i>Sarcops calvus</i>	RDB = LC					
turako fialový	1.1					1.1
<i>Musophaga violacea</i>	ESB, RDB = LC					
volavka rusohlavá	0.2					0.2
<i>Bubulcus ibis</i>	RDB = LC					
výr velký	1.1					1.1
<i>Bubo bubo</i>	CROH = OH, RDB = LC					

	Stav k 1. 1. 2016	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2016
ptáci (Aves)						
zoborožec vrásčitý	4.3	1.2			2.1	3.4
<i>Aceros corrugatus</i>	<i>EEP, RDB = NT</i>					
žako šedý	1.1	0.0.2			0.0.2	1.1
<i>Psittacus erithacus</i>	<i>RDB = VU, CITES = I</i>					

	Stav k 1. 1. 2016	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2016
plazi (Reptilia)						
agama kočičinská	2.4		0.2	1.1		1.5
<i>Physignathus cocincinus</i>						
agama molucká			1.0			1.0
<i>Hydrosaurus amboinensis</i>						
agama Weberova			0.4			0.4
<i>Hydrosaurus weberi</i>						
aligátor americký	1.1					1.1
<i>Alligator mississippiensis</i>	<i>RDB = LC</i>					
bazilišek páskovaný	0.1					0.1
<i>Basiliscus vittatus</i>						
bazilišek zelený	1.3.1				0.0.1	1.3
<i>Basiliscus plumifrons</i>						
čukvala zavalitá	1.2			0.1		1.1
<i>Sauromalus ater</i>	<i>RDB = LC</i>					
dlouhokrčka drsná	2.0.1					2.0.1
<i>Macrochelodina rugosa</i>						
felzuma madagaskarská	2.2			2.2		
<i>Phelsuma madagascariensis</i>	<i>RDB = LC</i>					
gambélie leopardí	3.2			1.0		2.2
<i>Gambelia wislizenii</i>	<i>RDB = LC</i>					
gekončík noční	1.2					1.2
<i>Eublepharis macularius</i>						
hroznýš Dumerilův	0.1					0.1
<i>Acrantophis dumerilli</i>	<i>RDB = VU, CITES = I</i>					
hroznýš královský	0.1					0.1
<i>Boa constrictor</i>						
hroznýšovec duhový	1.2					1.2
<i>Epicrates cenchria cenchria</i>						
chameleon jemenský	1.1		1.0		0.1	2.0
<i>Chamaeleo calypttratus</i>						
ještěrka perlová	1.1	0.0.12			0.0.5	1.1.7
<i>Timon lepidus</i>						
kajmánek malý	1.1					1.1
<i>Paleosuchus trigonatus</i>	<i>RDB = LC</i>					
karetka novoguinejská	2.0					2.0
<i>Carettochelys insculpta</i>	<i>RDB = VU</i>					

	Stav k 1. 1. 2016	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2016
plazi (Reptilia)						
korálovka mexická	1.1	0.0.5			0.0.3	1.1.2
<i>Lampropeltis mexicana greeri</i>	<i>RDB = LC</i>					
korálovka sedlatá sinaloaská	1.2			0.1		1.1
<i>Lampropeltis triangulum sinaloae</i>						
korovec mexický	1.2					1.2
<i>Heloderma horridum</i>	<i>EEP, RDB = VU</i>					
kožnatka čínská	0.0.1					0.0.1
<i>Pelodiscus sinensis</i>	<i>RDB = VU</i>					
krajta královská	1.1					1.1
<i>Python regius</i>	<i>RDB = LC</i>					
krátkokrčka červenobřichá	0.0.2					0.0.2
<i>Emydura subglobosa</i>	<i>RDB = LC</i>					
leguán kubánský	1.1					1.1
<i>Cyclura nubila nubila</i>	<i>RDB = VU, CITES = I</i>					
leguán pustinný	2.3					2.3
<i>Dipsosaurus dorsalis</i>	<i>RDB = LC</i>					
leguánek modravý	3.2					3.2
<i>Petrosaurus thalassinus</i>	<i>RDB = LC</i>					
leguánek ostnitý	1.3.3	0.0.10			0.0.12	1.3.1
<i>Sceloporus magister</i>	<i>RDB = LC</i>					
leguánovec obojkový	1.1					1.1
<i>Crotaphytus collaris</i>	<i>RDB = LC</i>					
leiocefalus kýlnatý	0.0.15	0.0.10		0.0.2	0.0.2	0.0.21
<i>Leiocephalus carinatus</i>						
scink dlouhonohý	1.0					1.0
<i>Eumeces schneideri</i>						
tilikva obrovská	1.2					1.2
<i>Tiliqua gigas</i>						
trnorep skalní	2.4.1			0.1		2.3.1
<i>Uromastyx acanthinura</i>						
trnorep zdobený	1.1					1.1
<i>Uromastyx ornata</i>	<i>RDB = LC</i>					
užovka tenkoocasá	1.1	0.0.2			0.0.2	1.1
<i>Orthriophis taeniurus ridleyi</i>						
želvaamboinská	3.0					3.0
<i>Cuora amboinensis</i>	<i>ESB, RDB = VU</i>					
želva anámská	0.0.5				0.0.2	0.0.3
<i>Mauremys annamensis</i>	<i>RDB = CR</i>					
želva hvězdnatá			1.1			1.1
<i>Geochelone elegans</i>	<i>RDB = LC</i>					
želva ostruhatá	3.0					3.0
<i>Centrochelys sulcata</i>	<i>RDB = VU</i>					
želva ouachitská	0.0.1					0.0.1
<i>Graptemys ouachitensis</i>						

	Stav k 1. 1. 2016	Odchov	Příchod	Úhyn	Odchod	Stav k 31. 12. 2016
plazi (Reptilia)						
želva pentličková	1.2.8					1.2.8
<i>Cyclemys pulchristriata</i>						
želva stepní	2.1					2.1
<i>Testudo horsfieldii</i>	<i>RDB = VU</i>					
želva tlustohrdlá	0.1					0.1
<i>Siebenrockiella crassicollis</i>	<i>ESB, RDB = VU</i>					
želva uhlířská	5.4.5		0.3	0.0.1	0.0.2	5.7.2
<i>Chelonoidis carbonaria</i>						
želva vroubená	1.0					1.0
<i>Testudo marginata</i>	<i>RDB = LC</i>					
želva zelenavá	0.1					0.1
<i>Testudo hermanni</i>	<i>RDB = NT</i>					
želva zubatá	2.0					2.0
<i>Cyclemys dentata</i>	<i>RDB = NT</i>					

	stavy
obojživelníci (Amphibia)	
drápatka vodní	0.0.5
<i>Xenopus laevis laevis</i>	<i>RDB = LC</i>
drsnokožka thajská	0.0.7
<i>Theloderna stellatum</i>	<i>RDB = NT</i>
parosnička nádherná	0.0.1
<i>Kaloula pulchra</i>	<i>RDB = LC</i>
pralesnička azurová	0.0.10
<i>Dendrobates azureus</i>	<i>RDB = LC</i>
pralesnička barvířská	0.0.11
<i>Dendrobates tinctorius</i>	<i>RDB = LC</i>
pralesnička batiková	0.0.6
<i>Dendrobates auratus</i>	<i>RDB = LC</i>
pralesnička brazilská	0.0.7
<i>Dendrobates galactonotus</i>	<i>RDB = LC</i>
pralesnička harlekýn	0.0.7
<i>Dendrobates leucomelas</i>	<i>RDB = LC</i>
pralesnička pruhovaná	0.0.8
<i>Phyllobates vittatus</i>	<i>RDB = EN</i>
pralesnička strašná	0.0.5
<i>Phyllobates terribilis</i>	<i>RDB = EN</i>
ropucha argentinská	0.0.2
<i>Bufo arenarum</i>	<i>RDB = LC</i>
rosnice siná	0.0.4
<i>Pelodytes caerulea</i>	<i>RDB = LC</i>
rosnice šalamounská	0.0.3
<i>Litoria thesaurensis</i>	<i>RDB = LC</i>
rosnička včelí	0.0.6
<i>Phrynohyas resinifictrix</i>	<i>RDB = LC</i>

	stavy
obojživelníci (Amphibia)	
žebrovník Waltlův	0.0.7
<i>Pleurodeles waltli</i>	<i>RDB = NT</i>

	stavy
ryby (Pisces)	
bichírek úhořovitý	0.0.8
<i>Erpetoichthys calabaricus</i>	
dánio pruhované	0.0.43
<i>Danio rerio</i>	<i>RDB = LC</i>
glyptoper velkoploutvý	0.0.1
<i>Glyptoperichthys gibbiceps</i>	
kančík příčnopruhý	0.0.18
<i>Archocentrus nigrofasciatus</i>	
krunýřovec jednopruhý	0.0.10
<i>Otocinclus affinis</i>	
krunýřovec řasnatý	0.0.32
<i>Ancistrus cirrhosus</i>	
labeo červenoploutvé	0.0.4
<i>Epalzeorhynchus frenatum</i>	
myloplus červenoploutvý	0.0.1
<i>Myloplus rubripinnis</i>	
neonka červená	0.0.50
<i>Paracheirodon axelrodi</i>	
ostnovec skvrnoocasý	0.0.1
<i>Ctenopoma kingsleyae</i>	<i>RDB = LC</i>

	stavy
ryby (Pisces)	
pancéřníček Sterbův	0.0.4
<i>Corydoras sterbai</i>	
panchax šestipruhý	0.0.2
<i>Epiplatys sexfasciatus</i>	
parma Wetmoreova	0.0.2
<i>Hypsibarbus wetmorei</i>	
parmička indická	0.0.25
<i>Puntius ticto</i>	
parmička purpurová	0.0.25
<i>Puntius nigrofasciatus</i>	RDB = LC
parmička Schwanenfeldova	0.0.12
<i>Barbodes schwanenfeldii</i>	
parmička žraločí	0.0.7
<i>Balantiocheilos melanopterus</i>	RDB = EN
parmoun siamský	0.0.15
<i>Crossocheilus siamensis</i>	
peřovec skvrnitý	0.0.5
<i>Synodontis eupterus</i>	RDB = LC
piraňa Nattererova	0.0.9
<i>Pygocentrus nattereri</i>	
sekavec příčnopásý	0.0.7
<i>Pangio kuhlii</i>	
sekavka nádherná	0.0.3
<i>Chromobotia macracanthus</i>	
sekavka pákistánská	0.0.4
<i>Botia lohahata</i>	
sekavka proužkovaná	0.0.2
<i>Botia striata</i>	
sekernatka drobná	0.0.15
<i>Carnegiella marthae</i>	
sekernatka mramorovaná	0.0.3
<i>Carnegiella strigata</i>	
skalára vysoká	0.0.1
<i>Pterophyllum altum</i>	
sumec sklovitý	0.0.50
<i>Kryptopterus bicirrhis</i>	
tetra červenoskvřinná	0.0.17
<i>Hyphessobrycon erythrostigma</i>	
tetra červenoústá	0.0.25
<i>Hemigrammus rhodostomus</i>	
tetra slepá	0.0.18
<i>Astyanax jordani</i>	RDB = VU
tlamovec	0.0.20
<i>Labidochromis sp.</i>	

	stavy
ryby (Pisces)	
tlamovec Baenschův	0.0.4
<i>Aulonocara baenschi</i>	RDB = LC
tlamovec Lombardův	0.0.8
<i>Metriaclima lombardo</i>	
tlamovec příčnopruhý	0.0.10
<i>Maylandia zebra</i>	
trnovec hřebenočelý	0.0.3
<i>Agamyxis pectinifrons</i>	

	stavy
paryby (Chondrichthyes)	
trnucha skvrnitá	1.1
<i>Potamotrygon motoro</i>	RDB=DD

	stavy
bezobratlí (Invertebrata)	
krevetka červená	0.0.30
<i>Neocaridina denticulata</i>	
krevetka račí	0.0.6
<i>Atyopsis gabonensis</i>	
sklípkan kadeřavý	0.0.1
<i>Brachypelma albopilosum</i>	
sklípkan Smithův	0.0.1
<i>Brachypelma smithi</i>	
strašilka australská	0.0.14
<i>Extatosoma tiaratum</i>	

Stavy zvířat 2016	1. 1. 2016		31. 12. 2016	
	Druhy	Jedinci	Druhy	Jedinci
Savci (<i>Mammalia</i>)	72	330	71	298
Ptáci (<i>Aves</i>)	53	188	52	123
Plazi (<i>Reptilia</i>)	44	154	46	163
Obojživelníci (<i>Amphibia</i>)	14	80	15	89
Ryby (<i>Pisces</i>)	37	452	36	464
Paryby (<i>Chondrichthyes</i>)	1	3	1	3
Bezobratlí (<i>Invertebrata</i>)	5	52	5	52
Celkem	226	1 259	226	1 192

Odchovy

savci <i>Mammalia</i>	odchov
alpaka	1.2
<i>Vicugna pacos</i>	
antilopa jelení	1.2
<i>Antilope cervicapra</i>	
dikobraz srstnatonosý	0.0.1
<i>Hystrix indica</i>	
gueréza plášťiková	2.0.1
<i>Colobus guereza caudatus</i>	
jelen bělohubý	0.0.2
<i>Cervus albirostris</i>	
kočkodan Brazzův	1.0
<i>Cercopithecus neglectus</i>	
lemur kata	3.3
<i>Lemur catta</i>	
makak káповý	1.0
<i>Macaca radiata</i>	
mandril	1.2
<i>Mandrillus sphinx</i>	
muntžak malý	0.1.2
<i>Muntiacus reevesi</i>	
nilgau	2.0
<i>Boselaphus tragocamelus</i>	
orangutan bornejský	0.0.1
<i>Pongo pygmaeus</i>	
ovce domácí – kamerunská	0.1
<i>Ovis aries aries</i>	
sika vietnamský	4.5
<i>Cervus nippon pseudaxis</i>	
surikata	1.1
<i>Suricata suricatta</i>	
voduška jelenovitá	0.1
<i>Kobus ellipsiprymnus defassa</i>	
zebra Hartmannové	1.0
<i>Equus zebra hartmannae</i>	
žirafa Rothschildova	1.0
<i>Giraffa camelopardalis rothschildi</i>	

ptáci <i>Aves</i>	odchov
kachnička mandarínská	0.0.10
<i>Aix galericulata</i>	
kachnička šedoboká	0.0.6
<i>Callonetta leucophrys</i>	
papoušek vlnkovaný	1.7.45
<i>Melopsittacus undulatus</i>	
polák malý	3.0
<i>Aythya nyroca</i>	
sovice sněžní	1.1
<i>Nyctea scandiaca</i>	
sup himálajský	1.1
<i>Gyps himalayensis</i>	
sýček obecný	0.0.1
<i>Athene noctua</i>	
zoborožec vrásčitý	1.2
<i>Aceros corrugatus</i>	
žako šedý	0.0.2
<i>Psittacus erithacus</i>	

plazi <i>Reptilia</i>	odchov
ještěrka perlová	0.0.12
<i>Timon lepidus</i>	
korálovka mexická	0.0.5
<i>Lampropeltis mexicana greeri</i>	
leguánek ostnitý	0.0.10
<i>Sceloporus magister</i>	
leiocefalus kýlnatý	0.0.10
<i>Leiocephalus carinatus</i>	
užovka tenkoocasá	0.0.2
<i>Orthriophis taeniurus ridleyi</i>	

**Ochranářské
projekty**

Projekt Pesisir Balikpapan

Mgr. Stanislav Lhota, Ph.D.

Stavba mostu a silnice kolem Balikpapanského zálivu přináší první vážné problémy

Projekt výstavby mostu přes ostrov Balang a s ním související transkalimantanské silnice, která povede podél velké části pobřeží Balikpapanského zálivu, představuje největší hrozbu pro tuto oblast. Bohužel se přes veškeré snahy ochranných organizací nedaří tento nesmyslný projekt zvrátit a budování mostu i silnice už začalo. Probíhá stavba základů mostu a vybuldozerováno bylo několik prvních kilometrů silnice. S tím se začínají projevovat i první závažné negativní dopady tohoto megaprojektu. K nim patří i znečištění řek, jejichž horní přítoky silnice protíná. Zvýšený obsah sedimentů způsobuje žlutohnědé zbarvení vody

a ztrátu její průhlednosti, fotografie srovnávají barvu těchto řek před započítáním stavby silnice a nyní (**foto 1**).

Hrozí výstavba rafinerie palmového oleje financovaná evropskou společností Louis Dreyfus Company

Indonéský dokumentarista Lutfi Pratomo vypustil nad Balikpapanský záliv dron (automaticky pilotované letadélko vybavené kamerou), aby zdokumentoval prales, který se už brzy chystají firma PT DKI a její evropský partner Louis Dreyfus Company vykácet a přeměnit v rafinerii palmového oleje. Poslední naděje na záchranu území představuje chystaná mezinárodní kampaň, na které se podílejí aktivisté z Indonésie, Holandska, Německa a České republiky.

Náš indonéský tým se snaží zajistit oficiální dokumentaci, což se brzy ukázalo být jako velmi ošemetné. Získali jsme sice několik kilogramů tištěných dokumentů z archivu zastupitelského úřadu, ale brzy jsme zjistili, že se všechny vztahují k 23 hektarům pralesa, které byly odlesněny v roce 2011 (poznámávám, že plán na jejich odlesnění byl vypracován v roce 2013, tedy dva roky poté, co byl vykonán!). Dokumentace pro plánované odlesnění dalších 100 hektarů očividně vůbec neexistuje. Situace v terénu je záludná. Korporace oplotila území, které má v plánu vykácet, ale jakmile začalo vyšetřování případu, veškeré aktivity v terénu ustaly. Odlesnění mělo proběhnout už v prosinci, ale zatím se tak nestalo. Korporace očividně čeká

2

na svou příležitost. Nejspíš teď obchází vlivné úředníky, slibuje a uplácí, aby nakonec veškerá potřebná povolení dostala.

Spekulace s pozemky vedou k dalšímu odlesňování Zátoky nosatých opic

S tím, jak místní vláda přiděluje koncese korporacím, které mají v plánu budovat v Balikpapanském zálivu továrny, začínají se objevovat i spekulanti s pozemky. Vypalují prales a zakládají políčka, ze kterých ale nikdy nebudou sklízet. Jejich jediným

cílem je získat finanční kompenzaci od firem, které si nárokují stejné území.

Na začátku roku jsme tak přišli o dalších přibližně 20 hektarů cenného pralesa (**foto 2**). Firmy takovému nelegálnímu zabírání svého území nečinně přihlížejí. Není divu. Je totiž v jejich zájmu, aby z odlesnění, které si samy velmi přejí, mohl být obviněn někdo jiný. Pro velké nadnárodní společnosti je mnohem snazší zaplatit odškodné spekulantovi s pozemkem (který se vydává za chudého místního farmáře,

takže ho pak nikdo nepožene k odpovědnosti), než aby les zničily samy a riskovaly tak další protestní akce.

Ačkoli má většina místních médií zakázáno psát o ekologických problémech Balikpapanského zálivu, zprávu o vypalování lesa na území korporací se nám do novin protlačit podařilo. Ředitel úřadu pro životní prostředí se korporací vzápětí zastal – v následujícím mediálním prohlášení uvedl, že není vyloučeno, že vláda vydala k odlesnění povolení. Unikl mu ale malý detail – území bylo vypáleno a k tomu vláda povolení zkrátka vydat nemůže! Po této mediální konfrontaci se úřad pro životní prostředí opět uchýlil ke své obvyklé strategii – k vyčkávání, až zájem médií opadne.

Mezitím se podařilo získat prostředky k průzkumu ceny takto odlesňovaných pozemků a za podpory organizace Rainforest Trust připravujeme strategii jejich skupování. Ceny většiny pozemků se však vzhledem k zájmu velkých korporací prozatím ukazují být astronomicky vysoké.

Green Generation už má pobočky ve všech 34 indonéských provinciích

Nečekaný úspěch přineslo založení organizace Green Generation v Balikpapanu v roce 2009. Původně šlo o malou skupinu náctiletých studentů, kterou jsme založili u příležitosti soutěže o Zátocy nosatých opic (**foto 3**). Nepředpokládali jsme tehdy, že na konci roku 2016 už bude mít Green Generation pobočky ve všech 34 provinciích Indonésie od Sumatry až po Papuu a že bude sdružovat několik tisíc dětí. Protože se Green Generation nadále rozrůstá, půjde už brzy o desítky tisíc dětí a studentů včetně mnoha velmi silně zapálených a motivovaných. Při tak velkém počtu dětí a škol není snadné Green Generation koordinovat

3

a je pravděpodobné, že program mnoha jejích poboček se omezí jen na formální schůzky a oslavy různých mezinárodních a národních dnů životního prostředí. Snažíme se proto o navázání alespoň některých poboček na vzdělávací instituce a organizace v zahraničí, které by pomohly dát jejich programu jasný záměr a smysl.

Nová občanská iniciativa – Balikpapan Save Bekantan

V roce 2016 bylo z řeky Somber vyloveno několik mrtvých nosatých opic kahau. Nevíme, co bylo příčinou jejich smrti. Mohlo jít o vyhladovění, protože jde o řeku, kde v posledních letech významně ubylo stromů *Sonneratia*, jejichž listím se kahauové živí. Je také možné, že byli kahauové zastřeleni vzduchovkou, protože se na jejich tělech údajně našly stopy po zranění. Místním rybářům se podařilo vzbudit zájem médií a pozornost veřejnosti (**foto 4**). Jeden z těchto rybářů, Ruslan, zakládá novou nevládní organizaci

– Balikpapan Save Bekantan a tato organizace se stává naším novým partnerem. Bude nám pomáhat nejen s výzkumem kahauů, ale také s mediální aktivitou. Díky Ruslanovi v novinách vycházejí další články, které zdůrazňují, jak současná expanze průmyslu v Zátocě nosatých opic ohrožuje přežití tohoto druhu.

Velká protestní akce proti cirkusu s delfíny

Do Balikpapanu přijel putovní cirkus se třemi delfíny. Protestní akce, které okamžitě začaly, jsou dokladem toho, jak se za posledních několik let posunulo environmentální uvědomění občanů Balikpapanu. Téměř 40 nevládních organizací a sdružení se spojilo a utvořily „Koalici pro ochranu zvířat“. Zabránit příjezdu cirkusu se sice nepodařilo, ale demonstrace pokračovaly až do jeho odjezdu. Celkem jich proběhlo pět a média se převážně stavěla na stranu protestujících. Starosta Balikpapanu cirkus zprvu hájil.

Jeho argumentem bylo, že jde o vzdělávací program, na kterém se školní děti seznámí s biologií kytovců. To spustilo smršť protiargumentů, včetně toho, že v Zátocě nosatých opic mohou děti v rámci ekoturistického programu vidět delfíny ve volné přírodě. Jedna z balikpapan-ských škol dokonce svým žákům zakázala, aby tuto atrakci navštívili. Počet prodaných lístků je malý, o delfíní cirkus v Balikpapanu není zájem. Protesty donutily starostu Balikpapanu k tomu, aby se v médiích vyjádřil, že s delfíním cirkusem také nesouhlasí a že se sám obrátí na ministerstvo životního prostředí s návrhem na jeho zákaz. Koalice nyní na starostu naléhá, aby se Balikpapan prohlásil za „Město bez zneužívání zvířat“ (Kota bebas eksploitasi satwa), které už nikdy nepovolí cirkusové vystupování delfínů, ale ani některých jiných zvířat, například velmi krutě cvičených tancujících opic (topeng monyet).

Projekt Tarsius

RNDr. Milada Řeháková, Ph.D.

Projekt Tarsius probíhal v roce 2016 ve dvou hlavních lokalitách, a to na ostrově Bohol a na ostrově Dinagat. Na tyto ostrovy jsem také podnikla své dva terénní výjezdy.

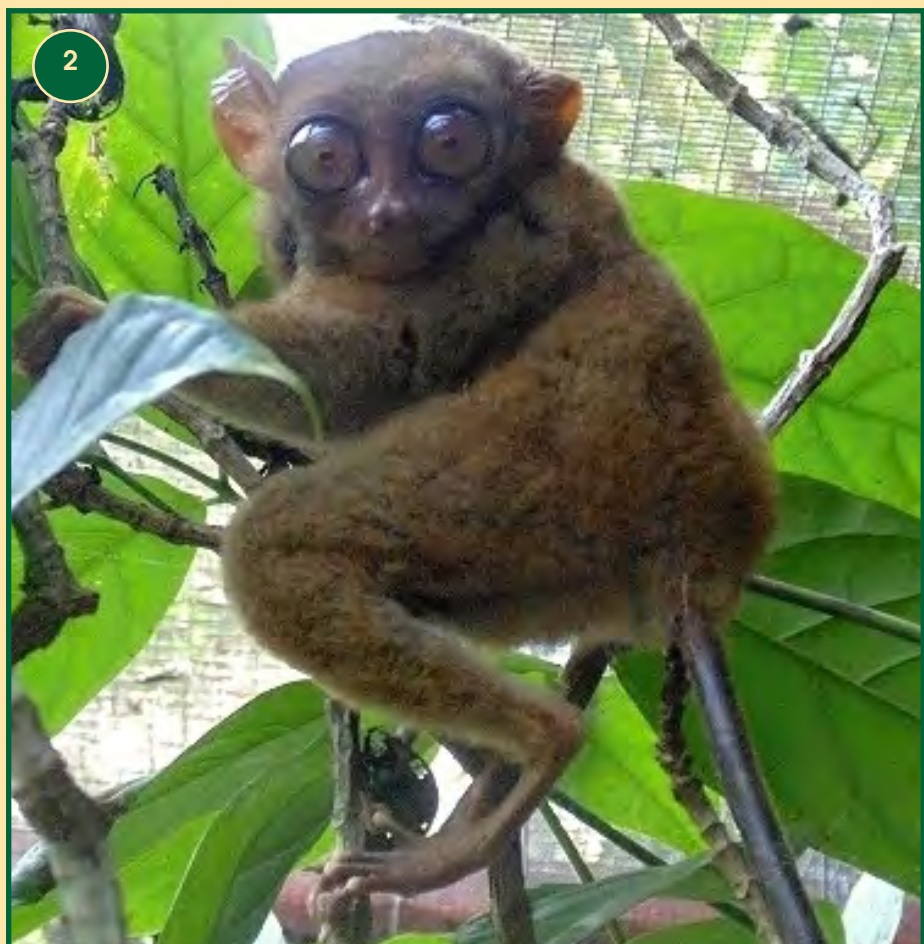
První pokus o rozmnožení nártounů filipínských v ochranářském centru projektu Tarsius

V Bilaru na ostrově Bohol se nám podařilo za velikého úsilí všech zúčastněných a podpory několika našich i mezinárodních organizací vybudovat ochranářské centrum pro nártouny filipínské, které zahrnuje také chovnou voliéru (**foto 1**). Nártouni nebyli dosud úspěšně chováni v žádné ze zoologických zahrad a vzhledem k tomu, že volně žijící populace nadále ubývá, pokusili jsme se právě v našem centru o vytvoření záložní chovné skupiny. V letech 2014 a 2015 jsme získali první pár. Sameček Julius a samička Nina (**foto 2**) se mají čile k světu a vše nasvědčuje tomu, že se u nás mají dobře, což už je samo o sobě významný úspěch, neboť nártouni ve špatných podmínkách umírají velmi záhy. Rozmnožování nártounů je sezonní, období páření spadá do našeho podzimu. Proto jsme oba nártouny během října spojili. Vše proběhlo úspěšně a pozorovali jsme páření. Nina nás však nechala docela dlouho na pochybách, zda je opravdu březí. Pravidelné vážení odhalilo začátkem roku poměrně značný přírůstek váhy a také pohmatem bylo cítit rostoucí mládě v jejím bříšku. Nastal tak dlouho očekávaný okamžik, kdy se mělo narodit první mládě v našem centru. Termín porodu jsme podle dostupných zdrojů a informací o nártounech z volné

přírody posoudili na konec dubna. A opravdu, v druhé polovině dubna se již Nina zdála neklidná, a dokonce změnila během dne své spací místo, což jsme předtím nepozorovali. Jednoho večera jsme ji našli na zemi, velmi neklidnou. Bylo to jasné znamení, že den D se blíží. Ve

voliéře jsme instalovali kamery s nočním viděním a rozhodli se ji více nerušit. Opravdu, další den ráno jsme ji našli s mládětem v náručí. Byl to velmi významný úspěch a důležitý krok v našem snažení. Hned první pár, a jejich první páření bylo úspěšné a po půl roce březosti jsme se mohli

radovat z mláděte. Večer, kdy se nártouni probouzejí, samice čile volala a vše se zdálo být na dobré cestě. Do voliéry ani do její blízkosti jsme však raději nevstupovali. Naše radost ale netrvala dlouho. Následujícího večera bylo mládě nalezeno mrtvé na zemi pod spacím místem. Příčinu úmrtí bohužel neznáme. Je těžké podle několika málo záznamů z kamery vyhodnotit, zda se mládě již mrtvé narodilo a Nina ho den a noc opatrovala, nebo zahynulo až druhý den po porodu. Ze záznamu je patrné, že mládě bylo noc po porodu již mrtvé a Nina ho nosila. I další noc vokalizovala, jako by mládě volala, což jsem pozorovala také u volně žijící samice, která přišla o své mládě patrně vinou predátora.

Nemusím zdůrazňovat, jak velmi nás tato situace mrzí, neboť vše se zdálo být na dobré cestě. Nutno ovšem dodat, že jsme věděli, do jak obtížného počínu se pouštíme a že rozmnožení nártounů bude opravdu oříšek. Z nártounů narozených v minulosti v zoologických zahradách více než polovina zemřela během porodu nebo den po něm, tak jako v našem případě. Bohužel, tentokrát nám to nevyšlo. Další období páření bude zase v říjnu, proto nás další pokus o potomka čeká až příští rok. Je to běh na dlouhou trať, ale stále věříme, že budeme úspěšní.

Objev velemysí dinagatské pomohl rozběhnout ochranářské aktivity na filipínském ostrově Dinagat

Velemysí jsou velmi zajímaví myšovití hlodavci, s délkou těla 30–70 cm, žijící pouze na Filipínách. Jsou to noční stromová zvířata. Velemysí dinagatská (*Crateromys australis*) je z nich nejméně probádaná. Doposud byla známá pouze z jednoho jediného odchytu v roce 1975. Od té doby po ní bezúspěšně pátralo mnoho vědeckých expedic.

To se změnilo začátkem roku 2012, kdy byla znovuobjevena českými vědci (autorkou článku a jejím manželem) po dlouhých 37 letech, když už byla považována za vyhynulou. Ztracený druh byl vědecky zdokumentován a přímo v terénu byly pořízeny fotografie a první videonahrávky velikého šedohnědého hlodavce s nápadným chlupatým černobílým ocasem.

Tento druh žije pouze na malém filipínském ostrově Dinagat, kde těžba dřeva a nerostných surovin představuje obrovskou hrozbu pro místní přírodu, včetně kriticky ohrožené velemysí dinagatské. Proto je velkým úspěchem, že toto znovuobjevení pomohlo rozběhnout

ochranářské aktivity a nastartovat projekt zaměřený na zmapování a vyhlášení celkem 1000 ha chráněných území na ostrově Dinagat, kde doposud žádné chráněné oblasti nejsou. V listopadu a prosinci 2016 se uskutečnila česko-filipínská expedice a po téměř pěti letech se opět dostavil úspěch. Ve stejné lokalitě se znovu podařilo zdokumentovat velemysí dinagatskou (**foto 3**), ale např. i nártouna filipínského dinagatského poddruhu či ohroženého kaloně zlatotemenného. Kromě toho se podařil další unikátní úspěch, a to pomocí fotopasti zachytit vzácný druh srstíina dinagatského, což je vůbec první záznam živého jedince v přírodě.

**Veterinární
služba**

Veterinární preventivní a léčebná péče v Zoo Ústí nad Labem a Centru pro zvířata v nouzi při Zoo Ústí nad Labem

Sdružení veterinárních lékařů a služeb MVDr. Renata Poživilová, zpracoval MVDr. Václav Poživil

Veterinární preventivní a léčebná činnost byla na základě končící smlouvy jak v zoo samotné, tak v Centru pro zvířata v nouzi do 31. 8. 2016 zajišťována Sdružením veterinárních lékařů a služeb MVDr. Renata Poživilová, kde veterinární péči zajišťovalo celkem šest lékařů – MVDr. Barbora Brázdová, MVDr. Eva Jeřábková, MVDr. Josefa Kovářová, MVDr. Jana Matoušková, MVDr. Václav Poživil a MVDr. Renata Poživilová. V období září až říjen byla služba prováděna bez smlouvy, která byla obnovena na základě výběrového řízení od 1. listopadu 2016. Zoo Ústí nad Labem nevlastní žádné vybavení ani základní prostory a adekvátní zázemí pro poskytování veterinární preventivní a léčebné péče (studie existují více než 10 let, ale doposud nebyly ani v jedné variantě realizovány), což je částečným handicapem pro případné zájemce, stejně jako fakt oddělené péče v zoo a v Centru pro zvířata v nouzi, kdy dle požadavků SVS nelze obě zařízení zajišťovat jedním lékařem.

Zoo Ústí nad Labem nemá vlastní ošetřovnu v areálu zoo, stejně jako chybí možnost hospitalizace a případné izolace nemocných zvířat včetně před-exportních a poexportních izolací k provedení a zabezpečení zdravotních zkoušek a případných nařízení Státní veterinární správy. S tím je spojena absence laboratorních prostor a skladu léčiv a narkotik. Tato služba je najímána v rámci smlouvy o veterinární preven-

tivní a léčebné péči a dlouhodobě nesplňuje moderní trendy a nařízení v rámci provozu zoologické zahrady.

Řešením je vybudování adekvátního zařízení na hranici areálu zoo tak, aby bylo veterinární středisko co nejbližší provozu zoo a zároveň splňovalo možnost oddělení od provozu a chovu zoo v případě záchytu nebezpečných onemocnění či nákaz. Jednou z variant řešení je přestavba objektu „pod oborou“, který je nyní využíván k bydlení. Alternativou jsou další zcela nevyužívané prostory například pod horní pokladnou či v areálu bývalých skladů – nyní v pronájmu jako autodílna. Umístění a konfigurace objektů splňuje kritéria vybudování veterinární ošetřovny s operačním sálem, hospitalizací, včetně laboratorních prostor, skladu léčiv a možnosti izolace středně velkých zvířat včetně šelem. Úpravami prostor lze získat vyhovující zařízení, které zoologické zahradě dlouhodobě schází, za minimální investiční náklady oproti výstavbě nového objektu. Technické řešení rekonstrukce objektů a změny užívání jsou opět předmětem přípravné fáze v rámci studie rozvoje zoologické zahrady.

V minulosti byl veterinární lékař v zoo zaměstnán na plný úvazek s tím, že byl součástí zoologického oddělení a pohotovostní doba byla řešena bydlením v areálu zoo a dalšími dvěma lékaři zabezpečujícími víkendy a nonstop péči. Veterinární lékař v útulku (původně

pouze pro psy a kočky; nyní jako Centrum pro zvířata v nouzi poskytuje péči všem jedincům naší fauny) byl zaměstnán zhruba na poloviční úvazek s tím, že byl zaměstnancem na celý úvazek Magistrátu města Ústí nad Labem.

Cena hodinové práce veterinárního lékaře se za posledních dvacet let nezměnila, došlo pouze ke snížení „úvazku“ na polovinu v zoo a na třetinu v Centru pro zvířata v nouzi z důvodu údajných úspor. Nárůst celkových cen veterinární péče je způsoben několika faktory – celkovým nárůstem cen léčiv a biopreparátů, specifickými vyšetřeními (analýzy DNA, laboratorní vyšetření a podobně) a také moderními diagnostickými postupy a metodami. Nezanedbatelnou částí ceny veterinární péče je i současná 21% DPH, kdy zoologické zahrady nejsou osvobozeny a ani dle posledních rozhodnutí FÚ nemohou být plátcí DPH (oproti jiným evropským zemím).

Svoji významnou roli zde hraje i zařazení veterinárních doplňků, vitamínů a přísad do krmiv včetně některých krmiv do celkového budgetu veterinární preventivní a léčebné péče, což zkresluje statistické porovnávání celkové ceny veterinární péče mezi jednotlivými zoologickými zahradami. Řešením je navrácení a nákup mimo veterinární péči a zařazení do „škatulky“ krmení (což ovšem naruší jinou statistickou hodnotu ceny krmného dne...). Rok 2016 byl rokem licenční

kontroly MŽP ČR (**foto 1**), která dopadla na jedničku, bez připomínek a závad. Pravidelnou kontrolu zoologické zahrady podle § 11 odst. 1 písm. c) provádí ministerstvo ve spolupráci s inspekcí a Komisí u zoologické zahrady nejméně jednou za dva roky. V tomto roce nebyla nařízena žádná mimořádná veterinární opatření ze strany kontrolních orgánů – Státní veterinární správy ČR. Chod zoologické zahrady je pravidelně kontrolován úředníky SVS ČR nejen z hlediska epizootologického, ale i z hlediska zoohygienického, stejně jako z hlediska hygieny potravin a krmení. Z hlediska nálezů a onemocnění byl největším problémem záchyt PBFV a BDV virů v chovu papoušků, což přineslo jak nemalé ztráty finančního charak-

teru z důvodu vyřazení jedinců z chovu, včetně léčby, preventivních opatření (**foto 2**) a testování jedinců, tak hlavně nepočitatelné ztráty z chovatelského hlediska.

Dalším problémem, který nás potrápil nejen v roce 2016, byl úhyn a nutná eutanazie kočkovitých šelem (gepardů a levhartů sněžných) z důvodu selhávání ledvin následkem amyloidózy. Toto onemocnění je bohužel „civilizační“ chorobou jedinců chovaných v péči člověka a o prevenci a léčbě se vedou vášnivé diskuze. Preventivní a léčebná činnost byla v chovu prováděna v souladu s metodikou SVS ČR a schváleným plánem veterinární preventivní a léčebné péče v Zoo Ústí nad Labem.

**Ekonomicko-
-personální útvar**

Činnost ekonomicko-personálního útvaru

Ing. Miroslav Štráchal

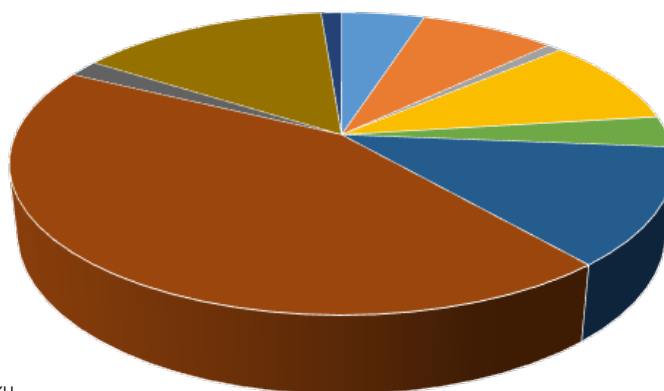
Hodnocení ekonomické situace

V roce 2016 hospodařila zoologická zahrada s rozpočtem 60 857,85 tis. Kč včetně zapojení zisku z doplňkové činnosti. Bližší specifikace skutečných nákladů a výnosů na hlavní i doplňkovou činnost je uvedena níže.

Náklady na hlavní činnost v tis. Kč	
Spotřeba materiálu	2 955,61
Spotřeba krmení	4 816,61
Spotřeba pohonných hmot	521,21
Spotřeba energie	5 686,54
Prodané zboží	25,59
Opravy a udržování	2 009,92
Ostatní služby	7 601,89
Osobní náklady	26 515,20
Ostatní náklady z činnosti	1 092,75
Odpisy dlouhodobého majetku	8 904,83
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	725,81
Náklady celkem	60 855,96

Podíly nákladů na hlavní činnost v tis. Kč

- Spotřeba materiálu
- Spotřeba krmení
- Spotřeba pohonných hmot
- Spotřeba energie
- Prodáné zboží
- Opravy a udržování
- Ostatní služby
- Osobní náklady
- Ostatní náklady z činnosti
- Odpisy dlouhodobého majetku
- Náklady z drobného dlouhodobého majetku

Nejvyšší nákladovou položkou hlavní činnosti organizace jsou osobní náklady organizace, které tvoří 43,57 % celkových nákladů. Průměrná hrubá mzda na jednoho zaměstnance v roce 2016 činila 18 820 Kč. Další významnou nákladovou položkou jsou odpisy majetku organizace. V roce 2016 dosáhly celkové odpisy majetku výše 8 904,83 tis. Kč, z toho 2 000,00 tis. Kč tvořily odpisy majetku

pokryté finančními prostředky organizace a 6 904,83 tis. Kč tvořily odpisy majetku nepokryté finančními prostředky organizace a proučtované proti čerpání fondů.

Nemalou nákladovou položkou hlavní činnosti organizace je oblast služeb, kde nejvyšší procento čerpání finančního plánu tvoří služby na veterinární péči, následuje ostraha objektů a služby v oblasti PO a BOZP.

Dosažené náklady na elektrickou energii v roce 2016 ve výši 3 590,32 tis. Kč jsou rozděleny na náklady na elektrickou energii pro běžnou spotřebu zoo (3 522,07 tis. Kč) a elektrickou energii spotřebovanou Centrem pro zvířata v nouzi (68,25 tis. Kč).

Náklady na vodu včetně stočného činily 2 005,89 tis. Kč, náklady na plyn dosáhly 90,33 tis. Kč.

Náklady na krmení v roce 2016 činily 4 816,61 tis. Kč. Z této částky činilo krmení vyrobené ve vlastní režii celkem částku 812,45 tis. Kč. Jedná se o výrobu sena, zelené píce, odchov myši, potkanů, králíků **(foto 1)** a ostatního krmení spotřebovaného v daném roce. Částka 172,88 tis. Kč představovala

spotřebu krmení v Centru pro zvířata v nouzi, které je součástí zoo.

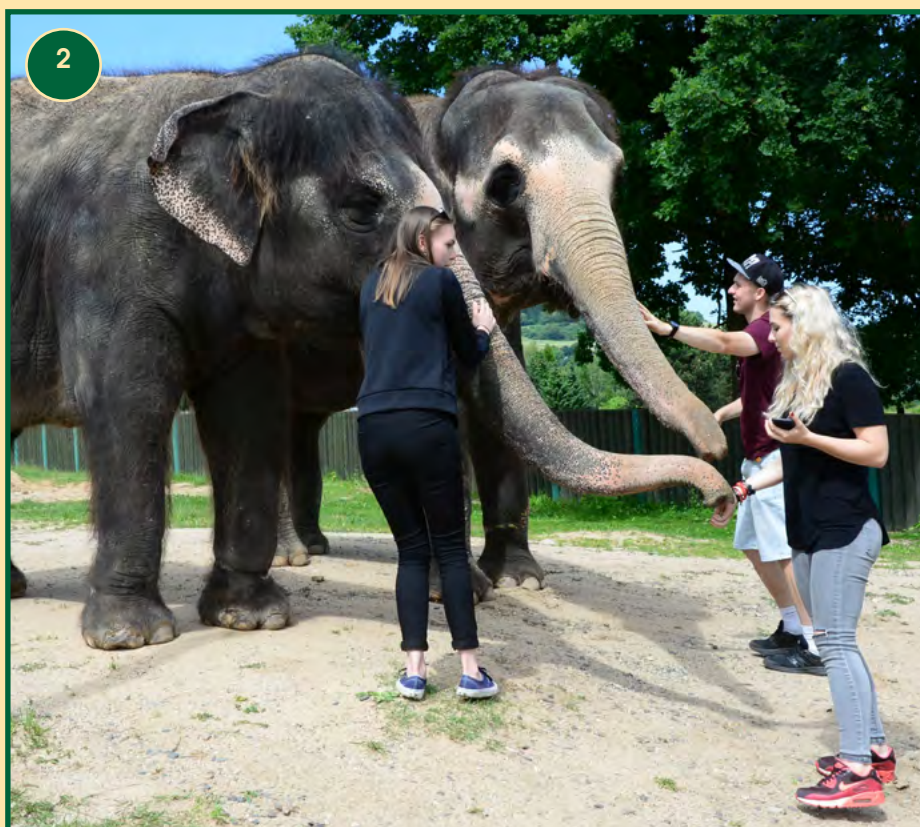
Celkové prostředky vynaložené na opravu a údržbu byly použity na opravu dlouhodobého majetku (908,42 tis. Kč), opravy vozidel (382,45 tis. Kč), opravy a údržbu strojů a zařízení (473,97 tis. Kč) a ostatní opravy

a údržbu (245,08 tis. Kč).

Nejvyšší výnosovou položkou rozpočtu zoo byl příspěvek zřizovatele na provoz, který činil celkem 29 970,00 tis. Kč, z toho 28 913,00 tis. Kč byl příspěvek na provoz zoo a 1 057,00 tis. Kč na provoz Centra pro zvířata v nouzi. Rozpočtovými opatřeními zřizovatele ve výši 3 177,67 tis. Kč byly v průběhu roku 2016 zvýšeny finanční zdroje zoo určené zejména na havarijní opravy a údržbu technického zařízení a ostatního dlouhodobého majetku zoo.

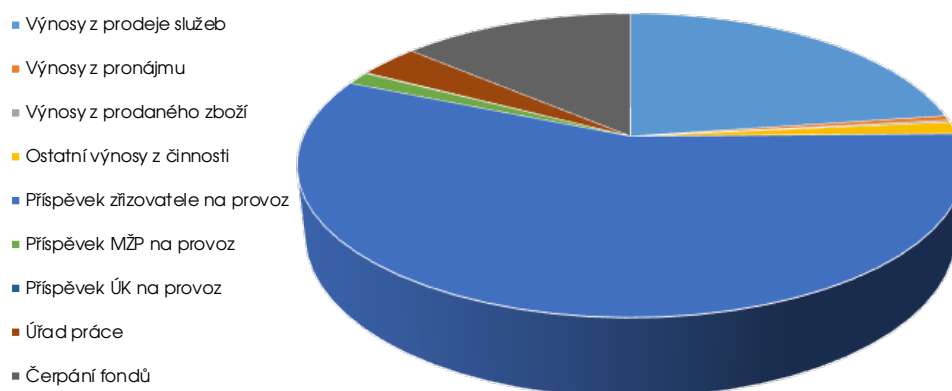
Výnosy z hlavní činnosti organizace byly tvořeny zejména vlastními výnosy z prodeje služeb (vstupné, vláček, jízda na ponících, zážitkové programy **(foto 2)**, výukové programy pro školy, večerní prohlídky a provoz dalekohledu), výnosy z pronájmu, výnosy z prodaného zboží (krmné automaty) a ostatními výnosy z činnosti (výnosy z prodeje materiálu – šrot, krmení, věcné dary, prodej zvířat).

Třetí nejvyšší položkou výnosů z hlavní činnosti tvoří čerpání fondů (odpisy nepokryté finančními prostředky organizace ve výši 6 904,83 tis. Kč,

Výnosy z hlavní činnosti v tis. Kč	
Výnosy z prodeje služeb	13 280,91
Výnosy z pronájmu	306,32
Výnosy z prodaného zboží	122,16
Ostatní výnosy z činnosti	756,66
Příspěvek zřizovatele na provoz	33 147,67
Příspěvek MŽP na provoz	817,10
Příspěvek ÚK na provoz	50,00
Úřad práce	2 071,96
Čerpání fondů	7 965,34
Výnosy celkem	58 518,12
Výsledek hospodaření – hlavní činnost	-2 337,84
Výsledek hospodaření celkem	1,89

Podíly výnosů z hlavní činnosti v tis. Kč

adopce a patronství ve výši 830,31 tis. Kč a ostatní dary ve výši 230,20 tis. Kč). Účelový příspěvek Ministerstva životního prostředí ve výši

817,10 tis. Kč byl určen především na krytí části nákladů na chov ohrožených druhů zvířat a handicapovaných zvířat umístěných v zoo. Prostředky

z MŽP byly dále použity na částečnou úhradu nákladů na krmení, energie a veterinární péči chovaných zvířat. Zoo zároveň získala finance na vzdělávací projekty (entomologická expozice, podpora hnízdění zpěvného ptactva, hra Ptáčí putování a tisk sborníku FBS).

Na základě dohody o vytvoření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací uzavřené mezi zoo a Úřadem práce se podařilo získat finanční prostředky ve výši 2 071,96 tis. Kč na pokrytí mezd a sociálních nákladů pracovníků veřejně prospěšných prací, kteří se podíleli zejména na zajištění úklidu a opravách objektů zoo. Příspěvek Ústeckého kraje na provoz činil 50 tis. Kč.

V roce 2016 byl počet návštěvníků zoo 161 701 osob (**foto 3**).

Dosažená průměrná tržba ze vstupného včetně vstupného za vláček na 1 návštěvníka činila v roce 2016 celkem 77,65 Kč, průměrné celkové výnosy bez příspěvku zřizovatele na 1 návštěvníka činily 156,90 Kč. Průměrné celkové náklady na 1 návštěvníka v roce 2016 dosáhly 376,35 Kč. Náklady na doplňkovou činnost tvoří osobní náklady, energie přefakturované nájemcům, pořizovací ceny zboží a z ostatních služeb zejména reklama „Tučňáci jdou do zoo“.

Výnosy z doplňkové činnosti jsou tvořeny zejména z reklamy „Tučňáci jdou do zoo“ ve výši 2 246,99 tis. Kč, ostatních výnosů z prodeje služeb ve výši 310,60 tis. Kč, pronájmů nebytových prostor ve výši 637,84 tis. Kč a výnosů z prodaného zboží ve výši 935,48 tis. Kč.

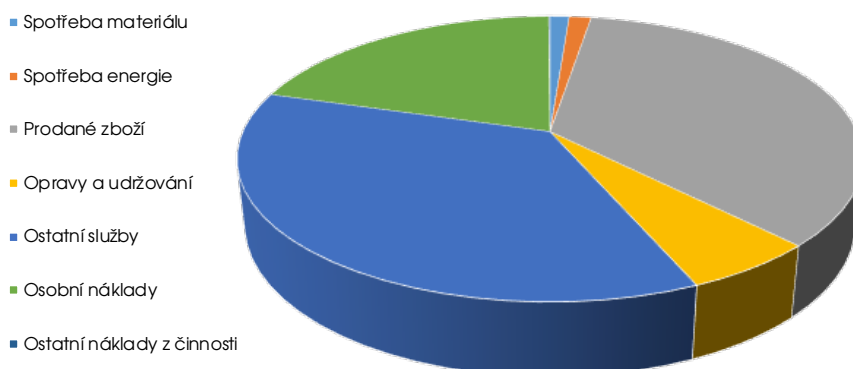
Investiční činnost

Pro zajištění obnovy některých dosluhujících technických zařízení, která jsou v havarijním stavu, dále dopravního parku a na některé stavební investice obdržela zoo od zřizovatele účelovou investiční dotaci ve výši 2 686,00 tis. Kč. Z této částky bylo v roce 2016 čerpáno celkem 1 113,22 tis. Kč na pořízení mrazicího boxu, žacího traktoru, dvou elektrických vozíků a na vybudování sociálního zařízení pro zaměstnance. Nevyčerpaná část investic ve výši 1 542,18 tis. Kč byla po souhlasu zřizovatele převedena do rozpočtu roku 2017.

Náklady na doplňkovou činnost v tis. Kč

Spotřeba materiálu	21,38
Spotřeba energie	24,53
Prodané zboží	630,48
Opravy a udržování	104,97
Ostatní služby	646,02
Osobní náklady	364,63
Ostatní náklady z činnosti	1,47
Náklady celkem	1 793,48

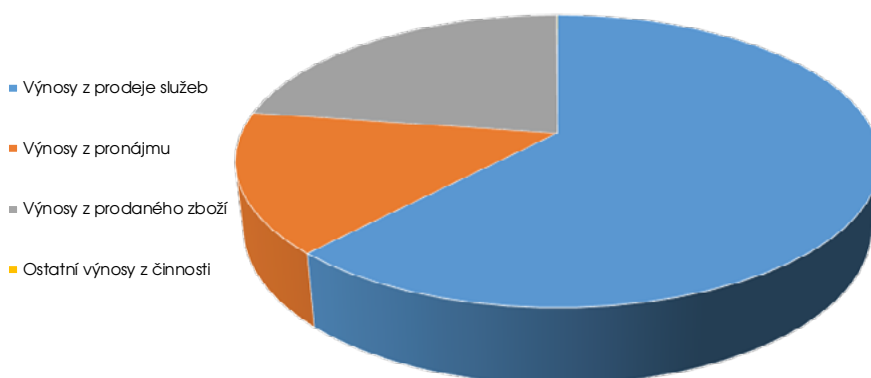
Podíly nákladů na doplňkovou činnost

Výnosy z doplňkové činnosti v tis. Kč

Výnosy z prodeje služeb	2 557,59
Výnosy z pronájmu	637,84
Výnosy z prodaného zboží	935,48
Ostatní výnosy z činnosti	2,30
Výnosy celkem	4 133,21
Výsledek hospodaření – doplňková činnost	2 339,73

Podíly výnosů z doplňkové činnosti

Útvar kontaktu
s veřejností

Činnost útvaru kontaktu s veřejností

Ing. Věra Vrabcová

Útvar kontaktu s veřejností měl v roce 2016 čtyři stálé dlouhodobé pracovníky, na páté pozici došlo během roku k obměně – byla obsazena první tři měsíce (zkušební doba) a poté nastoupil další pracovník až v září. Útvar zajišťuje veškeré činnosti spojené s propagací a prezentací zoo, má vlastního grafika, věnuje se adopcím, patronům a zážitkovým programům, realizuje výukové programy pro školy a akce pro veřejnost, spravuje webové stránky i sociální sítě (Facebook, Instagram), má vlastní sekci návštěvnického servisu, kam patří pracovníci pokladen, suvenýrů, brigádníci (zmrzlinový stánek, dozor u trampolíny, jízda na ponících...), a věnuje se dalším činnostem souvisejícím se spokojeností návštěvníků.

Návštěvnost

V roce 2016 dosáhla celková návštěvnost počtu 161 701 osob, což bylo o 13 927 více než v roce předchozím. Tím byla překročena hranice 160 000 návštěvníků, což se od roku 1955, odkdy se návštěvnost sleduje, stalo pouze šestkrát.

Média a tiskoviny

Veškeré novinky (pozdávky na akce, informace o narozených mláďatech či nových druzích, nové expozice apod.) byly zasílány médiím (noviny, rádia, televize) e-mailem prostřednictvím tiskových zpráv doplněných fotografiemi (**foto 1**).

V září byla zahájena spolupráce s Rádiem United. Ke zvýšení povědomí o ústecké zoo bylo dohodnuto pravidelné vysílání reklamních spotů na Rádium Impuls, které spadá pod Rádio United. Spolupráce s Českým rozhlasem Sever se týkala po-

1 Úspěch české zoo

Zoborožec vrásčitý obývá pralesní oblasti Jihovýchodní Asie. konkrétně žije na ostrově Borneo, Sumatra a na Malajském poloostrově. Přesná velikost populace nevíme, ale početní stavy mají klesající trend. V evropských zoologických zahradách aktuálně žije 47 jedinců, z toho je 24 samců, 19 samic a 4 ptáci dosud nezjištěného pohlaví.

Mezi chovatele zoborožců patří zoologická zahrada v Ústí nad Labem, řadí se v této souvislosti dokonce k evropské špičce. První pár těchto asijských openců charakteristických dlouhým výrazným zobákem získala tato zoo v roce 1992. Momentálně tu chovají sedm jedinců, což je podle dostupných údajů nejvíce v rámci Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA). Zdejší odchovy v minulosti odesílaly do Zoo Jersey, Zoo Paington, Zoo Alphen, Zoo Bristol a dalších.

Tisková mluvčí Věra Vrabcová o zoborožcích říká: „Jsou monogamní, což znamená, že si vytvářejí stabilní partnerství celý život. Nejprve samozřejmě několik let trvalo, než nás pár dospěl, začal se harmonizovat a hnízdit. První odchov se datuje k roku 2001, kdy se vyklubalo jedno mládě.“

Hnízdění zoborožců má v zoo ustálená pravidla, která nám přiblížila chovatelka Andrea Gruntová: „V expozici mají připravený velký dutý kmen, do kterého jsme kvůli kontrole nainstalovali kameru. Ta nám umožňuje sledovat celý průběh odchovu, aniž bychom je rušili. Samice před kladením vajec do dutiny zaleze a připravuje si podestýlku, přizpůsobí vstupní otvor směsí hoblin, ovoce a vařených brambor, která postupně ztuhne na pevnou hmotu podobnou korku. Samec ji tímto otvorem podává krmivo a samice po několika dnech snáší vejce, těže za posledních 12 měsíců zdařilorozmnožit chov již pouze v Zoo Rhenen a Zoo Paington a v obou případech se vyklubala dvě mláďata, je úspěch české zoologické zahrady skutečně významný.“

Čím se zoborožci a jejich mláďata krmí, to nám prozradila další chovatelka Jana Bámětová: „V době hnízdění je třeba dbát na přísun co nejpestřejšího krmiva, jehož množství se navyšuje s věkem mláďat. Musí obsahovat nejen rostlinnou, ale i živočišnou složku, tu tvoří myší hlavička a va-

většinou hývajících jedno až tři. Letos snesla postupně tři vejce na začátku května a mláďata se vyklubala téměř po měsíční inkubaci. Zpočátku jsou holá, peří jim roste postupně. Když zhruba po dvou měsících opustí hnízdní dutinu, vypadají už podobně jako dospělí jedinci.“

Vzhledem k tomu, že se ve své řadě vajec. Velká procenta krmné dávky tvoří měkké ovoce – například hroznové víno, banány, kiwi, třešně, višně, mango, papaya, hrušky, žlutý meloun a celá řada dalších druhů, které jsou k dispozici. Chuť jim ale i rajčata. K tomu se jim přidávají speciální kuličky pro plodotvorné ptáky.“

(tz, cul)

zvané do živého hodinového vysílání (6x za rok).

V roce 2016 využívala zoo dva kulturní měsíčníky – Enter, který vychází pro obyvatele Ústí nad Labem, a Free pro obyvatele Teplic. Byla obnovena spolupráce s Městskými novinami, kde byly od července zveřejňovány reportáže ze života zoo. V průběhu roku pokračovalo vydávání vlastního bulletinu Štřípky ze zoo, který byl v tištěné podobě distribuován na různá kulturní místa v Ústí nad Labem a okolí a v elektronické podobě byl umístěn na webových stránkách i na Facebooku.

Pořady pro veřejnost

V roce 2016 bylo připraveno celkem 33 akcí, které byly ur-

čeny pro širokou veřejnost. Propagace se uskutečnila (kromě již zmiňovaných tiskových zpráv a zveřejnění v různých tiskovinách) výlepem letáků ve vozzech MHD, rozesláním letáků na všechny typy škol nejen v Ústí nad Labem, ale i v okolních městech (Litoměřice, Teplice, Děčín). Samozřejmě je aktivní a pravidelné využívání webových stránek zoo a Facebooku, stejně tak i dalších webových portálů volného času.

Den tuleňů (10. ledna)

Již třetím rokem byl připraven program upozorňující na Mezinárodní den tuleňů, lachtanů a velryb. Akce začala komentovaným krmením tuleňů, ná-

sledoval program v Zooškole Heinricha Lumpeho (tulení stezka s aktivitami pro děti **(foto 2)**, výtvarná tvořivá dílna, prezentace fotografií). Pro všechny příchozí byl připraven tulení kvíz.

Pololetní prázdniny

(29.–31. ledna)

Děti s vyznamenáním měly vstup do zoo zdarma, v areálu zoo byl připraven kvíz na téma celoevropské kampaně EAZA 2015/2017 Let it Grow. Účastníci obdrželi balíček se sladkostmi a krmítko pro přezimující zpěvné ptactvo.

Masopust v zoo (7. února)

Byl připraven program s tematicky zaměřenými soutěžemi (běh v dřevácích, hod jilettem...), výtvarná dílna, malování na obličej, pohádka Divadla V pytli s názvem Zabijačka, nechybělo tradiční občerstvení. Závěr patřil masopustnímu průvodu masek v doprovodu Labské kapely. Děti v kostýmech měly vstup zdarma.

Jarní prázdniny v zoo

(13.–21. února)

Samoobslužné soutěže v pavilonu šelem se týkaly aktivit ke kampani EAZA 2015/2017 Let it Grow. Odměněn byl každý účastník.

Den divočiny (3. března)

World Wildlife Day byl zaměřen na mezinárodní úmluvu CITES. V Zooškole Heinricha Lumpeho se konala přednáška pro veřejnost, součástí byla i ukázka zabavených pašovaných suvenýrů. Pro školy byl v týdnu od 29. 2. do 4. 3. připraven výukový program (na objednávku).

Mezinárodní den žen

(8. března)

Ženy nad 18 let měly vstup do zoo zdarma.

Velikonoce v zoo

(24.–28. března)

Probíhal tradiční velikonoč-

ní kvíz O vejce ptáka nandu; tři vylosovaní výherci obdrželi skutečné vejce nandu pampového. Na Velikonoční pondělí (28. 3.) byla připravena velikonoční nadílka pro vybrané druhy zvířat (orangutani, surikaty, pekari...) s využitím enrichmentu.

Aprílový kvíz (1.–3. dubna)

Pro všechny návštěvníky byl připraven humorný kvíz, který je měl hlavně pobavit, ale také upozornit na nadcházející letní sezonu.

Zahájení letní sezony

(2. dubna)

Program byl připraven v lehece historickém stylu – vystoupení skupiny Musica Canora (dobová gotická hudba), Divadlo Na nitích Václava Matěje Kopeckého (dlouholetá tradice českých loutkových divadel s velkými marionetami), sokolníci s ukázkou dravých ptáků a jejich letových schopností, střelba z luku či z kuše. Nechybělo oblíbené malování na obličej a další soutěže. Raritou byla živá socha Heinricha Lumpeho, zakladatele ptačího parku **(foto 3)**.

Mezinárodní den Země

(23. dubna)

Rozmanitý program zahrnoval vystoupení různých etnických skupin, stánky farmářských trhů s lokálními produkty, nabídku cizokrajného občerstvení a různých etnických výrobků, ochutnávku hmyzí kuchyně. Akci doprovázely ekologicky zaměřené soutěže a aktivity. Jako čestný host se akce zúčastnil herec Dejvického divadla pan Miroslav Krobot s dcerou Lenkou a vnoučaty, který se ujal čestné role kmotra tří loňských mláďat zebry Hartmannové.

Ptačí den v zoo (1. května)

Bylo připraveno ranní pozorování ptáků, poslech ptačího zpěvu, ukázka odchyty a kroužkování, vše ve spolupráci s Českou společností ornitologickou

a Muzeem města Ústí nad Labem. Během dne pokračoval tematický program – ukázka kroužkování zpěvného ptactva pro veřejnost, nová expozice ptačích budek, stanoviště s ptačími soutěžemi, prezentace dravých ptáků a sov včetně letových ukázek, k poslechu hrála skupina Třehusk. Návštěvníci s ptačím příjmením dostali dárek (zmrzlinu zdarma), ostatní mohli využít jedinečnou příležitost k prvomájovému políbení u tzv. polibkovníků. Po celý den byl připraven ptačí kvíz.

Porta dětem (5. května)

Na pódiu u Koliby proběhla u příležitosti festivalu Porta pěvecká soutěž pro skupiny dětí ze základních škol. Zúčastnilo se pět kolektivů v počtu 75 žáků.

Světový den rodin (15. května)
Podtitul akce „Mámo, táto, pojďme do zoo!“ byl pozvánkou ke společně strávenému dni v zoo. Každá rodina získala volnou dětskou vstupenku pro příští návštěvu zoo, navíc dostala dárek v podobě společenské hry (pexesa).

Po liščí stopě (21. května)

Dvanáctý ročník oblíbené skautské akce probíhal v celém areálu zoo, jednotlivé úkoly byly zaměřeny na přírodovědu, dovednosti, obratnosti a znalosti.

Mezinárodní den dětí

(5. června)

U příležitosti Mezinárodního dne dětí byl připraven celodenní program plný soutěží a her – archeologická stezka, skautské hry, OZPáčkova cesta, vodní bar SČVK, střelba z luku či kuše, malování na obličej, představení divadla Kapsa (Nešťastný šafářův dvoreček). Na závěr proběhly křtiny dvou letošních mláďat lam alpak – jména vybíraly děti.

Noc snů (17. června)

Celoevropská akce určená dlouhodobě nemocným a postiženým dětem byla kvůli nepříznivému počasí přesunuta z 3. června na tento termín. Týká se pouze pozvaných dětí, na které čekala prohlídka horní části zoo a kontakt se zvířaty (**foto 4**), u Koliby zábavný program pod vedením DanceMission. Následovala jízda vláčkem a prohlídka pavilonů ve střední části zoo. Ve spodní části zoo byly připraveny soutěže a aktivity, na závěr se konalo večerní krmení tuleňů. Akce byla podpořena Ústecským krajem.

Den otců (18. června)

Tři v jednom – akce se konala u příležitosti Dne otců (19. 6.), oslav pátých narozenin samičky medvěda malajského Babu (20. 6.) a Mezinárodní

ho dne žiraf (21. 6.). Pro tatínky s dětmi byly připraveny soutěže a společné aktivity, oslavy medvědíh narozenin se zúčastnil cestovatel Dan Přibáň, dvě mláďata žirafy Rothschildovy pokřtili herečka Ivana Chýlková a její kolega Roman Štabrňák ze Studia DVA divadlo. Po celý den byla v areálu zoo připravena stanoviště se soutěžemi a malování na obličej. Ve spolupráci se společností Elektrowin mohli návštěvníci přinést a odevzdat starý elektrospotřebič.

Za vysvědčení do zoo

(30. června – 3. července)

Děti, které se prokázaly vysvědčením s vyznamenáním, měly vstup do zoo zdarma.

Pojďme dát dobrou noc...

(páteční večerní prohlídky, jedenkrát za 14 dní)

Letos poprvé nabídla zoo návštěvníkům večerní komentované prohlídky s možností podívat se, co dělají zvířata po zavírací době (**foto 5**). Začátek byl stanoven na 19.30 hodin, prohlídka trvala přibližně 90–120 minut a kapacita skupiny byla omezena počtem 25 osob. Objednávkový formulář byl k dispozici na webových stránkách zoo, platba probíhala předem bankovním převodem. Cena 180 Kč pro dospělého a 90 Kč

pro děti (od 10 do 15 let) zahrnovala vstup do zoo, průvodce, stylovou svačinku a malý dárek na památku. Během prázdnin proběhlo celkem pět večerních prohlídek, kterých se zúčastnilo 81 dospělých a 40 dětí.

IYASA opět v zoo

(19. července)

Již druhým rokem přivítala zoo světově proslulou hudební a taneční skupinu IYASA ze Zimbabwe, která vystoupila u restaurace Koliba a předvedla skvělé představení plné tanců, rytmů a scén inspirovaných africkou lidovou kulturou. Návštěvníci si po koncertu mohli zakoupit CD skupiny a etnické předměty či šperky přímo ze Zimbabwe.

Den plný zábavy s Centropolem

(20. srpna)

Akci organizovala společnost Centropol. Byl připraven pestrý program – soutěžní stopování zvířat podle indicí, obří puzzle, možnost vyzkoušet elektrokořalo či elektroautíčka a speciální elektrohry. Návštěvníci se mohli zapojit do hlasování o nejoblíbenější zvíře k adopci.

Večer létajících savců (2. září)

Akce pořádaná u příležitosti Evropské (mezinárodní) noci pro netopýry se konala ve večerních hodinách ve spolupráci s pracovníky národního

parku České Švýcarsko. Na programu bylo promítání dokumentu o netopýrech, beseda s pracovníky NP, ukázka živých zvířat a pomůcek (echolokátor, budky). Kromě toho byly připraveny aktivity pro děti (skládání puzzle, netopýří pexeso apod.) včetně netopýřího kvízu se závěrečným losováním o ceny.

Koník rozbíhá rodinný den

(3. září)

„Půlmaratonská vlaštovka“ upozornila návštěvníky na připravovaný Mattoni půlmaraton Ústí nad Labem. Akce byla určena pro rodiny s dětmi, které se mohly zapojit do aktivit za drobnou odměnu pro každého soutěžícího. Hlavní cenou bylo losování o tři registrace 1 + 1 na rodinný běh Ústí nad Labem.

Pojďme si hrát do zoo (10. září)

Akce byla určena pro rodiny s dětmi za účelem podpořit čas společně strávený zajímavými aktivitami. Na deseti stanovištích bylo možné vyzkoušet si různé venkovní společenské hry, jako jsou kriket, petank, bludiště, kroužky, některé v nadživotní velikosti (mikádo, ptačí člobrdo či dáma).

Akce byla součástí Dnů evropského dědictví 2016 v Ústí nad Labem.

Václavský den (28. září)

Již tradičně měli všichni Václavové a Václavy v tento den vstup do zoo zdarma.

Den seniorů (1. října)

V tento den jsme nabídli bezplatný vstup do zoo všem důchodcům.

Den přátel zoo (8. října)

Každoroční akce pro pozvané příznivce zoologické zahrady (adoptivní rodiče, patrony, sponzory, partnery a další), pro které byla připravena komentovaná prohlídka s průvodci **(foto 6)**, setkání u Koliby, kde vystoupila kapela Klidáňko, předání ocenění a poděkování. Součástí akce byl soutěžní kvíz zaměřený na nejstarší jedince chované v zoo, vylosování výherci měli možnost pokřtít šest mláďat lemurů kata.

Světový den zvířat (8. října)

Akce se konala u příležitosti svátku zvířat. Pro návštěvníky byl připraven slosovateľný soutěžní kvíz o ceny zaměřený na nejstarší jedince chované v zoo a vystoupení skupiny Klidáňko.

Stezkami zoo (26.–30. října)

Tradiční kvíz byl tentokrát věnován podzimní přírodě a mohl se jej zúčastnit každý návštěvník; po odevzdání tiketu čekal na soutěžící drobný dárek.

Strašidelná zoo (5. listopadu)

Tento ročník tradiční akce byl věnován světu Harryho Pottera **(foto 7)**. Na příchozí čekalo pestré odpoledne – za splnění čarodějných úkolů si mohli za odměnu na nástupišti 9 a 3/4 vyzvednout v Bradavickém expresu kouzelné cukrovinky, čekala je stezka okolo postav a bytostí známých z knih o Harrym Potterovi, výtvarná a tvořivá nebelvírská dílna, dlabání dýní, pohádka Divadla V pytlí Petra Stolaře, malování na obličej, lampionový průvod Zapovězeným lesem a na závěr

ohnivé překvapení – zrození ptáka Fénixe.

První adventní neděle

(27. listopadu)

Na první adventní neděli bylo připraveno vánoční odpoledne – tvoření dekorací na stromeček či vánoční stůl, ukázka vánočních zvyků, ochutnávka cukroví či domácího punče. Před slavnostním rozsvícením vánočního stromu zazněly kolečky v podání dětí z pěveckého sboru DDM a DD Severní Terasa.

Mikuláš v zoo (9. prosince)

Junior aréna připravila program s Mikulášem, andělem a čerty, který se konal po celý den – v dopoledních hodinách pro

školy, odpoledne pro veřejnost a večer pro dětské domovy. Na programu byl soutěžní kvíz Jak znáš svou zoo, výtvarná dílna, cvičení Iva Leonka (Divadlo Na nitích Václava Matěje Kopeckého), ekologická soutěž ve spolupráci s AVE Ústí nad Labem, kulturní program ve spolupráci s DDM, občerstvení a dárky.

Štědrý den v zoo (24. prosince)

Nadílka pro vybrané druhy zvířat včetně ozdobených stromečků a vánočně zabalených dárků s dobrotami je už tradiční akcí, která se těší stále větší oblibě. Výjimečně byly otevřeny oba vchody do zoo, vstupné na tuto akci bylo dobrovolné.

Výstavy v areálu zoo

Výstava kaktusů a sukulentů

(21.–26. června)

Tradiční výstavu kaktusů, sukulentů a masožravých rostlin pořádalí ústečtí pěstitelé. Kromě zhlédnutí výstavy bylo možné si výpěstky a semenáčky zakoupit.

Pruhovaná Indie

(28. srpna – 23. října)

Deset velkých autorských wildlife fotografií, které pořídili z cest po národních parcích napříč Indií otec a syn V. a V. Čechové, bylo umístěno v pavilonu slonů. Vystavené fotografie bylo možné i zakoupit.

Humorista Pavel Kantorek:

Ze života šelmy

(15. září – 30. října)

Výstava kreseb Pavla Kantorka, kterou připravil pražský spolek InGarden „pod širým nebem“, zpestřila návštěvníkům prohlídku zoologické zahrady (**foto 8**). Bylo vystaveno 45 velkoformátových vtipů, jejichž hlavními postavami jsou nejoblíbenější zvířata pana Kantorka – kočky, ale i další „zvěř“.

Školy, besedy a vzdělávání

V roce 2016 bylo v nabídce 13 výukových programů určených pro žáky všech typů škol. Hlavním místem pro výuku je

Zooškola Heinricha Lumpeho, jinak je ale využíván celý areál zoo i chovaná zvířata. Každý program je veden odlišným způsobem s kombinací powerpointové prezentace, pracovních listů, dermoplastických materiálů, soutěžních kvízů a podobně. Důraz je kladen na samostatnou práci. V roce 2016 se uskutečnilo 56 programů s 1310 účastníky. Další nabídkou pro školy jsou komentované prohlídky zoo, které jsou spojené s projíždkou Zoovláčkem a návštěvou pavilonů. Kromě komentáře s upozorněním na zajímavosti u různých druhů zvířat jsou využívány přírodniny a dermoplastické preparáty vztahující se k výkladu (4 akce s 92 účastníky).

Zoo se zapojila do projektu Vzdělávání zoopedagogů pořádaného pracovníky SEV Divizna při Zoo Liberec. Dva

pracovníci oddělení se zúčastnili semináře ke třem novým výukovým programům (Zvířata v ohrožení, Prales na talíři a Pochybné suvenýry). V prosinci byl v Zooškole Heinricha Lumpeho zorganizován seminář pro učitele ZŠ a SŠ s ukázkou jednotlivých programů.

Pro studenty UJEP proběhla výuka předmětu „role moderních zoologických zahrad v ochraně přírody“, které se zúčastnili studenti denního i dálkového studia v počtu 12 osob. Ze stejné VŠ byla organizována výuka s podobným tématem pro účastníky Univerzity třetího věku s účastí 15 osob.

Ve spolupráci s DDM fungoval v roce 2016 přírodovědný kroužek pro děti od 9 do 13 let. Schůzky probíhaly v Zooškole Heinricha Lumpeho a v areálu zoologické zahrady (**foto 9**).

Na letní prázdniny byl připraven

jednodenní program pro příměstské tábory (komentovaná projížďka Zoovláčkem, beseda a promítání v Zooškole, ukázka přírodnin, pracovní listy...). Zájem o tuto nabídku projevilo celkem šest skupin s počtem 154 dětí.

V roce 2016 se uskutečnily tři přednášky o ústecké zoo pro obyvatele Domova pro seniory s účastí 115 osob.

Pro zaměstnance ČEZ byla zorganizována komentovaná prohlídka včetně projížďky Zoovláčkem a návštěvy zázemí pro tapíra čabakového, jehož chov finančně podporuje Nadace ČEZ.

Zoo organizovaně navštívily dvě skupiny ze zahraničí. V srpnu se konala exkurze v pavilonu slonů pro 10 osob z německé pobočky European Elephant Group spojená s diskuzí s chovateli, prohlídkou pavilonu a procházkou slonů. V září se konala komentovaná prohlídka zoo pro Spolek přátel Zoo Hannover v počtu 25 osob. Součástí prohlídky byla projížďka vláčkem do horní části zoo a následná cesta pěšky se zastávkami u jednotlivých zvířat.

Komentovaná krmení a předváděcí akce se zvířaty

Tyto aktivity se i v tomto roce setkaly s příznivým ohlasem návštěvníků. Jednak je při nich většinou možnost pozorovat zvířata při krmení, tedy v plné aktivitě, a navíc je řada z nich doplněna komentářem. Jedná se buď o přímý kontakt s chovateli, kteří tak mohou prezentovat své zkušenosti z péče o zvířata, nebo o předem namluvený komentář, čímž se však vytrácí bezprostřední dojem a kouzlo momentální situace. U obou typů komentáře však lze tímto způsobem upozorňovat na ohrožení druhů zvířat ve volné přírodě a ochranné aktivity.

V roce 2016 nabízela zoo v letní sezoně celkem osm takovýchto aktivit. Mezi nejvyhledávanější

dlouhodobě patřilo zejména cvičení slonů či jejich procházka po zoo, krmení a enrichment u orangutanů bornejských, medový strom pro medvědy malajské, oblíbené bylo komentované krmení surikat či lemurok v jejich průchozí expozici.

Zážitkové programy

Nabídka pro milovníky zvířat v podobě zážitkových programů probíhala během celého roku. Ve většině případů se jednalo o dar, kdy dárce vyřídil všechny formality včetně platby a obratem obdržel pro obdarovanou osobu speciální certifikát. Termín si pak domlouval přímo obdarovaný.

Zájemci si mohli vyzkoušet práci chovatelů (pavilon slonů, pavilon exotária) či možnost krmení určitého druhu zvířat (tuleni, sloni, žirafy). Veškeré informace včetně pravidel, podmínek, ceny a dalších jsou stabilně zveřejněny na webových stránkách zoo. V roce 2016 bylo objednáno celkem 169 programů (nárůst oproti roku 2015 o 58 programů), z čehož dne chovatelem využilo 22 zájemců (o 15 více), o krmení a kontakt se slony projevilo zájem 93 osob (o 22 více), o krmení žiraf 36 osob (o 11 více) a o krmení tuleňů 18 osob (o 10 více).

Kampaň EAZA

V roce 2016 probíhala kampaň s názvem Let it Grow (Nechme je růst) vyhlášená pro roky 2015/2017, která je věnována volně žijícím živočichům. Zoo se zaměřila na akce pro veřejnost (Jarní prázdniny, Ptačí den v zoo a další) i na výukové programy pro žáky ZŠ (Život kolem nás...). Kromě toho bylo připraveno několik netradičních aktivit.

Ptačí putování – hra na principu člověče, nezlob se!, která je tematicky zaměřená na tah ptactva do jižních krajín, byla návštěvníkům k dispozici během letní sezony a seznamovala hráče s úskalími, která na ptáky během migrace čekají.

V blízkosti historického Trpasličího hrádku a informačních cedulí o činnosti zakladatele prvního ptačího parku v Evropě Heinricha Lumpeho byl instalován stojan s různými typy budek (převážně ptačích), ale je zde umístěn i hmyzí hotel, čmelákovník, budka pro veverky či netopýry (**foto 10**). Toto místo zároveň slouží jako inspirace, jak jednoduše lze pomoci živočichům v nejbližším okolí.

Zdobení stromků v areálu zoo se koná již několik let. V roce 2016

bylo cíleno na krmení zpěvného ptactva, povídání o pozorovaných druhích a správné zásady krmení. Akce byla vyhlášena pro MŠ a 1. a 2. třídy ZŠ. Zúčastnilo se jí 28 tříd ze 17 škol s celkovým počtem 627 dětí, které dostaly ptačí pexeso a obrázkovou kartičku s informacemi, jak krmit ptáčky v zimě.

Ochranářské projekty

V roce 2016 podporovala zoo dva ochranářské projekty. Prvním je projekt Pesisir Balikpapan, který je zaměřen na oblast Balikpapanského zálivu na ostrově Borneo, vede ho vědecký pracovník zoo Stanislav Lhota a podpora je dlouhodobá (od roku 2007). Druhý projekt Tarsius je věnován výzkumu a ochraně nártouna filipínského v místě jeho výskytu na ostrově Bohol, vede ho Milada Řeháková a zoo jej podporuje od roku 2015. Informace o obou projektech jsou zveřejněny na webových stránkách zoo, stejně tak jako novinky zasílané dle potřeby oběma vědeckými pracovníky.

V rámci publikační činnosti byly v roce 2016 ve sborníku odborných prací Fauna Bohemiae septentrionalis, Tomus 40 publikovány dva články o in situ projektech (Pesisir Balikpapan a Tarsius), navíc oba vědečtí pracovníci uveřejnili v zahraničních publikacích po jednom článku.

Stanislav Lhota se během svého pobytu v ČR věnoval i před-

náškové činnosti. V období od května do listopadu proběhlo na různých místech (Praha, Ostrava, Opava, Jihlava, Hradec Králové...) celkem 12 přednášek a besed, které se týkaly přírody v jihovýchodní Asii, důvodů ohrožení a možností ochrany. Aktuálním tématem byla samozřejmě problematika kontroverzního pěstování palmy olejné.

Jeden kraj – tři různé zoo

Ve spolupráci s Ústeckým krajem a dvěma dalšími zoologickými zahradami na jeho území (Chomutov, Děčín) vznikl projekt, který od 22. července nabídl zájemcům cenově výhodnou společnou vstupenku. Pokud se majitelům vstupenky podařilo navštívit všechny tři zoo do konce října, byli zařazeni do slosování o vyhlídkový let z roudnického letiště. Takových soutěžících bylo 176, avšak prodaných vstupenek bylo o 72 více. Kromě této možnosti obdržel každý majitel společné vstupenky při návštěvě zoo speciální magnetku pokaždé s jiným motivem, navíc vstupenka měla charakter pohlednice, kterou bylo možné poslat. Projekt podpořil Ústecký kraj – Brána do Čech.

Projekty a granty

V roce 2016 navázala zoo spolupráci se Spolkem přátel Zoo Drážďany a přes Fond malých projektů v Programu přeshraniční spolupráce Česká re-

publika – Svobodný stát Sasko 2014–2020 podala žádost o společný projekt „Příprava 110. výročí založení Lumpeparku 2018“, která byla na konci roku schválena. Zároveň zoo začala připravovat další projekt většího rozsahu s názvem „Partnerská spolupráce šesti zoologických zahrad v oblastech organizace, vzdělávání, ochrany přírody a přírodních druhů“, do kterého se zapojily tři zoo na české straně (Chomutov, Děčín, Ústí nad Labem) a tři partneři na straně německé (Zoo Hoyerswerda, Zoo Görlitz a Spolek přátel Zoo Drážďany). Smlouva byla podepsána na konci roku 2016, ale schvalovací řízení proběhne až v roce 2017.

Zoologický klub

Zoologický klub pracuje v součinnosti se zoologickou zahradou, od roku 2016 jako zapsaný spolek. Jeho členové se v roce 2016 na pravidelných setkáních doplněných přírodovědnou přednáškou, prohlídkou zákulisí a představením zajímavých zvířecích druhů sešli celkem čtyřikrát. Během roku aktivně pomáhali při akcích pořádaných zoologickou zahradou, většinou dozorem na stanovištích (výtvarná dílna, soutěže, kostýmy zvířat...). Tři členové ZK využili příležitost účastnit se zájezdu do Zoo Augsburg, který pořádala zoologická zahrada. V nákladu 250 kusů byl ve spolupráci se zoologickou zahradou vydán další díl sborníku FBS, Tomus 40, který byl financován příspěvkem z Ministerstva životního prostředí.

Přednášky 2016:

Pavel Benda: Fauna Českého Švýcarska;

Petra Padalíková:

Tenerife – ostrov sopek a vavřínových lesů;

Stanislav Lhota: Návrat na ostrov aye-aye;

Jiří Šafář: Letouni – vládci letní oblohy (**foto 11**).

Další aktivity

Své první vysvědčení dostalo 39 prvňáčků z Velkého Března v pavilonu šelem. Předtím děti absolvovaly výukový program Život na vesnici a prodloužily si adopci želvy zubaté (leden 2016).

Zoo se prezentovala propagačními materiály a účastí dvou pracovníků na 5. ročníku Agroturhu práce (ČZU Praha) včetně článku o zoo ve vydávaném katalogu (únor 2016).

Zoo se zúčastnila 16. ročníku charitativní akce Cena Ď, která je určena dobrodincům a mecenášům. V roce 2016 zaslala tři nominace a zúčastnila se krajského i celostátního kola (duben a červen 2016).

Během prázdnin jsme se ve spolupráci s pracovníky interaktivního muzea Trilopark pokusili nabídnout návštěvníkům zajímavou službu – výrobu a barvení různých druhů odličků, odkrývání třímetrové kostry dinosaura, ukázkou zkamenělin.

Pro malý zájem jsme ale bohužel museli tuto službu zrušit (červenec 2016).

Pracovníci oddělení se zúčastnili zábavné akce k začátku školního roku 2016/2017 v OC Fontána v Teplicích. Děti si mohly vyzkoušet různé zábavné vzdělávací aktivity, jako je skládání puzzle, poznávání siluet zvířat apod. (září 2016).

Na webových stránkách zoo byla zprovozněna další (již třetí) webkamera, díky které mohou fanoušci sledovat slony ve výběhu (září 2016).

Pro zaměstnance zoo se uskutecnil tradiční jednodenní poznávací zájezd, tentokrát do Zoo Augsburg. Vzhledem k tomu, že kapacita autobusu nebyla naplněna, byla nabídka zaslána i do okolních zoo a členům ZK (září 2016).

Ke konci roku byla navázána spolupráce s Dobrovolnickým centrem Ústí nad Labem. Proběhla jednání o vzájemných možnostech a oblastech, kde by zoo mohla dobrovolníky

využít (např. pomoc při realizaci akcí pro veřejnost, dozor na stanovištích při soutěžích, informační služba pro návštěvníky, dozor u zvířat apod.). V DC bylo vytvořeno pracovní místo pro koordinátora dobrovolníků v zoo (říjen–prosinec 2016).

Zoo se snažila zatraktivnit návštěvu areálu v zimních měsících, proto byly v Zooškole Heinricha Lumpeho pro maminky s malými dětmi (3–6 let) připraveny tvořivé dílničky (**foto 12**). Děti si mohly samy vytvořit výrobek, který si odnesly domů, téma se měnilo každý týden. Dílničky se konaly dvakrát týdně v dopoledních hodinách, ale tato nabídka se nesešla s velkým zájmem (listopad a prosinec 2016).

Studenti z ústeckého gymnázia v Jateční ulici přinesli v rámci svého projektu Den dobra obyvatelům zoo krmení v podobě ovoce, oříšků a dalších pochutin (prosinec 2016).

12

Návštěvnícký servis

Andrea Balejová

Oddělení návštěvníckého servisu bylo vytvořeno v roce 2015. Jeho cílem je starat se o spokojenost návštěvníků, reagovat na jejich připomínky či podněty a snažit se vylepšovat servis pro všechny, kteří do zoo během roku přicházejí.

Otevírací doba

V roce 2015 byla prodloužena doba, po kterou mohli návštěvníci v zoo pobývat. Pokladny se sice zavíraly v 18.00 hodin, jak bývá v letní sezoně již dlouhá léta zvykem, ale návštěvníci si prohlídku zoo mohli vychutnat až do 21.00 hodin a k odchodu pak využít průchozí turniket u spodního vchodu. Jelikož tuto možnost návštěvníci využívali velmi málo, byla v roce 2016 otevírací doba opět změněna, a to v návaznosti na návštěvnost v jednotlivých měsících

roku. Kromě klasické letní a zimní sezony byly měsíce březen a říjen, kdy je proměnlivé počasí, vyhlášeny jako přechodná sezona s vlastní otevírací dobou i výší vstupného.

Návštěvníci, kteří rádi pobývali v zoo delší dobu, ji mohli opustit přes průchozí turnikety ještě hodinu po zavírací době, tj. v 19.00 hodin v létě, v 18.00 hodin v přechodném období a v 17.00 hodin v zimě. Aby tuto možnost mohli využívat také návštěvníci, kteří raději volí k odchodu horní vstup, byl nově instalován průchozí turniket i v prostoru horní pokladny (**foto 1**). Také byla provedena rekonstrukce podlahy u horního vstupu a stávající dlažba byla vyměněna za novou s protiskluzovou úpravou.

Permanентní vstupenky

Jak vyplývá z průzkumu prodeje, zlevnění permanentních vstupenek, které proběhlo v roce 2015, se osvědčilo. V roce 2016 jsme opět zaznamenali nárůst zájmu o tyto cenově výhodné vstupenky, neboť jich bylo prodáno 545 kusů, což je o 65 více než v roce 2015. Pro zajímavost – v roce 2014 bylo návštěvníky zakoupeno 150 kusů. Zájemci mohou využít nabídky v několika kategoriích – permanentní vstupenka pro dospělého, pro dítě (či studenta nebo důchodce), popř. pro rodinu. Nejvíce využívanou je roční vstupenka pro dospělé osobu, v roce 2016 se jednalo o 311 vstupenek.

Projekt Jeden kraj – tři různé zoo

V červenci 2016 byl spuštěn projekt, do kterého byly zapojeny

zoologické zahrady Ústeckého kraje – Zoopark Chomutov, Zoo Děčín a Zoo Ústí nad Labem **(foto 2)**. Cílem této kampaně bylo nabídnout zákazníkům výhodné vstupné do všech tří zoologických zahrad, a podpořit tak návštěvnost těchto atraktivních turistických cílů. Majitelé speciální vstupenky získali při návštěvě jednak tematickou magnetku na památku (v každé zoo jinou), jednak razítko na soutěžní kupón na vstupence. Pokud do konce měsíce října navštívili všechny tři zoologické zahrady a orazítkovaný ústřížek vstupenky odevzdali při své poslední návštěvě v pokladně jedné ze tří zoo, byli zařazeni do slosování o ceny. Hlavní výhrou byl vyhlídkový let z letiště v Roudnici nad Labem. V roce 2016 využilo možnost zakoupit si tuto výhodnou vstupenku 248 návštěvníků – 89 dětí a 159 dospělých.

Prodejna suvenýrů

V prodejně suvenýrů Sepilok mohou návštěvníci zakoupit celou řadu upomínkových předmětů. V tomto roce jsme zařadili do prodeje i několik nových propagačních předmětů s motivy zvířat naší zoo, jako například dřevěné pohledy, 3D pohledy a bločky, zápisníky, nové propisovací tužky a další. Samozřejmě na nich nechybí ani logo zoo.

Na podporu projektu výstavby pavilonu tučňáků byly do prodeje také zařazeny suvenýry s motivem tučňáků, jejichž nákupem mohli zákazníci projekt podpořit. Za tímto účelem byla domluvena také spolupráce s Hypermarketem Globus Trmice a obchodním centrem Galerie Teplice, kde si mohli zájemci zakoupit samolepky s tučňáky v různé hodnotě (100, 200 a 500 Kč) a jejím nalepením na připravenou maketu tučňáka mohli veřejně prezentovat svůj příspěvek.

V roce 2016 jsme pro náv-

2

JEDEN KRAJ - TŘI RŮZNÉ ZOO

Zoopark Chomutov

Zoo Děčín

Zoo Ústí nad Labem

NAVŠTIVTE JE VŠECHNY A VYHRAJTE VYHLÍDKOVÝ LET!

Více informací najdete na www.zoopark.cz, www.zoousti.cz, www.zoodecin.cz, www.branadoczech.cz.

štěvníky připravili velmi atraktivní nabídku, a to prodej obrazů malovaných našimi slonicemi Kalou a Delhi **(foto 3)**. Obrazy byly prodávány ve dvou velikostech (70 x 50 cm

a 30 x 40 cm) a ke každému obrazu byla přidána fotografie zachycující slonice přímo při tvorbě konkrétního obrazu. Tento projekt mohl být realizován díky našim chovatelům slonů, kteří se

na něm ochotně podíleli a věnovali čas a práci tvorbě těchto originálních „sloních uměleckých děl“. Sloní obrazy si mohli návštěvníci zakoupit v prodejně suvenýrů, ale také jsme vyhověli zájemcům ze vzdálenějších měst a obrazy posílali poštou. O tom, že se tato nabídka setkávala s velmi kladným ohlasem a zájmem, svědčí fakt, že se ozývali zájemci ze všech koutů naší republiky. V prosinci projevila zájem také společnost CzechTourism a uspořádala ve svém sídle v Praze prodejní výstavu sloních obrazů. Pro tyto účely jsme poslali deset výtvarných děl s originálním pojmenováním. Zájem byl značný a během výstavy se všechny obrazy prodaly. Díky tomu jsme mohli prostřednictvím partner-

ské organizace přispět částkou 8 862 Kč na výzkum sloních chorob.

Od roku 2016 zoologická zahrada neprovozuje prodejnu a občerstvení Pueblo umístěné u pavilonu exotária. Vedení zoo rozhodlo, že není cílem zoo provozovat občerstvení, ale především věnovat se prodeji suvenýrů a upomínkových předmětů. Prodejna Pueblo je nyní v pronájmu a zákazníkům stále nabízí drobné občerstvení a upomínkové předměty.

Zoovláček

Stejně jako v minulých letech byl i letos Zoovláček velmi oblíbenou a hojně využívanou atrakcí (foto 4). V roce 2016 jsme přepravili 23 926 dospělých a 25 232 dětských návštěvníků.

Zoovláček byl i na žádost poskytnut společností z Ústí nad Labem, například obchodnímu centru Globus při pořádání Mezinárodního dne dětí, společnosti Milada při realizaci akce pro veřejnost, a jako každým rokem jej využilo město Ústí nad Labem při pořádání adventních trhů.

Návštěvnost

V roce 2016 navštívilo ústeckou zoo 161 701 návštěvníků, což bylo o 13 927 více než v roce 2015. Od roku 1955, kdy se návštěvnost sleduje, se hranici 160 000 návštěvníků podařilo pokořit pouze pětkrát. Nejsilnějšími měsíci byly jako obvykle červenec a srpen.

Adopce a patroni

Adoptivní rodiče

Jméno, název firmy	Částka	Adoptované zvíře
Agentura práce Gadasová, s. r. o.	4 000	pekari páskovaný
Antal Lukáš a Šťastná Pavla, Štětí	4 000	nandu pampový
Beneš Martin, Ústí nad Labem	2 500	puščík bělavý pobaltský
Beran Miroslav, Ústí nad Labem	2 000	páv korunkatý
Bíl Jan, Mgr., Krupka	3 000	kočka slaništní
Bretová Monika, Praha 7	6 000	aligátor americký
Brutal Kruháč, Ústí nad Labem	5 000	alpaka
Burkovcová Anička, Špičková Alena a Hlaváčková Zuzana, Ústí nad Labem	2 000	ovce domácí – kamerunská
centrální operační sály Masarykovy nemocnice v Ústí nad Labem	4 000	nandu pampový
Cimerman Jakub, Lovosice	1 000	želva stepní
Cimerman Martin, Lovosice	6 000	lemur kata
Collegium Bohemicum, o. p. s.	3 000	kočka slaništní
Collegium Bohemicum, o. p. s.	2 500	výr velký
Čačaná Blanka, Ústí nad Labem	1 000	korálovka sedlatá sinaloaská
Čačaný Ján, Ústí nad Labem	1 000	želva zubatá
děti z Předlic – Kolonie	2 500	puščík bělavý pobaltský
děti z Předlic – Kolonie	1 000	karetka novoguinejská
Druckerovy Monika a Tereza, Bernartice u Trutnova	1 000	korálovka mexická
Endrštová Jiřina, Mgr., Lubná u Rakovníka	12 000	vlk hřivnatý
EXIM – Ústí nad Labem, s. r. o.	3 500	ara ararauna
Expreska – fitness pro ženy	1 500	křepelka korunkatá
Fajtovi a Urbánkovi, Ústí nad Labem	15 000	gepard štíhlý
Fialová Seifrtová Nikola, Teplice	2 000	chameleon jemenský
Frinta Martin, MUDr., Litoměřice	4 000	nosál červený
Frintová Libuše, MUDr., Litoměřice	4 000	nosál červený
Frintová Tereza, MVDr., Teplice	4 000	surikata
Grunt Stanislav, Litoměřice	1 000	korálovka pruhovaná kalifornská
Hessová Barbora, Ing., Teplice	1 500	sova pálená
Hlavatý František, Ing., Ústí nad Labem	5 000	lvíček zlatý
Holešovský František, prof., Třebenice	6 000	gueréza pláštíková
Hronová Lucie, Krásná Lípa	1 000	piraňa Nattererova
Hroudová Iva, Ústí nad Labem	4 000	velemyš obláčková
Hubková Eva a Malý Libor, Praha	15 000	levhart mandžuský
Huja Miloš, Ředhošť	2 000	páv korunkatý
Humhej Ivan, MUDr., Ústí nad Labem	1 000	agama kočičinská
ICE'N'GO! CZ, s. r. o.	35 000	žirafa Rothschildova
JAST UL, s. r. o.	5 000	sup himálajský

Jméno, název firmy	Částka	Adoptované zvíře
Jůza Pavel, Ústí nad Labem	7 000	lama krotká
Jůza Pavel, Ústí nad Labem	3 000	pony shetlandský
Kauerová Jana, Ústí nad Labem	1 000	ropucha argentinská
KELCOM, s. r. o., Ústí nad Labem	6 000	mandril rýholící
Kiesenbauer Jindřich, Ing., Duchcov	5 000	alpaka
Kirsovi a Šimonovi, Teplice	1 500	sova pálená
Klaschková Libuše, Praha 9	2 000	chameleon jemenský
Klub žen-šen: Ludmila, Jitka, Iveta a Richard z UL	2 000	2x čukvala zavalitá
kolektiv pracovníků katedry jaderných reaktorů ČVUT FJFI	10 000	lenochod dvouprstý
Kopáčová Olga, Praha	1 500	trnorep skalní
Kořínek Milan a Čavdarová Katka, Zabušany	1 000	kožnatka čínská
Kořínkovi Marie a Milan, Zabušany	1 000	pralesnička strašná
Kraus Martin, Ústí nad Labem	1 500	sova pálená
Kraus Martin, Ústí nad Labem	1 000	želva amboinská
Krausová Zneňka, Dolní Zálezly	4 000	pekari páskovaný
Kubíčková Zita, Ústí nad Labem	5 000	kočkodan Brazzův
Lauková Hana, Most	1 500	sova pálená
Lauková Milada, Most	5 000	pony shetlandský
Lojkásek Otakar, Praha 6	15 000	medvěd malajský
Lužina Jan, Teplice	1 500	majna Rothschildova
Lužinová Eliška, Teplice	1 000	korálovka sedlatá honduraská
Lužinová Veronika, Teplice	2 500	kajmánek malý
Mandovcová Dagmar, Ústí nad Labem	4 000	surikata
Mandovcová Dášenska, Ústí nad Labem	4 000	kosman zakrslý
manželé Dřevínkovi, Praha	30 000	2x rosomák sibiřský
manželé Jelenovi, Hostivice	3 500	ara arakanga
Marie, Jiříkov	1 000	scink dlouhonohý
Markéta a Jirka, Česká Lípa	1 000	sýček obecný
Mašátová Lenka, Mgr., Ústí nad Labem	5 000	tamarín žltoruký
Mejťová Nela, Čížkovice	2 500	sovice sněžní
Mikolášovi, Roudnice nad Labem	1 000	sýček obecný
Mikulcová Jana, MUDr., Rumburk	5 000	sup himálajský
Mužík Jan, Ústí nad Labem	5 000	serau malý
Nováková Helena, Ústí nad Labem	1 000	agama vousatá
Nováková Kamila, Ústí nad Labem	8 000	2x muntžak malý
Novotná Karolínka, Malé Žernoseky	3 500	ara ararauna
Ondráčková Lucie, Třešť	10 000	lenochod dvouprstý
Pavlíková Jana, Ústí nad Labem	3 500	ara ararauna
Pavlíková Jana, Ústí nad Labem	6 000	vari černobílý
Pražák Filip, Litoměřice	1 000	kožnatka čínská
Prcúch Michal, Ústí nad Labem	3 500	ara zelenokřídlý
Prcúch Ondřej, Ústí nad Labem	3 500	ara zelenokřídlý
Ptáčkovi Barbora a Matěj, Dragonová Veronika, Ústí n. L.	15 000	levhart mandžuský
rodina Achsova, Ústí nad Labem	4 000	kuandu obecný
rodina Píchova, Ústí nad Labem	2 000	chameleon jemenský

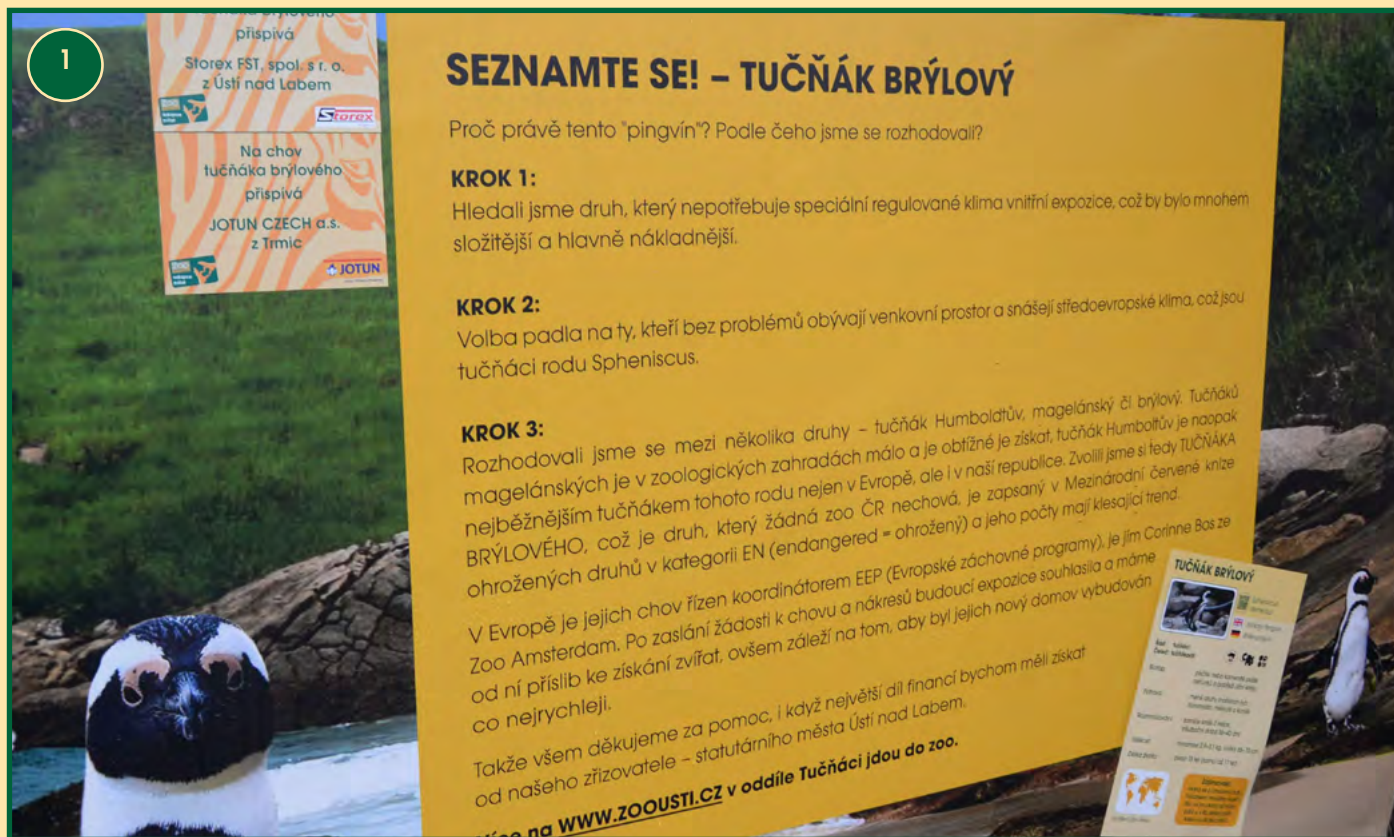
Jméno, název firmy	Částka	Adoptované zvíře
RONICA, s. r. o., Teplice	6 000	lemur kata
RWE Česká republika, a. s.	35 000	žirafa Rothschildova
Řehák Vlastimil, Vědomice	5 000	lvíček zlatý
Řeháková Alena, Vědomice	5 000	tamarín pinčí
Sekera Václav s rodinou, Mnetěš	1 000	sýček obecný
Slámová Anna, Ústí nad Labem	1 000	pralesnička azurová
Smržová Rozálie, Ústí nad Labem	4 000	surikata
Sobotková Monika, Ústí nad Labem	5 000	tamarín žltoruký
Sršňová Andrea, Litoměřice	1 000	agama kočičinská
statutární město Ústí nad Labem, městský obvod Neštětice	10 000	levhart obláčkový
Stavchem, s. r. o., Ústí nad Labem	2 500	puščík bělavý pobaltský
Střední škola obchodu, řemesel, služeb a ZŠ Ústí nad Labem	1 000	čukvala zavalitá
Šalatová Dana, Modlany	5 000	kočkodan diadémový
Šlégrová Eva, Ústí nad Labem	2 000	páv korunkatý
Šmejkalovi Radek a Radomíra, Dolní Zálezly	2 500	výr velký
Štefanová Lucie, Praha	2 000	leguán kubánský
Štill Luboš, Ing., Trmice	3 000	2x trnucha skvrnitá
Švejdar Jaroslav, Ústí nad Labem	5 000	lvíček zlatý
Švejdar Jaroslav, Ústí nad Labem	6 000	lemur kata
Tomas Martin, Mgr., Litoměřice	5 400	makak káповý
TOMÁŠ – stavebniny, spol. s r. o., Ústí nad Labem	10 000	lenochod dvouprstý
Váňová Denisa, Teplice	3 500	ara arakanga
Vaněčková Monika, Ústí nad Labem	5 000	dikobraz srstnatonosý
Vojtěchová Petra, Teplice	1 000	sýček obecný
Výborní Dana a Dušan, Teplice	1 000	sýček obecný
Wood4you, s. r. o.	2 500	sovice sněžní
Zahrádka Tomáš, Ústí nad Labem	1 000	korálovka mexická
Zaplátílek Květoslav, Ústí nad Labem	1 000	piraňa Nattererova
Zaplátílková Eva, Ústí nad Labem	1 500	sova pálená
Zelenková Jana, Skalice u České Lípy	1 000	piraňa Nattererova
Zelenková Miroslava, Skalice u České Lípy	1 000	piraňa Nattererova
Zoubek Miroslav, Ústí nad Labem	5 000	tamarín pinčí
Zoubková Lenka, Ústí nad Labem	1 000	karetka novoguinejská
ZŠ Most, Svážná 2342, p. o.	1 500	sova pálená
žáci 2.A a 2.B ZŠ Velké Březno	1 000	želva zubatá
žáci a učitelé ZŠ Maxe Švabinského, Teplice	4 000	kosman zakrslý
žáci a žákyně ZŠ Teplice, U Nových lázní 1102	1 000	korela chocholatá
žáci Masarykovy ZŠ a MŠ v Krupce	1 500	majna Rothschildova
žáci ZŠ Dubí 1	4 500	surikata
žáci ZŠ Elišky Krásnohorské, Ústí nad Labem	4 000	vydra malá
žáci ZŠ Jiříní, Ústí nad Labem	5 000	tamarín pinčí

Patroni

Jméno, název firmy	Částka	Zvíře
Advíce, s. r. o., Ústí nad Labem	1 000	vydra malá
Advíce, s. r. o., Ústí nad Labem	1 000	agama kočiččinská
Bárta Adam, Ústí nad labem	1 000	krajta královská
Bartoníčkovy Iva a Iva, Praha	1 000	slon indický
Černocká Petra, Praha	10 000	orangutan bornejský
Červená Dana, Kadaň	1 000	slon indický
Červená Jana, Kadaň	2 000	slon indický
Čiháková Lucie, Ústí nad Labem	1 000	levhart obláčkový
Dominik M. Sieber, Ústí nad Labem	1 500	nosorožec tuponosý jižní
Dubina Ondřej, Kladno	1 000	nosorožec tuponosý jižní
FARMA MIRKOV, spol. s r. o.	39 100	nosorožec tuponosý jižní
Franečkovi Jana a Vladimír, Aš	1 000	surikata
Kačincová Kačka, Postoloprty	1 000	žirafa Rothschildova
Kadlecová Ivana, Ústí nad Labem	2 000	2x lev konžský
Kohoutová Lucie, Křivoklát	1 000	orangutan (kříženec)
Kubovec Luboš, Praha	1 000	lenochod dvouprstý
Kvapilová Jiřina, Praha	1 000	orangutan bornejský
Medkovi Helena a Martin, Mělník	2 000	medvěd malajský
Němec Daniel, Teplice	1 000	tuleň obecný
Nosková Hana, Opava	2 400	tuleň obecný
Pešková Mirka, Praha	1 000	orangutan bornejský
Pospíšilová Petra, Krupka	1 500	lemur kata
Pracný Jiří, Praha	10 000	orangutan bornejský
rodina Stránských, Ústí nad Labem	1 000	lemur kata
Sívková Veronika, Křižany	1 000	osel somálský
Tvarůžková Daniela, Bruntál	1 000	sup himálajský
Vrabec a Vrabec, s. r. o., Ústí nad Labem	6 500	gibon bělolící
Waliszewská Jarmila, Ostrava	2 000	slon indický
W-Logistics CZ, s. r. o., Praha	5 000	slon indický
Zahradníček Vladimír, Most	2 000	surikata
žáci 1. ZŠ Lovosice	3 000	írbis
žáci Základní školy Ústí nad Labem, Hluboká	8 000	levhart mandžuský
žáci ZŠ a MŠ Ústí nad Labem, Nová 1432/5	8 614	kuandu obecný
žáci ZŠ a MŠ Ústí nad Labem, Nová 1432/5	3 540	surikata

Tučňáci jdou do zoo

Ing. Věra Vrabcová

Dne 1. července 2016 byla odstartována reklamní, fundraisingová a informační kampaň, která seznámila veřejnost se záměrem chovat v zoo zcela nový a atraktivní živočišný druh. Přestavbou bývalého lachtaního bazénu by se tento prostor změnil na africkou pláž a v expozici by se představili tučňáci, což jsou zvířata, která naše zoo v minulosti nikdy nechovala. Po pečlivém zvážení všech pro a proti jsme zvolili tučňáky brýlové (**foto 1**). K tomuto rozhodnutí nás vedlo několik důvodů. Jednak tento druh nepotřebuje speciální regulované klima vnitřní expozice, může obývat venkovní prostor a snáší středoevropské klima. Je zapsaný v Mezinárodní červené knize ohrožených druhů v kategorii EN (endangered = ohrožený) a jeho počty mají klesající tendenci, navíc jej žádná jiná zoo v ČR nechová. Při plánování expozice jsme se

SEZNAMTE SE! – TUČŇÁK BRÝLOVÝ

Proč právě tento "pingvín"? Podle čeho jsme se rozhodovali?

KROK 1:

Hledali jsme druh, který nepotřebuje speciální regulované klima vnitřní expozice, což by bylo mnohem složitější a hlavně nákladnější.

KROK 2:

Volba padla na ty, kteří bez problémů obývají venkovní prostor a snášejí středoevropské klima, což jsou tučňáci rodu *Spheniscus*.

KROK 3:

Rozhodovali jsme se mezi několika druhy – tučňák Humboldtův, magelánský či brýlový. Tučňáků magelánských je v zoologických zahradách málo a je obtížné je získat, tučňák Humboldtův je naopak nejběžnějším tučňákem tohoto rodu nejen v Evropě, ale i v naší republice. Zvolili jsme si tedy TUČŇÁKA BRÝLOVÉHO, což je druh, který žádná zoo ČR nechová, je zapsaný v Mezinárodní červené knize ohrožených druhů v kategorii EN (endangered = ohrožený) a jeho počty mají klesající trend.

V Evropě je jejich chov řízen koordinátorem EEP (Evropské záchovné programy), je jím Corinne Bos ze Zoo Amsterdam. Po zaslání žádosti k chovu a nákresů budoucí expozice souhlasila a máme od ní příslib ke získání zvířat, ovšem záleží na tom, aby byl jejich nový domov vybudován co nejrychleji.

Takže všem děkujeme za pomoc, i když největší díl financí bychom měli získat od našeho zřizovatele – statutárního města Ústí nad Labem.

Čtěte na WWW.ZOOUSTI.CZ v oddíle Tučňáci jdou do zoo.

inspirovali přímo v domovině tučňáků na jihu Afriky na lokalitě zvané Boulders Beach, kde jsou tučňáci velkou turistickou atrakcí. Zahájili jsme jednání s koordinátorkou EEP, kterou je Corinne Bos ze Zoo Amsterdam, a získali jsme od ní příslib přesunu několika párů z odchovů různých evropských zoo. Bylo však potřeba vybudovat jejich nový domov co nejrychleji. Největší část financí jsme získali od našeho zřizovatele – statutárního města Ústí nad Labem, ale s prosbou o pomoc jsme se obrátili i na návštěvníky zoo, obyvatele Ústí nad Labem a další veřejnost.

Pro oslovení příchozích návštěvníků jsme zvolili několik možností. U obou vchodů do zoo a okolo budoucí expozice jsme instalovali poutavé bannery, kde byly uvedeny podrobné informace o našich plánech včetně časové osy, aby bylo vidět, jak přípravy pokračují. Na něko-

lika místech byla znázorněna tučňáččí pláž, kde si oslovení zájemci mohli zaplatit reklamu v podobě různě velkých samolepek, od tučňáččího vajíčka přes tři různé velikosti tučňáků v závislosti na výši finančního příspěvku a velikosti reklamy. Na vedlejším panelu bylo možné „zakoupit si“ část půdorysu nové expozice a přispět tím na její rekonstrukci. Další možností byla předběžná adopce zvířat, která sice v zoo ještě nejsou, ale bylo možné si tuto službu rezervovat předem. Loga firem či jména soukromých osob byla mimo tato reklamní místa uvedena i na webových stránkách zoo ve speciálně vytvořeném oddíle Tučňáci jdou do zoo. Pro všechny reklamní partnery jsou ještě připraveny další benefity v podobě volných vstupenek, reklamy v bulletinu Střípky ze zoo nebo pozvánky na slavnostní otevření expozice. Návštěvníci zoo si v prodejně

suvenýrů Sepilok mohli zakoupit tučňáčí samolepky v hodnotě 100 Kč (bronzová), 200 Kč (stříbrná) nebo 500 Kč (zlatá) – **foto 2**, nalepit vajíčko se svým jménem na připravenou maketu tučňáka brýlového a prezentovat se tak na veřejnosti. Stejnou možnost měli i zákazníci Hypermarketu Globus v Trmi-

cích a OC Galerie v Teplicích. Na obou místech byla zároveň instalována fotostěna, kde se zájemci mohli vyfotografovat na písčité pláži mezi tučňáky. V prodejně suvenýrů Sepilok si návštěvníci zoo mohli zakoupit i jiné upomínkové předměty (bloček, magnetky, přívěsek na klíče a další) nebo plyšové tuč-

ňáky, o které byl velký zájem. Informace o kampani se objevily na webu zoo, byla vytvořena samostatná facebooková stránka, pravidelná reklama byla zveřejňována v kulturních měsíčnících Enter (Ústí nad Labem) a Free (Teplice), bylo uvedeno několik desítek článků v tisku či reportáží na různých rozhlasových stanicích. Byla uzavřena reklamní smlouva s Rádiem United a na Rádiu Impuls byl pravidelně uváděn reklamní spot o očekávaném příchodu tučňáků do zoo. Nejvýznamnějším počinem bylo setkání zastupitelů města Ústí nad Labem přímo v zoologické zahradě, které proběhlo v polovině října. Na něm byl projekt včetně makety expozice představen (**foto 3**). Na zasedání zastupitelstva byla investiční akce oficiálně odsouhlasena a finanční příspěvek ve výši 6 468 470 Kč schválen. Vlastní fundraisingovou kampaní zoo získala 1 235 000 Kč, přičemž celkové náklady jsou odhadovány na 8 milionů Kč. Velké poděkování patří všem, kdo nás podpořili!

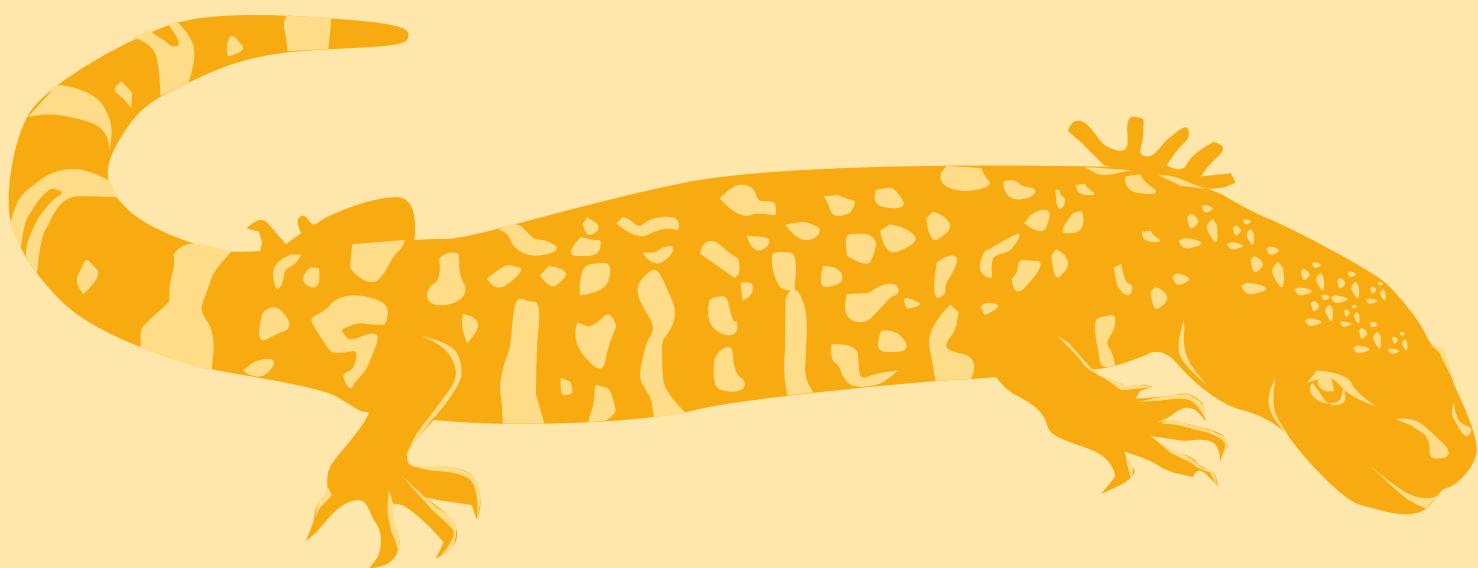

Partner	Forma a rozsah reklamy (cena bez DPH)					
	Vajíčka	Tučňák 25 cm	Tučňák 50 cm	Tučňák 75 cm	Puzzle	Rezervace adopce
3 D, s. r. o.		▪				
3D stavby, s. r. o.		▪				
Academia Liberty, s. r. o.					▪	
AJK Centrum, s. r. o.				▪		▪
ARMEX ENERGY, a. s.				▪		
ARS Ústí nad Labem, s. r. o.				▪		
Attigente Group, s. r. o.				▪	▪	
AUTOSKLO TEAM, s. r. o.		▪				
AXEM, s. r. o.					▪	
AZ Consult, s. r. o.		▪				
Barvy Ústí, s. r. o.					▪	
Bilinská Petra, Ing.	▪					
Budková Dana – obchodní zástupce Českomoravské stavební spořitelny, a. s.					▪	
Bytové družstvo DRUŽBA				▪		
Celní agentura Ludmila Linhartová, s. r. o.					▪	
Česká spořitelna, a. s.				▪		
ČSOB, a. s.				▪		
ČSOB, a. s. (era Poštovní spořitelna)				▪		
DALEO TECH, s. r. o.			▪			
Deira, s. r. o.					▪	
DOBET, s. r. o.				▪		
Dopravní podnik města Ústí nad Labem, a. s.					▪	
EKOSFERA, s. r. o.					▪	
ELI – PRO, s. r. o.				▪		
ELKOV TRAKMATOL, s. r. o.			▪			
ELREV, s. r. o.					▪	
EVROmat, a. s.				▪		
GARNI, s. r. o.					▪	
GEOKARTING – Ing. Petr Vodňanský					▪	
GREEN LIGHT LED, s. r. o.					▪	
Greif Czech Republic, a. s.					▪	
GTX rekuperace, s. r. o.					▪	
HB – LAK, s. r. o.		▪				
HELGOS, s. r. o.		▪				
HELIA PARTNERS, s. r. o.					▪	
H-PRO, s. r. o.					▪	
Hrdličková Petra, Bc., oční optika					▪	
HSC Industry, s. r. o.					▪	
Hypoteční banka, a. s.				▪		
Chládek Dušan	▪					
INTERHOTEL BOHEMIA, a. s.		▪				

Partner	Forma a rozsah reklamy (cena bez DPH)					
	Vajíčka	Tučňák 25 cm	Tučňák 50 cm	Tučňák 75 cm	Puzzle	Rezervace adopce
ISTAR, s. r. o.				▪		
Ištvánik Martin – abc reklama					▪	
JELÍNEK HOLDING, s. r. o.				▪		
JIROS, s. r. o.					▪	
JOTUN CZECH, a. s.		▪		▪	▪	▪
Jupiter Consulting, s. r. o.		▪				
K&L Profily, s. r. o.		▪				
KESPO GAS, s. r. o.					▪	
Klusoň Václav, Mgr.						
kolektiv zaměstnanců BILLA, s. r. o.		▪				
KOLIS, a. s.		▪				
Komerční banka, a. s.					▪	
Kubal Michael a Schuster Sebastian					▪	
LakoPlast, s. r. o.			▪			
Lékárna Centrum MB, s. r. o.	▪					
Líbal Bohuš					▪	
Lokvenc Jan, Lokvenc.cz					▪	
Marek Rufert – klenotník					▪	
MARKS & SPENCER Ústí nad Labem					▪	
Medest, s. r. o.					▪	
Memory In Memory, s. r. o.		▪				
METALL servis, s. r. o.					▪	
Mikulenka Tomáš, Ing.					▪	
MONT UNION, s. r. o.			▪			
MONZAS, s. r. o.		▪				
N.S.N. INVEST					▪	
Optika Krůtková Šárka					▪	
ORTOPEDICKÉ CENTRUM, s. r. o.		▪				
PeMa mont, s. r. o.			▪			
Petr Dragoun					▪	
Procházková Lenka, Mgr.					▪	
Pšeničková Simona – OPTIKA SIMONA					▪	
PUROLITE LTD		▪				
PZ STAV, s. r. o.					▪	
Rameš Vít					▪	
REGIUS AGENCY					▪	
Rodina Kühnelových					▪	
Service Velichov, s. r. o.					▪	
Severočeské vodovody a kanalizace, a. s.				▪	▪	
Schicht, s. r. o.				▪		
Slámová Anna					▪	

Partner	Forma a rozsah reklamy (cena bez DPH)					
	Vajíčka	Tučňák 25 cm	Tučňák 50 cm	Tučňák 75 cm	Puzzle	Rezervace adopce
Soptík – 1, s. r. o.					▪	
Storex FST, s. r. o.				▪		▪
STROJSMALT SEOS, s. r. o.					▪	
Šíma Radek					▪	
Štrympl Stanislav, Ing.					▪	
Tepelné hospodářství města Ústí nad Labem, s. r. o.			▪			
Terri, s. r. o.				▪		
TOMÁŠ – stavebniny, s. r. o.					▪	
TRAGON PACIFIC INTERNATIONAL, s. r. o.				▪		▪
TYMA CZ, s. r. o.				▪		
UM plus, s. r. o.		▪				
V A R I A, s. r. o. – nženýrská činnost a provádění staveb				▪		
VINYL-FLEX, s. r. o.			▪			
Vojtek Lubomír, MVDr.					▪	
Záhořík František					▪	
Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra ČR					▪	
Zoologický klub, z. s.					▪	
ZOOM – Petr Lán					▪	
Žejglicová Helena (ALBIXON)					▪	

**Provozní
útvár**

Činnost provozního útvaru

Ing. Roman Končel

Provozní útvar pracoval v roce 2016 pod vedením dvou vedoucích. V prvním pololetí vedl útvar Ing. Václav Špaček a od 1. 7. 2016 Ing. Roman Končel. Od pololetí byly provedeny také organizační změny, a do gesce provozního útvaru tedy spadají tyto úseky: úsek údržby (vede Libor Ipser), úsek dopravy (vede Jaroslav Havlíček), botanický úsek (vede Hana Roháčková) a Centrum pro zvířata v nouzi (vede Jaroslava Ježková). Zároveň byl do tohoto útvaru zařazen i energetik.

Již od počátku roku 2016 jsme řešili nedostatek pracovníků v provozním úseku, který zabezpečovali čtyři pracovníci na 3,5 úvazku, a zahradnictví se dvěma zahradnicemi a dalšími třemi pracovníky, což je na zoologickou zahradu o velikosti 26 ha velice málo. Proto jsme využívali i externí firmy. Při rutinních pracích vypomáhali i pracovníci z Úřadu práce na veřej-

ně prospěšných pracích. Pozitivní zprávou bylo získání účelového příspěvku poskytnutého Magistrátem města Ústí nad Labem. Tento příspěvek byl převeden ve dvou etapách a byl použit na přesně specifikované akce, které jsme naplánovali s předstihem. Finance byly poskytnuty jak na investiční, tak na neinvestiční činnosti. Profinancování veškerých těchto financí, od zpracovávání veřejných zakázek až po finální provedení, řešil provozní útvar.

Účelové příspěvky od zřizovatele na řešení kritických a havarijních situací:

První část příspěvku byla převedena 16. 5. 2016 a finance jsme použili na tyto akce:

Investiční

- Pořízení mrazicího dvojboxu pro mrazení okusu a masa v hodnotě 600 000 Kč

- Vybudování šaten a sprch pro zaměstnance zimoviště v hodnotě 140 000 Kč **(foto 1)**

- Odstranění nedostatků dětských hřišť – instalace bezpečnostních prvků a nového toboganu (náhrada za odstraněné skluzavky) v hodnotě 750 000 Kč

- Oprava vstupu do zoo v hodnotě 200 000 Kč

Neinvestiční

- Odstraňování akutních nedostatků týkajících se BOZP, PO a rozvodů elektřiny v hodnotě 665 000 Kč

- Havarijní opravy expozic a zázemí zoo (výměna elektrických rozvaděčů, havarijní opravy střech na objektech Savana, pavilon primátů a šelem, oprava přípravny krmiv, nákup materiálu na opravu oplocení anoa nížinných a pandy červené, výměna přepážek v odchovně papoušků, oplocení a ohradník u nosálů červe-

ných, oprava topení v teráriích) v hodnotě 1 845 000 Kč

- Havarijní opravy v Centru pro zvířata v nouzi (oprava plotu, oprava podlah ve výběžích a chodníku v karanténě, stavba skladového objektu na krmivo a stavba voliéry pro handicapované ptáky) v hodnotě 350 000 Kč

Druhá část příspěvku byla převedena 8. 9. 2016 a finance byly použity na tyto akce:

Investiční

- Pořízení sekačky na sekání velkých a svažitéch ploch v hodnotě 210 000 Kč
- Pořízení automobilu na přepravu zvířat v hodnotě 550 000 Kč

Neinvestiční – opravy

- Oprava pochozí střechy na horním vchodu z důvodu zatékání v hodnotě 950 000 Kč **(foto 2)**
- Oprava nejkritičtějších úseků cest v hodnotě 480 000 Kč
- Revize a opravy rozvaděčů elektřiny a analýza vnitřních rozvodů elektřiny v hodnotě 275 000 Kč

Účelový příspěvek zřizovatele na vyřešení havarijního stavu chladicích boxů:

Dalším příspěvkem města byly finanční prostředky na odstranění havárie stávajících chladicích boxů, u nichž byl problém i s nevyhovující chladicí kapalinou a hrozil zde její únik. Tento příspěvek činil 350 000 Kč.

Účelový příspěvek zřizovatele na pořízení elektrických vozíků:

Posledním příspěvkem v roce 2016 bylo financování dvou elektrických vozíků, které byly pořízeny z důvodu ekologického řešení nedobré situace s vozidly pro provoz po zoo **(foto 3)**. Tyto jsou využívány převážně pracovníky zoologického úseku a útvaru pro kontakt s veřejností. Výše příspěvku

činila 236 000 Kč.

Příspěvek na opravu expozice tučňáků:

Dalším finančním příspěvkem, se kterým hospodařil provozní útvar, byl příspěvek na opravu a přestavbu bývalé expozice lachtanů na expozici tučňáků v hodnotě 8 000 000 Kč. Tyto prostředky byly schváleny v září

2016 a převedeny v prosinci 2016. Prostředky jsou vzhledem k časovému tlaku převedeny do roku 2017.

Na této stavbě byly v krátké době, která zbývala do zimy, provedeny tyto práce:

- Sanování vnitřních částí střech a krovů včetně ošetření proti plísním a dřevokaznému hmyzu **(foto 4)**

- Natření vnějšího pláště střechy
- Odstranění izolace na všech bazénech
- Bourací práce nad horním bazénem
- Kompletní odstranění vnější omítky
- Výměna oken a dveří v celém objektu
- Kompletní odstranění vnitřních omítek včetně zednických prací na provedení nové dispozice objektu
- Předělání elektroinstalací, vody a odpadů
- Omítnutí a obložení sprch a WC zaměstnanců
- Položení části dlažby uvnitř objektu
- Odstranění zeminy v zadní části objektu **(foto 5)**
- Revize chladicího zařízení a kanalizace od objektu až k řadu
- Repasování filtračních částí v objektu
- Vyzdění vrchní části horního bazénu
- Provedení izolace v části mezi horním a spodním bazénem (jako příprava pro vodopád)
- Částečná výměna a repasování skel ve spodním bazénu

Další běžné činnosti řešené provozním útvarem:

Kromě těchto činností, které souvisely s účelovým finančním příspěvkem, zajišťoval provozní útvar ostatní běžné opravy a údržbu v zoo, například:

- Oplocení podesty ve vstupní části do zoo
- Výstavba turniketu u horního vstupu do zoo
- Oprava oplocení a příprava pro edukační prvky na hřišti „U trpaslíka“
- Odstranění stavby staré „bažantnice“ **(foto 6)**
- Úprava expozice nosálů bělohubyých
- Oplocení ve výběhu siků vietnamských
- Rekonstrukce sprch v za-

hradnictví

- Oprava oplocení a úprava stěny nad kontejnerem u zebber
- Oprava vrat a stěny u seníku
- Zajištění výměny dveří v pavilonu primátů
- Obložení stěn u zoborožců vrásčitých

- Úprava ubikace pro tapíra čabrakového
- Provozní útvar také zajišťoval zadávání a administraci veřejných zakázek podle zákona a v souladu se směrnicí města Ústí nad Labem.

Jedná se o tyto zakázky:

- Úklidové práce v Zoo Ústí nad Labem
 - Veterinární služby pro Zoo Ústí nad Labem
 - Automobil pro přepravu zvířat
 - Ostraha areálu zoo (VZ zrušena z důvodu mimořádně nízké ceny jednoho z uchazečů)
- Na dalších zakázkách spolupracoval provozní útvar s externí firmou, zejména v zadávání specifikace.
- Oprava nejkritičtějších úseků cest
 - Oprava pochozí střechy horního vchodu do zoo
 - Mrazicí dvojbox **(foto 7)**
 - Odstranění nedostatků dětských hřišť
 - Designové práce na pavilonu orangutanů a tapírů

**Personální
obsazení**

Personální obsazení zoo k 31. 12. 2016

Vedení zoo

Ing. Lubomír Moudrý – ředitel organizace
Ing. Michaela Matkovičová – asistentka ředitele
Jitka Lízlová – vedoucí ekonomicko-personálního útvaru
Ing. Petra Padalíková – vedoucí zoologického útvaru
Ing. Roman Končel – vedoucí provozního útvaru
Ing. Věra Vrabcová – vedoucí útvaru kontaktu s veřejností

Odborní pracovníci zoo

Mgr. Martina Dvořáková – zooložka
Ing. Pavel Král – zoolog
Ing. Ilona Pšenková, Ph.D. – zooložka
Bc. Iveta Myšková – krmivářka
Ing. Ivan Dubec – inspektor chovu
Mgr. Stanislav Lhota, Ph.D. – vědecký pracovník (projekt Pesisir Balikpapan)
RNDr. Milada Řeháková, Ph.D. – vědecká pracovnice (projekt Tarsius)

Další vedoucí pracovníci

Andrea Balejová – vedoucí návštěvnického servisu
Hana Roháčková – zástupkyně vedoucího botanického útvaru
Jaroslava Ježková – vedoucí Centra pro zvířata v nouzi
Libor Ipser – zástupce vedoucího provozního útvaru
Jana Řičánková – asistentka vedoucího provozního útvaru
Jaroslav Havlíček – mistr střediska dopravy

Zaměstnanci

zoologický útvar	28 + 2 MD
ekonomický útvar	4
provozně-technický útvar	5
botanický útvar	6
útvar kontaktu s veřejností	3
návštěvnický servis	3
Centrum pro zvířata v nouzi	3
CELKEM kmenových zaměstnanců	73 (71 + 2 MD)
Pracovníci na VPP	19
Letní zaměstnanci	3 (2 letní pokladní, 1 prodavačka suvenýrů)

Údaje
o zoo

Údaje o zoo

Zoologická zahrada Ústí nad Labem, příspěvková organizace

Drážďanská 23

400 07 Ústí nad Labem

Česká republika

Právní forma: příspěvková organizace
IČ: 00081582
DIČ: CZ00081582
Tel.: +420 475 503 354
Tel., fax: +420 475 503 421
E-mail: zoo@zoousti.cz
Internet: www.zoousti.cz, www.choboti.cz
Název: Zoologická zahrada Ústí nad Labem, příspěvková organizace
Sídlo: Drážďanská 23, 400 07 Ústí nad Labem, Česká republika

Zřizovatel: statutární město Ústí nad Labem
Sídlo: Velká Hradební 8, 400 01 Ústí nad Labem
IČ: 00081531
Primátor města: Ing. Věra Nechybová
Statutární zástupce zoo: Ing. Lubomír Moudrý

Zoo Ústí nad Labem je členem:

World Association of Zoos
and Aquariums **WAZA**
United for Conservation

UCSZOO
UNIE ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH
ZOOLOGICKÝCH ZÁHRAD

ize
INTERNATIONAL ZOO
EDUCATORS
ASSOCIATION

ISIS

KOALICE PROTI
PALMOVÉMU OLEJI

